



**T.C.**

**ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ**

**LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**Yüksek Lisans Tezi**

**MASALLARIN EĞİTSEL İLETİLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ:  
ALANYA MASALLARI ÖRNEĞİ**

**Merve GÖKGÜL**

**Danışman  
Doç. Dr. Yavuz UYSAL**

**ALANYA  
2024**



**T.C.**  
**ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ**  
**LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**MASALLARIN EĞİTSEL İLETİLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ:**  
**ALANYA MASALLARI ÖRNEĞİ**

**Yüksek Lisans Tezi**

**Merve GÖKGÜL**

**Ana Bilim Dalı: Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı**

**Program adı: Türkçe Eğitimi**

**Danışman**

**Doç. Dr. Yavuz UYSAL**

**ALANYA**

**2024**

## **ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ**

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilemeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmamın Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Merve GÖKGÜL

## TEŞEKKÜR

Öğrenmek, insanın kendini keşfetme ve dünyayı anlama yolculuğudur. Bilgi, hayatın her alanında bize rehberlik eden, karanlıkları aydınlatan bir ışıktır. Bilgiye ulaşmak, bir sonuca varmaktan ziyade keyifli bir yolculuğun başlangıcıdır. Bu yolculukta her yeni bilgi, bir sonraki adıma giden yolda bize güç verir. Karşımıza çıkan her zorluk, öğrenmenin tatlı bir meydan okumasıdır. Bu süreç hem aklımızı hem de ruhumuzu besler; bizi daha derin, daha anlamlı ve daha zengin bir hayatla buluşturur. Öğrenme yolculuğu, yaşamın en değerli hazinelerinden biridir; bu hazineyi aramak, insan olmanın en temel ve en güzel yanlarından biridir.

Çalışmamın her aşamasında rehberlik eden, akademik yolculuğumda bilgi ve tecrübeleriyle bana ışık tutan değerli danışmanım Doç. Dr. Yavuz Uysal'a en derin şükranlarımı sunarım. Hocam; gösterdiğiniz sabır, anlayış ve sürekli motivasyonla bu çalışmayı gerçekleştirme yolunda bana cesaret verdiniz. Bilgi birikiminizle bana kattığınız değeri asla unutmayacağım. Engin bilgileri ve içten destekleriyle bu yolculukta bana kıymetli katkılar sağlayan, varlığı ile sürece ve bana güç katan Prof. Dr. Özgür Kasım Aydemir'e minnetimi en içten dileklerimle sunarım. Bilgisiyle ufkumu aydınlatan, yoluma ışık tutan, desteğini her zaman bilip hissettiğim Doç. Dr. Bora Bayram'a teşekkür ederim. Bilgi ve tecrübelerini aktarırken bir hocadan çok daha fazlasını sunan, samimiyetini ve varlığını her daim hissettiren Doç. Dr. Duygu Koçak'a değerli destekleri için en içten teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımın her anında olduğu gibi bu sürecin de en zorlu anlarında yanımda olan, desteği ve dostluğuyla her zaman yanımda hissettiğim kıymetli arkadaşım Hatice Yaman'a yürekten teşekkür ederim. Bu yolculukta da beni yalnız bırakmadın, bendeki yerin benzersiz.

Uzun ve yorucu eğitim hayatım boyunca bana destek olan, sevgisini ve anlayışını hiç eksik etmeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Sizlerin varlığı, beni her daim güçlü ve motive tuttu. En zor anlarda bile yanımda olmanız, bana büyük bir güç ve cesaret verdi. Son olarak süreçte tüm stresime, heyecanıma, zaman zaman yenilişime ve yeniden toparlanışıma defalarca şahit olan, sabır ve sakinlikleriyle bana destek olan öğrencilerime teşekkür ediyorum. Sizlerin öğrenme azmi ve merakı, bana daima daha iyisini yapma arzusu verdi.

Çalışmamın bu alandaki bilgi birikimine küçük de olsa yeni bir boyut kazandırmasını ve gelecekteki çalışmalara ilham vermesini umuyorum. Akademik

yolculuğum boyunca edindiğim bilgilerle bu çalışmayı şekillendirirken bilim dünyasına sunduğum katkının, alandaki birikime değerli bir ekleme olmasını içtenlikle arzuluyorum.

Merve GÖKGÜL



## ÖZET

### MASALLARIN EĞİTSEL İLETİLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ: ALANYA MASALLARI ÖRNEĞİ

Merve GÖKGÜL

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

Aralık, 2024 (94 sayfa)

İnsanlık; varoluşundan itibaren çevresiyle sürekli bir etkileşim içinde olmuş ve bu etkileşim sayesinde kültür, gelenek ve değerlerin taşıyıcısı olan dili kullanma yetisini geliştirmiştir. Geçmişten günümüze kadar uzanan süreçte, insanların yaşadıkları coğrafyalar, bu coğrafyalarda hüküm süren topluluklar ve meydana gelen olaylar, dilin evriminde önemli izler bırakmıştır. Dilin gelişim süreçlerini ve bu süreçlerin toplumsal yansımalarını bünyesinde barındıran edebî ve kültürel eserler, dil ve kültür öğretimi ile bu değerlerin sonraki nesillere aktarılmasında son derece önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda masallar sadece birer edebî eser olmanın ötesinde yaşadıkları döneme ışık tutan, toplumların tarihî ve kültürel birikimlerini geleceğe taşıyan önemli araçlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada, Alanya Masalları'nın eğitsel iletiler bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır.

Alanya Masalları adlı kitap, yaklaşık 30 yıl süren derleme çalışmaları sonucunda Sedat Çolak tarafından yazıya geçirilmiştir. Kitapta yer alan 99 masal, dört farklı kategoride verilmiş olup kitabın editörlüğü Doç. Dr. Yavuz Uysal tarafından yapılmıştır. Eserde yer alan masallar, beş ana başlık ve 98 alt başlık altında incelenmiştir. Nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesinin tercih edildiği bu çalışmada, verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Masallar; kişisel gelişimi destekleyen 55, toplumsal gelişimi destekleyen 23, ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen 9, çevre bilinci gelişimini destekleyen 8, evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen 3 eğitsel ileti başlığı altında doğrudan ve dolaylı olarak incelenmiştir. İncelenen 48 masalda en çok kişisel gelişimi destekleyen iletilere yer verilirken toplumsal gelişimi destekleyen iletiler, çevre bilinci gelişimini destekleyen iletiler, evrensel ve ulusal bilinci destekleyen iletiler sıklık sırasına göre verilmiştir. İncelenen masalarda en çok inanç sahibi olmak iletilerine yer verilirken yardımsever olmak ikinci sırada, adaletli olmak üçüncü sırada yer almıştır.

Alanya yöresinin zengin kültürel mirasını tanıtmak ve bu mirasın eğitimdeki önemini vurgulamak adına yapılan çalışmada Alanya Masalları'nın eğitsel iletiler bağlamında zengin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Masal, Alanya Masalları, ileti, eğitsel ileti, Türkçe eğitimi



## ABSTRACT

### ANALYSIS OF TALES IN THE CONTEXT OF EDUCATIONAL MESSAGES: THE CASE OF ALANYA FAIRY TALES

Merve GÖKGÜL

Department of Turkish and Social Sciences Education

Alanya Alaaddin Keykubat University, Institute of Graduate Education,

December, 2024

Humanity has been in constant interaction with its surroundings since its existence, and through this interaction, it has developed the ability to use language, which serves as the carrier of culture, traditions, and values. Throughout history, the geographies inhabited by humans, the communities that thrived in these areas, and the events that occurred have left significant marks on the evolution of language. Literary and cultural works, which encompass the developmental processes of language and their societal reflections, play a crucial role in teaching language and culture and in transmitting these values to future generations. In this context, fairy tales emerge as important tools that not only serve as literary works but also shed light on the era in which they were created, carrying the historical and cultural heritage of societies into the future. This study aims to examine the Alanya Tales in the context of educational messages.

The book *Alanya Tales* was transcribed by Sedat Çolak following approximately 30 years of compilation efforts. The book contains 99 tales, categorized into four distinct groups, and was edited by Associate Professor Yavuz Uysal. The tales in the book are analyzed under five main headings and 98 subheadings. In this study, which adopts the document analysis method as one of the qualitative research designs, content analysis was utilized to analyze the data. The tales were examined under five categories of educational messages: 55 messages supporting personal development, 23 messages supporting societal development, 9 messages promoting national consciousness, 8 messages encouraging environmental awareness, and 3 messages fostering universal thinking. Among the 48 analyzed tales, messages supporting personal development were the most frequently observed, followed by messages supporting societal development, environmental awareness, and universal and national consciousness, in descending order of frequency. The most commonly addressed educational message in the tales was

“having faith,” followed by “being charitable” in second place and “being just” in third place.

This study, conducted to highlight the rich cultural heritage of the Alanya region and its significance in education, concludes that the Alanya Tales are rich in educational messages.

**Keywords:** Fairy tale, Alanya Tales, message, educational message, Turkish language education



## İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI .....	i
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ .....	ii
TEŞEKKÜR .....	iii
ÖZET .....	v
ABSTRACT .....	vii
İÇİNDEKİLER .....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ .....	xv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi .....	3
1.3. Varsayımlar .....	4
1.4. Sınırlılıklar .....	4
1.5. Tanımlar .....	5
1.6. İlgili Araştırmalar.....	5
2. ALAN YAZINI .....	9
2.1. Masal Nedir? .....	9
2.1.1. Masalın Tarihsel Gelişimi .....	10
2.1.2. Masalın Özellikleri.....	11
2.1.2.1. Masalın Biçimsel Özellikleri.....	13
2.1.2.2. Masalın İçerik Açısından Özellikleri .....	14
2.2. Masalların Sınıflandırılması .....	15
2.3. İleti Nedir?.....	17
2.3.1. Eğitsel İleti Nedir? .....	18
2.3.1.1. Eğitsel İletilerin Sınıflandırılması.....	19
2.3.1.1.1. Amaçlarına Göre Eğitsel İletiler .....	21
2.3.1.1.1.1. Kişilik Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler .....	21
2.3.1.1.1.2. Toplumsal Gelişimi Destekleyen Eğitsel İletiler .....	22
2.3.1.1.1.3. Dinî Duyguların Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler..	22
2.3.1.1.1.4. Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler.....	23
2.3.1.1.1.5. Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler .....	23

2.3.1.1.1.6. Estetik Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler.....	23
2.3.1.1.1.7. Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler.....	23
2.3.1.1.1.8. Ekonomik Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler.....	24
2.3.1.1.2. Sunuş Biçimine Göre Eğitsel İletiler.....	24
2.3.1.1.2.1. Doğrudan Aktarılan Eğitsel İletiler.....	24
2.3.1.1.2.2. Dolaylı Yoldan Aktarılan Eğitsel İletiler .....	24
2.4. Masalların Eğitici İşlevi .....	25
2.5. Alanya.....	26
2.5.1. Alanya'nın Tarihçesi .....	26
2.6. Alanya Masalları .....	27
2.6.1. Alanya Masalları'nda Kaynak Şahısların Özellikleri .....	28
2.6.2. Alanya Masalları'nın Genel Özellikleri:.....	30
3. YÖNTEM.....	32
3.1. Araştırmanın Modeli .....	32
3.2. Veri Toplama Araçları ve Süreci.....	32
3.3. Verilerin Analizi .....	36
4. BULGULAR .....	37
4.1. Olağanüstü Masallarda Yer Alan Doğrudan ve Dolaylı İletiler.....	37
4.1.1. Olağanüstü Masallarda Kişisel Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler.....	37
4.1.2. Olağanüstü Masallarda Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler.....	40
4.1.3. Olağanüstü Masallarda Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	43
4.1.4. Olağanüstü Masallarda Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	43
4.1.5. Olağanüstü Masallarda Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	45
4.1.6. Olağanüstü Masallarda Yer Alan Dolaylı İletiler .....	45
4.2. Hayvan Masalları'nda Yer Alan Doğrudan ve Dolaylı İletiler .....	47
4.2.1. Hayvan Masalları'nda Kişisel Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler.....	47

4.2.2.	Hayvan Masalları'nda Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler	50
4.2.3.	Hayvan Masalları'nda Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	51
4.2.4.	Hayvan Masalları'nda Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler	52
4.2.5.	Hayvan Masalları'nda Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	53
4.2.6.	Hayvan Masalları'nda Yer Alan Dolaylı İletiler.....	53
4.3.	Gerçekçi (Realist) Masallarda Yer Alan Doğrudan ve Dolaylı İletiler .....	54
4.3.1.	Gerçekçi (Realist) Masallarda Kişisel Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	54
4.3.2.	Gerçekçi (Realist) Masallarda Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler.....	58
4.3.3.	Gerçekçi (Realist) Masallarda Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler .....	61
4.3.4.	Gerçekçi (Realist) Masallarda Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	62
4.3.5.	Gerçekçi (Realist) Masallarda Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler .....	63
4.3.6.	Gerçekçi (Realist) Masallarda Yer Alan Dolaylı İletiler .....	64
4.4.	Zincirlemeli Masallarda Yer Alan Doğrudan ve Dolaylı İletiler .....	65
4.4.1.	Zincirlemeli Masallarda Kişisel Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler.....	65
4.4.2.	Zincirlemeli Masallarda Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler.....	68
4.4.3.	Zincirlemeli Masallarda Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	69
4.4.4.	Zincirlemeli Masallarda Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	70
4.4.5.	Zincirlemeli Masallarda Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	71
4.4.6.	Zincirlemeli Masallarda Yer Alan Dolaylı İletiler.....	72
4.5.	Alanya Masallarında Amaçlarına Göre Doğrudan Yer Alan Tüm İletiler ...	72

4.6.	Alanya Masalları'nda Amaçlarına Göre Dolaylı Şeklinde Yer Alan Tüm İletiler.....	76
5.	TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	80
5.1.	Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Kişisel Gelişimi Destekleyen Doğrudan Eğitsel İletiler Nelerdir? .....	80
5.2.	Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan Eğitsel İletiler Nelerdir? .....	81
5.3.	Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Ulusal Düşüncenin Gelişimini Doğrudan Destekleyen Eğitsel İletiler Nelerdir? .....	82
5.4.	Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan Eğitsel İletiler Nelerdir? .....	83
5.5.	Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Evrensel Düşüncenin Gelişimini Doğrudan Destekleyen Eğitsel İletiler Eğitsel İletiler Nelerdir?.....	83
5.6.	Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Kişisel Gelişimi Dolaylı Olarak Destekleyen Eğitsel İletiler Nelerdir? .....	84
5.7.	Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Toplumsal Gelişimi Dolaylı Olarak Destekleyen Eğitsel İletiler Nelerdir? .....	85
5.8.	Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Ulusal Düşüncenin Gelişimini Dolaylı Olarak Destekleyen Eğitsel İletiler Nelerdir?.....	85
5.9.	Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Çevre Bilinci Gelişimini Dolaylı Olarak Destekleyen Eğitsel İletiler Nelerdir?.....	86
5.10.	Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Evrensel Düşüncenin Gelişimini Dolaylı Olarak Destekleyen Eğitsel İletiler Eğitsel İletiler Nelerdir?.....	86
5.11.	Öneriler.....	87
6.	KAYNAKÇA .....	88
7.	ÖZ GEÇMİŞ.....	93

## TABLULAR LİSTESİ

<b>Tablo 3.1</b> Kişisel Gelişimi Destekleyen İletiler .....	33
<b>Tablo 3.2</b> Toplumsal Gelişimi Destekleyen Eğitsel İletiler .....	34
<b>Tablo 3.3</b> Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler .....	35
<b>Tablo 3.4</b> Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler.....	35
<b>Tablo 3.5</b> Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler .....	35
<b>Tablo 4.1</b> Olağanüstü Masalarda Kişisel Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler.....	37
<b>Tablo 4.2</b> Olağanüstü Masalarda Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler.....	41
<b>Tablo 4.3</b> Olağanüstü Masalarda Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	43
<b>Tablo 4.4</b> Olağanüstü Masalarda Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	44
<b>Tablo 4.5</b> Olağanüstü Masalarda Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	45
<b>Tablo 4.6</b> Olağanüstü Masalarda Yer Alan Dolaylı İletiler .....	46
<b>Tablo 4.7</b> Hayvan Masalları'nda Kişisel Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler.....	47
<b>Tablo 4.8</b> Hayvan Masalları'nda Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler.....	50
<b>Tablo 4.9</b> Hayvan Masalları'nda Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	51
<b>Tablo 4.10</b> Hayvan Masalları'nda Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	52
<b>Tablo 4.11</b> Hayvan Masalları'nda Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	53
<b>Tablo 4.12</b> Hayvan Masalları'nda Yer Alan Dolaylı İletiler .....	53

<b>Tablo 4.13</b> Gerçekçi (Realist) Masallarda Kişisel Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler .....	54
<b>Tablo 4.14</b> Gerçekçi (Realist) Masallarda Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler.....	59
<b>Tablo 4.15</b> Gerçekçi (Realist) Masallarda Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler .....	61
<b>Tablo 4.16</b> Gerçekçi (Realist) Masallarda Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	62
<b>Tablo 4.17</b> Gerçekçi (Realist) Masallarda Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler .....	63
<b>Tablo 4.18</b> Gerçekçi (Realist) Masallarda Yer Alan Dolaylı İletiler .....	64
<b>Tablo 4.19</b> Zincirlemeli Masallarda Kişisel Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler .....	66
<b>Tablo 4.20</b> Zincirlemeli Masallarda Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler.....	68
<b>Tablo 4.21</b> Zincirlemeli Masallarda Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	69
<b>Tablo 4.22</b> Zincirlemeli Masallarda Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	70
<b>Tablo 4.23</b> Zincirlemeli Masallarda Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler.....	71
<b>Tablo 4.24</b> Zincirlemeli Masallarda Yer Alan Dolaylı İletiler .....	72
<b>Tablo 4.25</b> Alanya Masallarında Amaçlarına Göre Doğrudan Yer Alan Tüm İletiler .....	73
<b>Tablo 4.26</b> Alanya Masallarında Amaçlarına Göre Dolaylı Şeklinde Yer Alan Tüm İletiler.....	76

## KISALTMALAR DİZİNİ

Akt. : Aktaran

TDK : Türk Dil Kurumu



# 1. GİRİŞ

İnsanlık, var olduğu günden bu yana çevresiyle etkileşim kurarak kültürün, geleneklerin ve değerlerin aktarımını sağlayan dili kullanmıştır. Geçmişten günümüze uzanan eserler; yaşanan coğrafyaların, o coğrafyalarda yaşayan insanların ve tarih boyunca gerçekleşen olayların izlerini taşıyarak dil ve kültür öğretiminde önemli bir rol oynamıştır. Bu eserler arasında masallar, dönemin tanıklığını yaparak geçmiş ile gelecek arasında bir köprü kurmuş, maddi ve manevi değerlerin aktarılmasında eşsiz bir rehber olmuştur. Masallar, dil ve kültürün en nadide öğreticilerinden biri olarak bu kıymetli hazinelerin korunup geleceğe taşınmasında vazgeçilmez bir yere sahiptir.

İnsanın evrendeki yeri ve değerini belirleyen, insanı insan yapan, onun duygu ve düşünceleri ile isteklerini tüm incelikleriyle açığa vurmasını sağlayan yapıdır dil (Aksan, 2020). İnsan çevresinde olup bitenleri, gördüklerini ve düşündüklerini sözcüklerle karşılar. Dil, insanın yeteneklerinin çerçevesi olarak karşımıza çıktığı noktada en karmaşık duygu ve düşüncelerin, derin inançların ifade biçimidir. Zihinden geçenlerle varlıklar arasında bağlantı kurmayı sağlayan dil, birey ve toplumun yaşam ifadesidir (Nuhoğlu, 2005).

İnsanoğlu tarih sahnesine çıktığından itibaren kendini, duygu ve düşüncelerini ifade etmek için farklı yöntemler kullanmıştır. Bu yöntemlerden biri de yüzyıllardır tarihe tanıklık eden, insanların duygu ve düşüncelerine tercüman olan masal türüdür. İnsanın var olduğu, hayat bulduğu, kısmen şekil verip çoğunlukla ona uyduğu doğa ve doğaya ait unsurlar masallarda sık sık geçmekte ve güç dengeleri hakkında ipucu vermektedir. Doğanın gücü, merhameti, cömertliği, zamanı, masallar aracılığıyla küçük yaşlardan itibaren çocuklara öğretilerek masallar çocukların öncü eğitimde yer almakla kalmayıp her yaşta bireye katkı sunmaktadır.

## 1.1. Problem Durumu

Eğitim sürecinde kullanılan materyallerin niteliği, öğrencilerin öğrenme motivasyonunu ve akademik başarılarını doğrudan etkilemektedir. Edebî eserler, eğitsel amaçlarla kullanılmakta ve bu eserlerin öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmede önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Bu bağlamda masallar, edebiyatın ve dilin temel yapı taşlarından biridir.

Masallar, eğitici ve öğretici içerikleriyle aynı zamanda eğlenceli olmaları yönüyle de önemli bir yere sahiptir. Masallar aracılığıyla verilen iletiler, çocukların sosyal ve

duygusal gelişimlerini desteklemekte, onlara yaşamları boyunca rehberlik edecek önemli mesajlar sunmaktadır.

Bu çalışmanın odak noktası, “Alanya Masalları” adlı kitabın içeriğinde yer alan eğitsel iletilerin incelenmesidir. Alanya’nın kültürel ve tarihî zenginliklerini yansıtan bu masalların; çocukların eğitiminde nasıl bir rol oynadığı, hangi eğitsel mesajları taşıdığı araştırılacaktır.

Alanya Masalları adlı kitapta yer alan masalların,

- Kişisel gelişimi destekleyen eğitsel iletiler
- Toplumsal gelişimi destekleyen eğitsel iletiler
- Ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler
- Çevre bilinci gelişimini destekleyen eğitsel iletiler
- Evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler şeklinde beş ana başlıkta değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Alanya Masalları adlı kitap, yaklaşık otuz yıl süren derleme sonucu Sedat Çolak tarafından yazıya geçirilmiş olup editörlüğü Doç. Dr. Yavuz Uysal tarafından yapılmıştır. İncelenen eserde yer alan 99 masal, dört başlık altında gruplandırılmıştır.

Bu çalışmada “Alanya Masalları adlı kitapta hangi eğitsel iletiler mevcuttur?” sorusuna cevap aranmaktadır.

#### **Alt Problemler:**

- Alanya Masalları adlı kitapta yer alan kişisel gelişimi doğrudan destekleyen eğitsel iletiler nelerdir?
- Alanya Masalları adlı kitapta yer alan kişisel gelişimi dolaylı olarak destekleyen eğitsel iletiler nelerdir?
- Alanya Masalları adlı kitapta yer alan toplumsal gelişimi doğrudan destekleyen eğitsel iletiler nelerdir?
- Alanya Masalları adlı kitapta yer alan toplumsal gelişimi dolaylı olarak destekleyen eğitsel iletiler nelerdir?
- Alanya Masalları adlı kitapta yer alan ulusal düşüncenin gelişimini doğrudan destekleyen eğitsel iletiler nelerdir?
- Alanya Masalları adlı kitapta yer alan ulusal düşüncenin gelişimini dolaylı olarak destekleyen eğitsel iletiler nelerdir?

- Alanya Masalları adlı kitapta yer alan çevre bilinci gelişimini doğrudan destekleyen eğitsel iletiler nelerdir?
- Alanya Masalları adlı kitapta yer alan çevre bilinci gelişimini dolaylı olarak destekleyen eğitsel iletiler nelerdir?
- Alanya Masalları adlı kitapta yer alan evrensel düşüncenin gelişimini doğrudan destekleyen eğitsel iletiler eğitsel iletiler nelerdir?
- Alanya Masalları adlı kitapta yer alan evrensel düşüncenin gelişimini dolaylı olarak destekleyen eğitsel iletiler eğitsel iletiler nelerdir?

## 1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Masallar, insanlığın en eski kültürel miraslarından biridir ve yüzyıllardır kuşaktan kuşağa aktarılarak varlığını sürdürmüştür. Masallar, eğlence amacıyla anlatılmış olmanın yanında insanlara yaşamın karmaşıklıklarını, değerlerini ve hayatla başa çıkmanın yollarını da öğretmiştir. İşte bu nedenle masalların içinde yer alan eğitici unsurlar oldukça önemlidir.

Kültürel mirasımızın önemli bir parçası olan masallar; içerdikleri eğitici unsurlarla tarihin, ortaya çıktığı yörenin, gelişim ve değişimin seyrini gösteren edebi ürünlerdendir. Sadece eğlence, uykuya hazırlık aracı olmanın dışında her yaşta bireye hitap ederek eğitici yönü bulunan masallar; yerel ve millî değerler açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda Alanya Masalları adlı kitapta yer alan masalların eğitsel iletiler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Sunuş biçimine göre doğrudan ve dolaylı olarak aktarılan iletiler incelenmiştir. Amaçlarına göre eğitsel iletilere bakıldığında kişilik gelişimi destekleyen eğitsel iletiler, toplumsal gelişimi destekleyen eğitsel iletiler, dinî duyguların gelişimini destekleyen eğitsel iletiler, ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler çevre bilinci gelişimini destekleyen eğitsel iletiler, estetik düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler, evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler, ekonomik düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler şeklinde sınıflandırılmış olup bunlardan dinî duyguların gelişimini destekleyen eğitsel iletiler, estetik düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler ve ekonomik düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel kişilik gelişimi destekleyen eğitsel iletilerin içinde değerlendirilmiştir.

Bir masalın içindeki eğitici unsurlar, genellikle karakterlerin karşılaştığı zorluklar, verdikleri kararlar ve bu kararların sonuçlarıyla ilgilidir. Masallar, çocukların ve yetişkinlerin hayatın karmaşıklıklarını anlamalarına yardımcı olmanın yanında etik

değerleri ve karakter gelişimini olumlu anlamda etkilemektedir. Kahramanlar genellikle dürüstlük, cesaret, cömertlik gibi erdemleri temsil eder ve bu erdemler sayesinde zorlukların üstesinden gelirler. Masallar, insanlara doğru ile yanlış arasındaki farkı anlamalarına ve doğru olanı seçmelerine yardımcı olur. Ayrıca masalların içindeki fantastik öğeler ve metaforlar, hayal gücünü geliştirir ve yaratıcı düşünmeyi teşvik eder. Bu, çocukların problemleri farklı açılardan ele almalarına ve çözümler bulmalarına yardımcı olur. Empati kurmaya ve farklı bakış açılarını anlamaya da katkı sağlar masallar. Bir masalı dinlerken okuyucular kendilerini kahramanın yerine koyar ve onun duygularını paylaşır, böylece başkalarının bakış açılarını anlamaya başlarlar.

Sonuç olarak masalların içinde yer alan eğitici unsurlar; insanlara yaşamın karmaşıklıklarını anlamaları, etik değerleri öğrenmeleri, empati kurmaları ve yaratıcı düşünceleri konularında yardımcı olur. Bu nedenle masalların kültürel mirasımızın önemli bir parçası olan, içinde bulunan coğrafyanın ve tarih boyunca yaşayan insanların, kültürlerin izlerini taşıyan, onları kuşaktan kuşağa aktaran, her yaşta bireye hitap eden, öğretici yönü bulunan masalarda yer alan eğitsel iletilerin araştırılması önemlidir. Alanya Masalları kitabında yer alan masalların eğitsel iletiler bağlamında incelenmesi Alanya coğrafyası, Alanya kültürel mirası, masal türü, değerler ve dil eğitimi için oldukça önem arz etmektedir. “Alanya Masalları” adlı eserin içeriğinin eğitsel açıdan değerlendirilmesi, bu tür edebî eserlerin eğitim programlarına nasıl entegre edilebileceği ve öğretim süreçlerinde nasıl kullanılacağı konusunda literatüre önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

### **1.3. Varsayımlar**

Araştırmada yer alan masalların temsil niteliğine sahip oldukları varsayılmıştır.

### **1.4. Sınırlılıklar**

Alanya Masalları adlı kitap, yaklaşık otuz yıl süren derleme sonucu Sedat Çolak tarafından yazıya geçirilmiş olup editörlüğü Doç. Dr. Yavuz Uysal tarafından yapılmıştır. İncelenen eserde yer alan 99 masal, dört başlık altında gruplandırılmıştır. Araştırma “Alanya Masalları” adlı kitapta yer alan masalarla sınırlıdır.

## 1.5. Tanımlar

**Masal:** Masal; genellikle halkın yarattığı hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî türdür (TDK Güncel Türkçe Sözlük, 2024).

**İleti:** Yazı veya sözle verilen, gönderilen bilgi; mesaj şeklinde ifade edilmektedir (TDK, 2022)

**Eğitsel İleti:** Okuyucuların edebî eserlerde toplum tarafından kabul görmüş değerlere doğrudan ya da dolaylı şekilde aldığı mesajlardır (Yağmur ve Aytan, 2018).

## 1.6. İlgili Araştırmalar

Akçay ve Baş (2015) “Samed Behrengi’nin Hikâyelerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmada; Samed Behrengi hikâyelerinin çocukların kişisel, toplumsal, evrensel, dinî ve ulusal gelişimine katkı sağlayan eğitici mesajlar sunduğunu ortaya koymuştur. Bu mesajların genellikle dolaylı anlatım yoluyla aktarıldığı ve bu anlatım biçiminin anlam veya anlamlar oluşturma sorumluluğunu çocuğa bıraktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tekin ve Büyükkiz (2019) “Aytül Akal’ın Çocuk Kitaplarının Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmalarında incelenen eserlerin cümle ve paragraflarında toplamda 230 eğitsel mesaj tespit etmişlerdir. Bu mesajların 181’i dolaylı yoldan okuyucuya aktarılmış olup geri kalan 49 mesaj ise doğrudan iletilen açık mesajlardır.

Derman ve Acele (2020) tarafından yapılan “İbrahim Örs’ün Çocuklara Yönelik Eserlerinin Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada, İbrahim Örs’ün incelenen 13 eserinde toplamda 776 mesaj saptanmıştır. Bu mesajlardan 394’ü kişisel gelişimi destekleyen mesajlar, 155’i toplumsal gelişimi teşvik eden mesajlar, 97’si çevresel gelişimi destekleyen mesajlar, 57’si ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen mesajlar ve 73’ü evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen mesajlardır.

Kavak ve Baş (2018) “Koray Avcı Çakman’ın Hikâyelerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmalarında Koray Avcı Çakman’ın beş hikâyeye kitabındaki 53 hikâyeye metninde toplam 255 eğitsel ileti belirlemişlerdir.

Takır (2023) tarafından yapılan “Cahit Zarifoğlu’nun Çocuk Kitaplarının Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada Cahit Zarifoğlu’nun çocuk kitapları incelendiğinde, 335 farklı eğitsel ileti belirlenmiştir. Bu kitaplarda en çok, kişisel gelişimi destekleyen mesajların ön planda olduğu görülmüştür. Ardından toplumsal gelişimi

teşvik eden mesajlar, dinî gelişimi destekleyen mesajlar, diğer eğitsel mesajlar, ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen mesajlar ve çevre gelişimini destekleyen mesajlar sıralanmaktadır. En az tespit edilen ise evrensel gelişimi destekleyen mesajlardır.

Cesur ve Baş (2015) tarafından yapılan “Mavisel Yener’in Çocuklara Yönelik Öykülerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmada Mavisel Yener’in incelenen eserlerinde toplam 592 ileti tespit edilmiş olup bunların 478’inin kişisel gelişimi destekleyen eğitici iletiler olduğu sonucuna varılmıştır.

Türköz (2020) tarafından yapılan “15. Yüzyıl Osmanlı Tarihlerinde Halk Edebiyatı Unsurları ve Eğitsel İletiler” adlı çalışmada 15. yüzyıl Osmanlı tarihleri incelendiğinde, bu eserlerde pek çok eğitsel mesajın bulunduğu görülmektedir. Bu mesajlar, amaçlarına göre çeşitli kategorilere ayrılmıştır: kişisel gelişimi destekleyen mesajlar, toplumsal gelişimi destekleyen mesajlar, dinî gelişimi destekleyen mesajlar, ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen mesajlar ve evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen mesajlar. Kişisel gelişimi destekleyen 37, toplumsal gelişimi destekleyen 4, dinî gelişimi destekleyen 17, ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen 2 ve evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen 4 mesaj tespit edilmiştir.

Öksüz (2024) “Melike Günyüz’ün Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Unsurları ve Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada eğitsel iletileri üç ana başlık altında değerlendirmiştir: kişilik gelişimini destekleyen eğitsel iletiler, toplumsal gelişimi destekleyen eğitsel iletiler ve zihinsel gelişimi destekleyen eğitsel iletiler. Yazar, bu iletileri genellikle kahramanlar aracılığıyla okurlara sezdirme yolunu tercih etmiştir. Kitapların hitap ettiği yaş grubunu göz önünde bulundurursak çocukların kişilik gelişimlerinin ön planda olması nedeniyle kitaplarda kişilik gelişimini destekleyen eğitsel iletilerin, toplumsal ve zihinsel gelişimi destekleyen eğitsel iletilere kıyasla daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Dağ (2021) tarafından yapılan “Şermin Yaşar’ın Çocuk Kitaplarının Çocuğa Görelik İlkesi ve Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi” adı çalışmada Şermin Yaşar’ın incelenen çocuk kitaplarında eğitsel mesajlar belirlenmiş ve kitap örnekleriyle desteklenerek açıklanmıştır. Çalışmada bu eğitsel mesajları kitabın konusu, teması, çevresi ve karakterleri aracılığıyla çocuk okuyuculara aktarılmaktadır. Sanatsal bir yaklaşımla yazılan eserlerde, eğitsel mesajlar okuyucuya edebi bir kurgu içinde sunulmuş, çocuğun anlama dünyasını zenginleştiren nitelikte olmuştur. Şermin Yaşar’ın incelenen çocuk kitaplarında eğitsel mesajlar; rastlantısal öğelerden uzak, aşırı duygusal olmayan ve abartılı merak unsurlarından kaçınılarak yapılandırılmış konular, çocukların

anlama dünyasına uygun ortamlar ve düş güçlerini geliştiren olay örgüleriyle sunulmuştur.

Işık ve Aktaş (2017) tarafından yapılan “Karakter Eğitimi Açısından Mevlâna İdris Zengin’in Hikâye ve Masallarında Eğitsel İletiler” isimli çalışmada yazarın çocuk edebiyatı alanındaki eserleri ve karakterlerin nitelikleri içerdiği eğitsel mesajlar bağlamında incelenmiştir. Eserlerin genelinde olumlu eğitsel mesajların bulunduğu tespit edilmiştir. Yazar, gerçek yaşamı tüm çıplaklığıyla okuyucuya sunmayı amaçladığından bazı eserlerde olumsuz özelliklere sahip karakterler ve olumsuz mesajlar yer almaktadır. Araştırma kapsamında incelenen 62 eserde yer alan iletiler, “duygu ve düşüncelerin ifadesine yönelik iletiler, ahlaki gelişimi desteklemeye yönelik iletiler, sosyal gelişimi desteklemeye yönelik iletiler, kişisel gelişimi desteklemeye yönelik iletiler, evrensel ve toplumsal değerlere yönelik iletiler, dinî ve kültürel değerlere yönelik iletiler” şeklinde kategorize edilmiştir. Araştırma sonuçları; yazarın 58 eserle en çok ahlaki gelişimi desteklemeye yönelik iletilere, ardından 55 eserle duygu ve düşüncelerin ifadesine yönelik iletilere yer verdiğini göstermektedir. En az yer verilen iletiler ise 12 eserle dinî ve kültürel değerlere yönelik iletiler olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak Mevlâna İdris Zengin’in eserlerinde işlediği temaların çocuklara yönelik ilkesine uygun olduğu söylenebilir. Toplumsal duyarlılık, yaşanabilir bir dünya, savaşların kötülüğü, barış ve dürüstlük gibi iletiler, çocuklara olumlu bir bakış açısı kazandırabilecek niteliktedir.

Ekşi (2022) tarafından yapılan “Türkçe Ders kitaplarındaki Masalların Eğitsel Yönden İncelenmesi” isimli çalışmada Türkçe ders kitaplarındaki masalların eğitsel değerleri incelenmiştir. Araştırmada masalların çocukların kişisel gelişimlerini destekleyen, doğa ve çevreyi anlamalarına yardımcı olan ve toplumsal düşünce yapılarını kazandıran eğitsel iletilere sahip olduğu görülmüştür. Kişisel gelişim, doğa ve çevreye ilişkin ve topluma yönelik mesajlar olarak sınıflandırılan bu iletiler; genellikle masal kahramanlarının davranışları aracılığıyla örnek olaylar üzerinden verilmektedir. Fabl türündeki hayvan masalları ve diğer masal türlerine ait bazı örneklerde, ana fikri oluşturan mesajların masalın son bölümüne kıssadan hisse mantığı ile eklendiği gözlemlenmektedir.

Erdal (2016), tarafından yapılan “Keloğlan Masallarında Çocukların Eğitimine Yönelik İletiler” adlı çalışmada Keloğlan’ın genellikle tembel biri olarak tasvir edildiği, verdiği sözleri tutmadığı, yalan söyleyip kendisine iyilik yapanlara kötülük ettiği görülmüştür. Buna rağmen Keloğlan sürekli olarak ödüllendirilir ve hayatını kolaylaştıran birine rastlar. Bunun yanında Keloğlan; anı yaşayan, hataları üzerinde durmayan ve

pişmanlık yaşamayan bir karakter olarak yansıtılmıştır. Bu çalışmada yansıtılan Keloğlan karakterine istinaden sorunları hile ve aldatma yoluyla çözmek ve başarıya ulaşmak, çocuklara öğretilmesi gereken bir yaşam anlayışı olmamalıdır, sonucuna erişildiği gözlemlenmiştir.

Belet Boyacı, Güner ve Babadağ (2017) tarafından yapılan “Dünyada Başka Şekilde Yaşamak da Mümkün mü? Değer Eğitiminde ‘Küçük Kara Balık’ Örneği” adlı çalışma sonuçlarına bakıldığında kitapta öz yönelim temasına ait merak uyandırabilmek, kendi hedeflerini belirleyebilmek, özgür olmak, yaratıcı olmak, açık sözlü olmak, özgüven ve kararlılık değerlerine yer verilmemiştir. Uyarılım teması ise cesur olmak, heyecanlı bir yaşam sürmek ve değişken bir hayat yaşamak değerlerini barındırmaktadır. İyilikseverlik teması, anlamlı bir hayat, gerçek arkadaşlık, dürüstlük, yardımseverlik, bağışlayıcı olmak, cömertlik, merhamet, sevgi, özveri, saygı ve takdir gibi değerlere yer vermektedir. Uyma teması kapsamında kibarlık, özdenetim ve itaatkâr olma değerleri ön plana çıkmaktadır. Başarı teması ise zeki olmak, başarılı olmak, sözü geçen biri olmak, yetkinlik ve mantıklı olma değerlerini içermektedir. Hazcılık teması, hayattan tat alma ve zevk değerlerini barındırırken güvenlik teması, bağlılık, aile güvenliği, iyiliğe karşılık vermek, iş birliği ve toplumsal düzenin sürmesini istemek gibi değerleri içermektedir. Geleneksellik teması, alçak gönüllülük, hayatın getirdiklerini kabul etme ve geleneklere bağlılık değerlerini öne çıkarmaktadır. Evrenselcilik teması ise açık fikirli olmak, güzelliklerle dolu bir dünya istemek, dünyada barış istemek, doğayla bütünleşmek, bilgiye saygı duymak ve şükran değerlerini barındırırken güç teması, otorite sahibi olmak, sosyal güç sahibi olmak ve liderlik değerlerine yer vermektedir.

## 2. ALAN YAZINI

### 2.1. Masal Nedir?

Arapça “mesel” sözcüğünden dilimize geçmiş olan masal; İngilizce “tale”, Fransızca “conte”, Almanca “märchen” sözcükleri ile karşılanmaktadır (Boratav, 2001). Mesel, halk dilinde meşhur olan adap ve öğütleri anlatan söz demektir. Mesel; misal, örnek, buna benzer, bunun gibi anlamlarıyla da önem arz etmektedir (Özçelik, 2014).

*“Divanü Lügat’it Türk’te ‘ödkünç’ diye geçerken Çağatay Türkleri masala ‘tutmak’, Kekük Türkleri ‘matal’, Azeriler ‘nağıl’, Teleüt Türkleri ‘çerçok’, Kırgızlar ‘ezteg’, Şoz Türkleri ‘libak’, Balkan Türkleri ‘masal’, Yarkent ve Kaçkar Türkleri de ‘çöcek’ derler.” (Ketene, 1990, akt. Yavuz, 1996). Ahmet Vefik Paşa Lehçe-i Osmanî’de “Mesel, hâlâ hikâye, dâsıtân, menkabe mnasına fıkra ve kazıyyeden gayri”, Muallim Naci, Lügatinde “Dâsıtân, kıssa-imeşhûre. (Masal) bundan muhareftir.”, Mustafa Şükrü Kitâb-ı Müntehabât-ı Lügat-ı Osmânî’de “Ahlâk ve âdâtamüteallik küçük hikâye ve rüya ki uykuda görünür mânâsına”, Şemseddin Sami Kamûs-ı Osmaî’de “Dâsıtân, kıssa; (Masal) bundan muarrefitir” demektir. Hüseyin Kâzım Kadri Türk Lügati’nde kavramiéArapça mesel, emsal muharrefi; hikâye, menkıbe, destan” şeklinde açıklarken Ferit Develioğlu Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat’de “Terbiye ve ahlâka faydalı, yararlı olan hikâye” şeklinde açıklanmıştır (Dilek, 2007).*

*Masal; genellikle halkın yarattığı hayale dayanan, sözlü gelenekte yaşayan, çoğunlukla insanlar, hayvanlar ile cadı, cin, dev, peri vb. varlıkların başından geçen olağanüstü olayları anlatan edebî türdür (TDK, 2022).*

20. yy. başlarından itibaren görülmeye başlayan masal türüne ait incelemeler 1940’lı yılların sonlarına doğru başlamış ve 1965 sonrasında hız kazanmıştır (Sakaoğlu, 2012). *Masallar, olağanüstü karakterlerin ve yaratıkların gerçeküstü dünyasında şöhret ve talih kazanan sıradan kahramanları ve olağanüstülükleri içine alan nesirlerdir (Clarke K. & Clarke, M. 1961, Akt. Sakaoğlu, 2012).* Boratav’a (2001) göre masal kelimesi kadar çocuk dünyamızın rüya imgelerini çağrıştıran farklı bir kelime yoktur. Tarihi süreçte insanın yaratıcılığını derinden etkileyen masallar; hayal ürünü konuları çoğunlukla olağanüstü varlıklarla işleyen, sonu mutlu biten sözlü anlatım ürünleridir (Gedik, 2019). Masal çoğunlukla düzyazı ile anlatılıp dinleyicileri anlatılanlara inandırmak gibi kaygı taşımayan, hayal ürünü edebî ürünlerdir (Alptekin, 2002). Bilinmeyen bir mekânda, belli olmayan kişilerin ve varlıkların başından geçen olayların serüveni, öyküsüdür (Elçin,

1993). Olağanüstü olaylarla bezenmiş dikkat çeken hikâyeye masal adı verilir (Demiray, 1988). İnsanların olağan ve olağanüstü durumları harmanlayarak istediği gibi şekillendirdiği dünyada, önceki dönemlerin belirsiz bir zaman diliminde, sıradan kişilerin sıra dışı kahramanlıklarla bezenerek gerçek ve gerçeküstü olayların anlatıldığı hikâyelerdir (Dilek, 2007). Toplumun hayal gücünden beslenen, olağanüstü varlık ve olayları işleyen, kalıp ifadelerle başlayıp sonlanan, zaman ve mekân açısından belirsiz olan, dinleyicileri inandırma noktasında serbest olan edebî bir türdür (Saltık, 2016).

Masal, hayalin ve gerçeğin buluştuğu büyümlü bir yolculuktur. İyilikle kötülüğün, sevgiyle umudun dans ettiği bu diyar; bizi bilinmeyene götürürken kalbimize ışık, ruhumuza huzur serper. Masal, her yaştan insanın içinde yankılanan bir umut ve hayal dünyasına açılan bir kapıdır.

Masallar, geçmiş dönemlerin din, ahlak ve edebiyat anlayışı hakkında bilgi veren bir milletin adeta dönen bir aynası gibidir. Bu aynaya bakıldığında eski dönemlerin ibadet ve ahlakı karşımıza çıkar (Kunos, 2019). Masal geçmişle bugün arasındaki bağı kurarken aile yaşantısının, bayramların, çocuklarla büyükler arasındaki ilişkinin, yeme içme alışkanlıklarının, çevre ile ilişkilerin sade bir dille anlatıldığı edebî bir türdür (Sever, Memiş ve Sever, 2015).

Halk edebiyatının anlatı temelli türlerinden biri olan masallar, sözlü kültürümüzün en nadide örnekleri arasında yer alır. Kuşaktan kuşağa aktarılıp günümüze kadar ulaşan ve bundan sonra da anlatılmaya devam edecek olan masallar, aynı zamanda anonim halk edebiyatında en yaygın kullanılan türlerden biridir. Masal kahramanları oldukça çeşitlidir. Masallarda pek çok farklı karakterle karşılaşmak mümkündür. Bu kahramanlar bazen bir aslan, bazen bir tilki, bazen bir dev, bazen de bir hükümdar olarak karşımıza çıkar. Masallarda, bu kahramanların yaşadığı olaylar kimi zaman eğlenceli, kimi zaman da duygusal bir şekilde dinleyicilere aktarılır ve bu hikâyelerden ders alınması hedeflenir (Uysal, 2008).

Masal, dilimizde çoğunlukla kurmaca bir dizi olayın anlatıldığı tür olarak bilinmektedir. “Masal anlatmak” söz grubu da inanılmayacak, gerçek olmayan ve gerçekleşmeyecek durumlar karşısında söylenmektedir. Sözlü ve yazılı olarak varlığını sürdüren masallar kazandırdıkları değerler itibarıyla zengin bir edebiyat ürünüdür.

### **2.1.1. Masalın Tarihsel Gelişimi**

Bizi gerçek hayattan alıp hayal alemine götüren; kederlerimizi, sıkıntılarımızı unutturup hayallerimizi süsleyen masalların geçmişi çok eskiye dayanmaktadır (Şimşek,

1990). Dünyada edebiyat tarihine bakıldığında 15. yy. öncesi sözlü ürünler yer alırken 15. yy.da matbaanın bulunmasıyla yazılı edebiyat ürünleri tarih sahnesine çıkmıştır. Kabileler halinde yaşayan toplumlarda hikâyeye anlatıcısı olarak adlandırılan kişiler tarafından yaşantının, kültürün, geleneğin ve tarihin aktarılmasını sağlayan eserler masalların da başlangıcını oluşturmuştur (Toz, 2010). 15. yy.da William Caxton tarafından yetişkinlere yönelik cep masalları bastırılmıştır (Yalçın ve Aytaş, 2005).

Masalın sözlü ve yazılı kültürde bir ikilik oluşturmasından ikili bir birlik olduğu birçok araştırmacı tarafından kabul görmüş bir yaklaşımdır. Sözlü ve yazılı türü birbirinden kesin çizgilerle ayırmak yerine söz ve yazının birliğine vurgu yapan yaklaşımlar daha çok benimsenmiştir. Batı dünyasına bakıldığında masalda benzer iki yolun tercih edildiği görülmektedir. Sözlü bölüm profesyonel hikâyeye anlatıcılığına doğru yol alırken yazılı bölüm de görsel ve basılı kültüre hitap eden bir yolda ilerlemiştir. Batı'da masal anlatıcılığının bir meslek olarak devam etmesi hatta özel bir gün olarak kutlanması, eski bir geleneğin günümüzde de devam ettiğini göstermektedir. İkinci yola bakıldığında basılı ürünlerin satış grafiğinin iyi olması o türün çocuk edebiyatı alanına kaynaklık ettiğinin bir göstergesidir. Ayrıca çizgi filmlerin başarısında da masalın yeri yadsınamaz (Özünel, 2011).

Osmanlı Dönemi'nde erken bir zaman diliminde yazılı masal türü ön plandayken sonraki zaman dilimlerinde eski yerini koruyamamış, 19 ve 20. yy. sonlarında Avrupa kökenli masallar hariç diğerleri geri planda kalmıştır. Masallar hâlâ köylerde aranmakla birlikte şehirlerin ürettiği ve tükettiği masallar çok dikkate alınmamaktadır (Özünel, 2011).

Köklü bir geçmişi olan masal anlatıcılığı ve 10. yy. itibarıyla yazılı olarak da tarih sahnesinde yer alan masalın sözlü ve yazılı kısımlarının kesiştiği yerler göz ardı edilmemelidir (Özünel, 2011). Yazılı eserlerde yazının bulunması başlangıç olarak kabul edilirken sözlü eserler için aynısı geçerli değildir. Neredeyse insanlık tarihi ile yaşıt olan sözlü ürünler, masalların da başlangıç noktası olduğu düşünülen bir edebiyat alanıdır.

Değişen ve gelişen teknoloji ile toplumsal düzenin farklılaşması eserlere de yansımıştır. Eseler geçmişten geleceğe farklı oluşumların etkisiyle tarihe tanıklık etmekle birlikte tarihin izlerini de taşımaktadır (Koyuncuoğlu, 2021).

### **2.1.2. Masalın Özellikleri**

Masallar yansıttıkları toplumun sosyal ve kültürel yapılarını, gelenek görenekleri ile inanç ve değerlerini yansıtır (Boratav, 2001). Masalların en önemli özelliği, iyilikle

kötülüğün mücadelesinde iyiliğin kazanmış olmasıdır (Yılmaz, 2012). Masallarda doğruluk, dürüstlük, iyilik, yardımseverlik çoğunlukla üstün gelmekte ve genellikle masallar mutlu sonla bitmektedir. İyiler yaptıkları karşısında ödüllendirilirken kötüler de aynı şekilde yaptıklarının karşılığı olarak cezalandırılmaktadır (Boratav, 2001).

Masallar olağanüstü bir dünya gibi görünse de kültürün hayat bulduğu gerçek bir dünyanın izlerini taşır. Masallar inandırıcılık özelliği bakımından zayıf olarak değerlendirildiği halde bu anlayış anlatanlar tarafından geliştirilmiştir. Çocukların dinledikleri ya da okudukları masala inanmadığı görülmemiştir (Savaş, 2021).

Eğitimde yer alan en önemli malzeme toplumların geçmişten bu günlerine getirdiği, kendi kültürlerini yansıttığı edebî ürünlerdir (Nuhoğlu, 2005). Masallar konu itibarıyla içinde doğduğu milletin yaşantısını yansıtırken kurgusuyla çocukların düş gücü gelişimine katkı sağlar (Gedik, 2019). Anlama yorumlama ve anlatım becerilerinin gelişmesine yarar sağlayan masallar aynı zamanda çocukların ufkunu açar (Avcı, 2013).

Diğer türlere göre daha kısa olan masalarda doğüstü olaylar nükteli bir dille anlatılmaktadır (Boratav, 2005). Yazılı ve sözlü şekilde hayat bulan masalların dil becerisine katkısı yadsınamaz (Avcı, 2013). İçeriğindeki tekerleme, kalıplaşmış söz ve söz grupları ile bilmece; hitap ettiği kesimin dil gelişimine olumlu etki etmektedir. Gerçekle kurgu arasındaki farkın çocuklar tarafından kavranmasına olanak sağlayan masallar, aynı zamanda çocukların kendilerini daha rahat ve özgür hissedebilecekleri özel dünyalarını kurmalarını sağlar (Gedik, 2019).

Hayal gücünün ve yaratıcılığın gelişmesinde büyük rol oynayan masalların kişisel gelişimin yanında toplumsallaşma sürecine katkı sağladığı da görülmektedir (Aslan, 2017). Masalarda çocuk; mensubu olduğu milletin değerlerini, farklı kültürlerde yer alan masalları dinlediğinde de farklı kültürel değerlerden evrensel değerlere ulaşır (Özçelik, 2014). En eski ve sevilen türlerden biri olan masallar, toplumla etkileşim halinde değişip gelişmiş ve meydana geldiği mekânın sınırlarını aşarak coğrafyalar gezmiştir (Taşçı ve Akın, 2021).

Masallar, toplumların geçmişten biriktirerek getirdiği kültürel etmenlerin ortak bir bilinçaltında korunarak zamana yenilmeyip kalıcılığı sağlayan bir türüdür. Masalda çocuklar kendi dünyalarına çok yakın olan gerçeküstü dünyaya geçiş yapar, değişik problemlere yaşından beklenmeyen çözümler üretir. Masalın tüm bu özellikleri düşünüldüğünde masal eskimeyen bir ihtiyaçtır (Kırılımış, 2019). Hayal ettiklerimizle gerçekte yaşamak zorunda kaldıklarımızın sistemli şekilde anlatıldığı masalarda

istenilen dünya ile bastırılan, söylenmek istenmeyen ve korkulan düşüncelerin sembolik yansımaları mevcuttur (Şimşek, 2017).

Masallar, olağanüstü olan olay ve durumları işlerken aslında insan gerçeğini yansıtmaktadır. Masallarda kullanılan semboller, motifler birçok gizil anlamı ifade eder (Taşçı ve Akın, 2021). Başta çocuklar olmak üzere her yaştan bireye hitap eden masallar, macera dolu ürünlerdir (Saltık, 2016). İnsanlar hayallerini büyük bir samimiyetle masallarda ortaya koymuştur (Çıblak, 2008). Masalların insan zihninde çocukluk hatıralarına benzer bir nostaljiyle beslenmesi onların her zaman farklı sanat dallarında kendine yer bulmasında etkili olmuştur (Kırılmış, 2019). Masallar gösteri sanatlarında olduğu gibi her anlatımda tekrardan doğar ve aynı masal farklı anlatımlarla farklı karşılanır (Özünel, 2011).

Masallarda karakterler kolayca sınıf atlayabilir ve toplumsal roller baskın bir şekilde hissettirilir. Kadınlar ev işinden sorumlu olup sabırlı ve sadıktır. Bu görevlerini hakkıyla yapmanın karşılığı mutlu bir evliliştir. Erkekler için de benzer durumlar geçerli olup onlar da sosyal statülerini korumak adına emek verir ve bunun karşılığında bir kadınla mutlu bir evlilik yaşar (Ayan, 1998).

Masalın kaynağını tek kişi oluşturur. Süreç içinde dilden dile geçerken yapılan ekleme ve çıkarmalarla birlikte masalı oluşturan kaynak kişi kaybolur ve böylelikle masal anonimleşir. Belirli bir kişi ya da yere ait masalların benzerlerinin farklı yerde de olma ihtimali düşünülmelidir. Fiziki, sosyal ve psikolojik şartların benzer durumda olması benzer masalların ortaya çıkmasını tetiklemiştir (Ulupınar, 2010).

### **2.1.2.1. Masalın Biçimsel Özellikleri**

Genellikle söyleyeni belli olmayan, hayallerin yaratıcısı olan masalların dili; sözlü edebî ürünlerin doğallığı ve rahatlığı ile oldukça yalın bir konuşma diliyle hayat bulur (Yavuz, 1996). Masal anlatıcısı yalnız masalı anlatmakla kalmaz dinleyiciyi de olayın içine çekerek onlara sık sık sorular sorar. Tüm bunları yaparken kendi duygu ve düşüncelerini masalın içine eritmekten de geri durmaz (Sarıkaya, 2004).

Çoğunlukla kadın anlatıcılar tarafından sunulan masallarda miş'li geçmiş zaman, şimdiki ya da geniş zaman kullanılır (Oğuz, 2008). Masal içindeki tekdüzeliği önlemek adına bu zamanlar masalın içinde dönüşümlü olarak tercih edilebilmektedir (Sarıkaya, 2004). Yoğun bir anlatıma sahip olan masallar çoğunlukla kısadır (Oğuz, 2008). Uzun anlatıldığı durumlarda masalın ana gövdesi değişmemekle birlikte olaylar genişletilmektedir. Özellikle yazılı anlatımda sabit olan karakter, olay, duygu ve

düşünceler sözlü anlatımda geniş betimlerle kendine yer bulur. Anlatıcının önemli gördüğü fakat dinleyicinin dikkatinden kaçan noktalar tekrar edilir. Masalın bazı bölümlerinde ise sabit formda tekrarlar mevcuttur (Sarıkaya, 2004).

Masallar ait olduğu yer ve türüne göre kalıp sözler barındırırlar. Başlangıç giriş sözleri, bağlayış geçiş sözleri, bitiş sözleri ve çeşitli kalıp sözler olmak üzere beş farklı başlık altında ele alınabilir (Sakaoğlu, 2012). Masalarda üçlü bir form bulunmaktadır. Bu formda bir ya da üç kahraman üç olay yaşamaktadır. Bu olaylardan ikisi çok önemli değilken üçüncü olay zor ve başarı ile sonuçlanır. Kahramanlardan da üçüncü kahraman asıl kahramandır ve başarıya ulaşır (Sarıkaya, 2004).

Genellikle düzyazı şeklinde olan masalların içinde şiirsel özellik gösteren bölümler de görülmektedir. Şiirsel bölümü diğer kısımlardan ayırmak için buralarda özel bir sunuş kullanılmıştır (Sarıkaya, 2004).

### **2.1.2.2. Masalın İçerik Açısından Özellikleri**

Eski çağlarda masalların konusunu orta ve alt tabakadan halkın yaşantısı oluşturmaktadır. Halkın üst tabakasından olan padişah, vezir gibi kişiler masalın odak noktasında yer almaz. Çoğunlukla orta tabakadan karakterler yüksek tabakanın yerini alırlar. Köylerden derlenen masalarda köyün ağası ya da değirmenci gibi karakterler padişahın yerine geçer (Sarıkaya, 2004). Masalarda yer olan konu, olay, zaman, karakterlerin uyum içinde bir araya gelmesi masalın bir düzen içinde oluşmasını sağlamaktadır. Masalın konusunu belirleyen unsur ise masal kahramanının bir anda kendini içinde bulunduğu ve masalın sonunda çoğunlukla çözeceği bir sorundur. Masalın sonunda çözülen sorunla birlikte masal mutlu sonla biter (Ozan, 2011).

Masalda devamlı olarak sevilen bir kahraman, serüvenlerle dolu bir olay dizisinde doğüstü varlıklarla savaşılarak istediği yere erişir. Masal kahramanı; korkusuz, merhametli, akıllı, iyi yürekli, çalışkan ve yetenekli olmakla birlikte masalda dinleyici ve kahramanın ülküsü ortaktır. Kahramanlar iyi kalpli, sevimli görünmekle birlikte her zaman özlerinde öyle olmayabilirler. Söz gelimi Keloğlan sevimli görünür fakat zaman zaman kötülük yaptığı gibi Keloğlan'ın görgüsüz olduğu zamanlar da mevcuttur. Masalın bu yönü hayatın getirdiği haksızlıkları eleştirmek adına ortaya çıkmıştır ve bu yön de masala gerçeklik katmaktadır. Doğüstü masalarda üstün güçlerle sonuca ulaşılırken bu masalarda kurnazlıkla, acımasızlıkla, içten pazarlıkla amaca ulaşılır (Sarıkaya, 2004). Masalarda çoğunlukla masalın kahramanına tehlike önce bildirilir ve kahraman sonra

onu yaşar. Nadir de olsa önce kahramanın yaşayıp sonra anlatıldığı durumlar da vardır (Sarıkaya, 2004).

Türk masalları iyimserdir. Bu dünyada iyilerle birlikte kötü ve çirkinler de vardır. Kötü ve çirkin olanlar, iyileri yok etmeye çalışırken buna karşın iyi, güzel ve doğru olan; çalışkanlığı, sabrı ve aklıyla bu mücadele galip gelir. Masal boyunca dinleyicilere umut aşılanır. Masalın bir amacı da dinleyicileri olumlu duygulara yönlendirmektir (Ayan, 1998). Türk masallarında korku kavramı; kahramanlar, nesne, insan ya da mekân boyutlarında somutlaştırılarak anlatılmakta ve günlük hayatta karşılaşılan zorluklara, tehlikelere, insanın başına gelebilecek kötülöklere örnek verme ve insanları uyarma amacıyla yer verilmektedir. Masalarda en fazla kullanılan korku unsuru kötü kişiler olarak karşımıza çıkmaktadır (Çetinkaya, 2011).

Normalde 10-15 dakika sürecek olan masallar özellikle profesyonel masal anlatıcılarının genişletme yöntemiyle bir buçuk saati bulabilir (Sarıkaya, 2004).

## **2.2. Masalların Sınıflandırılması**

Masallar konu ve sınırları itibarıyla oldukça geniş yelpazeye sahip edebî bir türdür. Masalın bu yönü onun kategorize edilmesini zorlaştırmakla birlikte masal araştırmaları için de doğru bir sınıflandırmanın yapılması gerekmektedir (Propp, 2001).

Sözlü edebiyatın ürünü olarak edebiyat tarihinde kendine yer bulup zaman içinde yazılı ve sözlü olarak varlığını sürdüren masallar, farklı özellikleri sebebiyle sınıflandırılmıştır. Antti Aarne ve Stith Thompson (1928) yaptığı çalışmada masalları beş ana başlık ve bazı ana başlıkların alt başlığı şeklinde sınıflandırma yapmıştır (Aarne ve Thompson, 1928, akt. Öcal, 1999):

1. Hayvan Masalları
2. Asıl Halk Masalları
  - a. Olağanüstü Masallar
  - b. Dinî Masallar
  - c. Realist Masallar
3. Fıkralar
4. Zincirleme Masallar
5. Sınıflandırmaya Girmeyen Masallar

Araştırmacı Propp ve Wundt'un (2020) sınıflandırmasını aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

1. Mitolojik Fabl-Masallar

2. Katışksız Olağanüstü Masallar
3. Biyolojik Masallar ve Fabllar
4. Katışksız Hayvan Fablları
5. Soy Sop Masalları
6. Gülmeceli Masallar ve Fabllar
7. Ahlak Fablları

Türk masalları ile ilgili yapılan çalışmada da masal aşağıdaki şekilde sınıflandırmıştır (Sakaoğlu, 2002):

1. Hayvanlarla İlgili Masallar
2. Yaşanabilen Olaylarla İlgili Masallar
3. Olağanüstülüklerle İlgili Masallar
4. Güldüren Masallar

Farklı bir araştırmaya göre masallar dayandıkları temel motif ve konularına göre dört ana gruba ve alt gruplara ayrılmıştır (Yavuz, 1996):

1. Olağanüstü Masallar
  - a. Cin Peri Masalları
  - b. Olağanüstü Güçlere Sahip İnsan Masalları
  - c. Sihir Büyü Masalları
  - d. Dev Cadı Canavar Masalları
2. Gerçekçi Masallar
  - a. Padişah Sultan Şehzade Prenses Vezir Masalları
  - b. Zengin Tüccar Ağa Bey Masalları
  - c. Sıradan ve Yoksul İnsan Masalları
3. Hayvan Masalları
4. Deyim ve Atasözlerini Konu Alan Masallar

Türk masalları ile ilgili olan sınıflandırma çalışmaları içinde Pertev Naili Boratav ve Wolfram Eberhed tarafından hazırlanan eserde masallar 23 başlık altında verilmiştir (Dilek, 2007):

1. Hayvan Masalları
2. Hayvan ve İnsan
3. Hayvan veya Bir Ruh İnsana Yardım Eder
4. Tabiatüstü Bir Ruh veya Hayvanla Evlenme
5. İyi Ruhla ve Evliyalarla Yaşama
6. Kaderin Hâkimiyeti

7. Rüya
8. Kötü Ruhlarla Yaşama
9. Sihirbazlar
10. Bir Kız Sevgili Bulur
11. Bir Erkek Sevgili Bulur
12. Fakir Kız Zenginle Evlenir
13. Kıskançlık ve İftira
14. Hor Görülen Koca Kahramandır
15. Zina ve Baştan Çıkarma
16. Acayip İcraat ve Olaylar
17. Acayip Davalar
18. Realist Masallar
19. Acayip Tesadüfler
20. Komik Hikyeler
21. Aptal, Tembel Erkek ve Kadınlar
22. Hırsız ve Dedektif
23. Akıllı Hilekr veya Cimri Erkek ve Kadınlar

Masal araştırmacılarının çalışma yaptıkları bölgeye göre sınıflandırmalarda değişiklik olabileceği, birçok farklı araştırmacının sınıflandırmasında farklı başlıklar olduğu görülmektedir. Alanya Masalları da içerik ve diğer özellikleriyle beraber değerlendirildiğinde ‘‘Alanya Masalları’’ adlı kitapta yer alan 99 masal metni 4 farklı başlık altında incelenmiştir.

1. Olağanüstü Masallar (34 Masal)
2. Hayvan Masalları (5 Masal)
3. Gerçekçi (Realist) Masallar (44 Masal)
4. Zincirlemeli Masallar (16 Masal)

### **2.3. İleti Nedir?**

*TDK'ye göre ileti; yazı veya sözle verilen, gönderilen bilgi; mesaj şeklinde ifade edilmektedir (TDK, 2022). Eserlerde, metinlerde veya söylemlerde belirli bir mesajın ifade edilmesine ‘‘ileti’’ denir. Bu terim, edebî eserler gibi sanatsal ürünlerde sıkça kullanılır ve eserin anlamını belirleyen önemli bir bileşendir (Birgül, 2023).*

İleti; bir eserde, bir metinde ya da bir konuşmada iletilmek istenen belirli bir mesajı ifade eder. Bu mesaj, genellikle yazarın veya konuşmacının aktarmak istediği

düşünce, duygu, fikir veya bilgiyi içerir. İleti sanatın ve iletişimin merkezinde yer alan güçlü bir kavramdır. Sanat eserlerinin derinlik kazanmasını sağlar ve iletişimin etkili bir şekilde gerçekleşmesine yardımcı olan ileti kavramını anlamak, bireylerin düşünme ve iletişim yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

### **2.3.1. Eğitsel İleti Nedir?**

İnsan sosyal bir varlıktır ve doğumdan ölüme kadar aktif olarak öğrenme sürecini yaşar. Yaşam boyunca karşılaştığı kişi, durum ve olaylardan bir şeyler öğrenir. Öğrenme sürecinde dolaylı ve doğrudan şekilde verilen iletiler mevcuttur. Bu iletilerden biri de eğitsel iletidir.

Edebî, teknik ve anlatım özelliklerinden yararlanarak davranışa yön veren mesajlara eğitsel ileti denmektedir (Karakaya, 1998). Eğitsel ileti, okuyucuların edebî eserlerden toplum tarafından kabul görmüş değerleri doğrudan ya da dolaylı şekilde aldığı mesajlardır (Yağmur ve Aytan, 2018). Edebî metinler içeriğinde eş zamanlı ya da art zamanlı olarak sosyal bir yük bulundurmaktadır. Bu yapı bilgiyi taşımaya sağlamaktadır. Eser oluşturulduğu zamandaki güncel bilgilerle tarihsel gerçekliği bünyesinde barındırmaktadır. Edebî eserlerin sanatsal, felsefi, ekonomik ve siyasi yönden bilgi taşıyıcısı işlevi vardır (Karakaya, 1998).

Edebî eserler toplumların yaşamlarını kaydeden, zaman zaman ona yön veren, kültür dünyasının oluşturulması ve geliştirilmesine katkı sunan bir aktarım aracıdır. (Yağmur ve Aytan, 2018). Edebî metinlerde yer alan eğitsel iletiler bu bağlamda oldukça önemlidir.

Eğitsel ileti kavramı sosyal alanlarda kendine yer bulmakla birlikte özellikle eğitim alanında önemli bir yer tutmaktadır. Çocuklarda temel becerilerden okuma ve dinlemenin geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Kavak ve Baş, 2018). Çocuk metni okuduğunda sezerek, fikir yürüterek, zihninde canlandırarak iletiyi özümseyecektir. Bu iletilerdeki temel amaç çocukların insanlara, hayata, doğaya ve tüm varlıklara karşı duyarlılık kazanmalarınıdır. Metinde geçen olayın kurgusuna ait ayrıntılar çocuğun gelişimine katkı sağlar. Çocuk öncelikle kitabın iç dünyasına yaptığı yolculukla birlikte düşler alemine dalar. Burada metinde okuduklarından çıkarımda bulunur. Çocukluk dönemindeki bu kazanımlar sadece içinde bulunulan zaman diliminde değil tüm hayatları boyunca çocuklara ışık olarak yaşamlarında olumlu anlamda kalıcı izler bırakacaktır (Dağ, 2021).

### 2.3.1.1. Eğitsel İletilerin Sınıflandırılması

Eğitsel iletilerin sınıflandırılmasıyla yazarın hangi tür iletilere odaklandığı, hangi mesajları iletmeye çalıştığı anlaşılacaktır. Bu sınıflandırmalar, benzer iletiler ana başlıklar altında gruplandırılarak yapılmıştır. İletiler genellikle “sunulma biçimlerine” ve “amaçlarına göre” kategorize edilerek analiz edilmiştir. Eğitsel iletilerle ilgili araştırmalarda, çeşitli sınıflandırma yöntemleri kullanılmaktadır. Aşağıda eğitsel iletiler üzerine yapılan çalışmalarda yer alan bazı sınıflandırmalara yer verilmiştir:

Akçay ve Baş (2015) “Samed Behrengi’nin Hikâyelerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmalarında iletileri aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır:

#### ***Sunuş Biçimlerine Göre Eğitsel İletiler***

Doğrudan aktarma

Dolaylı yoldan aktarma

#### ***Amaçlarına Göre Eğitsel İletiler***

Kişisel gelişimi destekleyen iletiler

Toplumsal gelişimi destekleyen iletiler

Dinî gelişimi destekleyen iletiler

Ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen iletiler

Evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen iletiler

Tekin ve Büyükkız (2019) “Aytül Akal’ın çocuk kitaplarının eğitsel iletiler açısından incelenmesi” adlı çalışmalarında iletileri aşağıdaki gibi sıralamıştır:

#### ***Sunuş Biçimlerine Göre Eğitsel İletiler***

Doğrudan aktarılan iletiler

Dolaylı yoldan aktarılan iletiler

#### ***Amaçlarına Göre Eğitsel İletiler***

Kişisel gelişimi destekleyen eğitsel iletiler

Toplumsal gelişimi destekleyen eğitsel iletiler

Ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler

Çevre bilinci gelişimini destekleyen eğitsel iletiler

Evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler

Derman ve Acele (2020) “İbrahim Örs’ün Çocuklara Yönelik Eserlerinin Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmalarında iletileri aşağıdaki gibi sınıflandırmışlardır:

### ***Amaçlarına Göre Eğitsel İletiler***

Kişisel gelişimi destekleyen eğitsel iletiler  
Toplumsal gelişimi destekleyen eğitsel iletiler  
Ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler  
Çevre bilinci gelişimini destekleyen eğitsel iletiler  
Evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler

Kavak ve Baş (2018) “Koray Avcı Çakman’ın Hikâyelerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmalarında iletileri aşağıdaki gibi sınıflandırmışlardır:

### ***Sunuş Biçimlerine Göre Eğitsel İletiler***

Doğrudan aktarılan iletiler  
Dolaylı yoldan aktarılan iletiler

### ***Amaçlarına Göre Eğitsel İletiler***

Sevgiye yönelik eğitsel iletiler nelerdir?  
İletişime yönelik eğitsel iletiler nelerdir?  
Kişisel gelişime yönelik eğitsel iletiler nelerdir?  
Evrensel değerlere yönelik eğitsel iletiler nelerdir?

Öztürk (2021) “Erol Büyükmeriç’in çocuk kitaplarının eğitsel iletiler açısından incelenmesi” adlı çalışmalarında iletileri aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır:

### ***Amaçlarına Göre Eğitsel İletiler***

Kişilik gelişimi destekleyen eğitsel iletiler  
Toplumsal gelişimi destekleyen eğitsel iletiler  
Dini duyguların gelişimini destekleyen eğitsel iletiler  
Ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler  
Çevre bilinci gelişimini destekleyen eğitsel iletiler  
Estetik düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler  
Evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler  
Ekonomik düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler

Cesur ve Baş (2015) “Mavisel Yener’in Çocuklara Yönelik Öykülerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmalarında iletileri aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır:

### ***Sunuş Biçimlerine Göre Eğitsel İletiler***

Doğrudan aktarılan iletiler  
Dolaylı yoldan aktarılan iletiler

### ***Amaçlarına Göre Eğitsel İletiler***

Kişisel gelişimi destekleyen eğitsel iletiler  
Toplumsal gelişimi destekleyen eğitsel iletiler  
Ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler  
Evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler

Çapar (2022) “Fazıl Hüsnü Dağlarca’nın çocuk şiirlerinde eğitsel iletiler” adlı çalışmada iletileri aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır:

### ***Amaçlarına Göre Eğitsel İletiler***

Kişisel gelişime yönelik eğitsel iletiler  
Toplumsal gelişime yönelik eğitsel iletiler  
Çevre bilincine yönelik eğitsel iletiler  
Evrensel düşüncenin gelişimine yönelik eğitsel iletiler  
Ekonomiye yönelik eğitsel iletiler

Türköz (2020) “15. yüzyıl Osmanlı tarihlerinde halk edebiyatı unsurları ve eğitsel iletiler” adlı çalışmada iletileri aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır:

### ***Amaçlarına Göre Eğitsel İletiler***

Kişisel gelişimi destekleyen iletiler  
Toplumsal gelişimi destekleyen iletiler  
Dinî gelişimi destekleyen iletiler  
Ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen iletiler  
Evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen iletiler

#### **2.3.1.1.1. Amaçlarına Göre Eğitsel İletiler**

İletiler, taşıdıkları niteliğe göre amaçları bakımından incelendiğinde kişilik gelişimi destekleyen eğitsel iletiler, toplumsal gelişimi destekleyen, dinî duyguların gelişimini destekleyen, ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen, çevre bilinci gelişimini destekleyen, estetik düşüncenin gelişimini destekleyen, evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen ve ekonomik düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler şeklinde sınıflandırılmaktadır.

##### **2.3.1.1.1.1. Kişilik Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler**

Kişisel gelişiminin temeli, insanın kendini tanımasıdır. Kendini tanımak, öğrenme gereksinimini doğurur. Öğrenme ve düşünme gücü ile farkında olunmayan yetenekler ve yaratıcılık ortaya çıkar. Bu süreç, bireyin kim olduğunu ve neler yapabileceğini açığa

çıkartır. Bireyin yaşamda yerini kişisel gelişimi belirler. Doğru zamanda doğru düşünüp doğru kararlar verebilmek, kişisel gelişim açısından büyük önem taşır. Kişisel gelişime kapalı bireylerin yaşamlarındaki bazı önemli şeyleri ya fark etmedikleri ya da bu konulara ilgi duymadıkları ifade edilmektedir (Değirmenci, 2004). Edebî eserlerde geçen eğitsel iletiler, kişisel gelişime önemli katkı sağlar. Bu tür iletiler, bireylerin yaşam deneyimlerini genişletir ve empati yeteneklerini artırır. Karakterlerin karşılaştığı zorluklar ve bu zorluklarla başa çıkma yöntemleri, okuyuculara problem çözme becerileri kazandırır. Edebî eserler aracılığıyla farklı bakış açıları ve değer sistemleriyle tanışan bireyler, kendi inanç ve değerlerini sorgulayıp geliştirebilirler. Edebî eserlerdeki eğitsel iletiler, bireylerin duygusal zekâlarını geliştirerek kendilerini ve başkalarını daha iyi anlamalarına yardımcı olur. Sonuç olarak edebî eserlerdeki eğitsel iletiler, bireylerin entelektüel ve duygusal gelişimlerine katkıda bulunarak daha bilinçli ve donanımlı olmalarını sağlar.

#### **2.3.1.1.1.2. Toplumsal Gelişimi Destekleyen Eğitsel İletiler**

Edebî eserlerde yer alan eğitsel iletilerin toplumsal gelişimde rolü büyüktür. Bu iletiler, bireylerin empati kurma yeteneklerini geliştirerek toplumdaki farklı kesimler arasında anlayış ve hoşgörü ortamı oluşmasına katkı sağlar. Eğitsel ileti taşıyan eserler, tarihsel ve kültürel konuları ele alarak toplumsal bilinç ve farkındalığı artırır; böylece toplumsal sorunlara duyarlılığı ve çözüm arayışını harekete geçirir. Edebî eserler aracılığıyla aktarılan iletiler, toplumsal normların oturmasına ve ahlaki yapıların güçlenmesine yardımcı olur. Toplumsal değişim ve dönüşüm süreçlerinde edebî eserler; bireylerin daha adil, eşitlikçi ve huzurlu bir toplum için gayret göstermelerini sağlar.

#### **2.3.1.1.1.3. Dinî Duyguların Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler**

Edebî eserlerde yer alan eğitsel iletiler, okuyucuların dinî ve manevi değerler üzerinde düşüncelerini teşvik eder ve bu değerleri derinlemesine anlamalarına yardımcı olmaktadır. Edebî eserlerde yer alan dinî temalar ve karakterlerin manevi yolculukları, okuyucuların kendi inançlarını geliştirmelerini sağlamaktadır. Ayrıca edebî eserler farklı dinî inançları ve deneyimleri tanıtarak okuyucuların dinî hoşgörü ve anlayışlarını artırmaktadır. Dinî hikâyeler ve motifler aracılığıyla bireylerin manevi duyguları güçlenir ve dinî değerler güçlenir. Dinlerin öğretilerinde iyi insan olmak temeli olduğundan edebî eserlerde dinî eğitsel iletilerin kullanılması çokça görülmektedir.

#### **2.3.1.1.1.4. Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler**

Her milletin büyük bir bağlılıkla sahiplendiği ve uğruna fedakarlıklarda bulunmaya hazır olduğu değerler, evrensel özelliklerden ziyade, o millete özgü nitelikleri yansıttığından ulusal değerler olarak karşımıza çıkmaktadır (Balibar ve Wallerstein, 1993). Ulusal düşünce; bir milletin tarihsel ve kültürel mirasına dayanan, ortak değerler ve idealler etrafında şekillenen bir bilinçtir. Ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler, edebî eserleri okuyanların milletlerine olan bağlılıklarını ve sorumluluk duygularını güçlendirmeye yardımcı olmaktadır. Bu iletiler, güçlü ve bilinçli bir toplumun oluşmasına katkı sağlamaktadır. Ulusal düşünce, ortak bir geçmişin ve geleceğin yapılanmasında en güçlü bağı oluşturmaktadır ve bu bağın eğitim aracılığıyla güçlendirilmesi, toplumların sürdürülebilir gelişimi için hayati önem taşımaktadır.

#### **2.3.1.1.1.5. Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler**

Edebî eserler, bireylerin düşünce dünyalarını şekillendiren ve toplumsal bilinç oluşturan eğitim araçlarıdır. Çevre bilincinin gelişiminde edebî eserlerin rolü; doğal dünyaya duyulan sevgi ve saygıyı pekiştirmek, çevresel sorunlara dikkat çekmek ve canlıların yaşam alanına saygı göstermeye yardımcı olmaktır. Doğayı ve çevre sorunlarını doğrudan ya da dolaylı olarak işleyen eserler, karakterler ve olay örgüleri aracılığıyla okuyuculara çevresel duyarlılık kazandırmaktadır. Bu eğitsel iletiler, bireylerin doğayla daha derin bir bağ kurmalarını sağlayarak gelecek için gerekli bilinç ve sorumluluk duygusunu pekiştirmeyi amaçlamaktadır.

#### **2.3.1.1.1.6. Estetik Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler**

Edebiyat, bireylerin estetik düşünce ve duygularının biçimlenmesinde yardımcı olan önemli bir sanat dalıdır. Estetik düşünce, güzellik ve sanatsal değerlere duyarlılığı ifade eder ve kişinin hayata, sanata ve doğaya bakış açısını derinleştirir. Edebî metinler, estetik algının gelişimini destekleyen eğitsel iletiler bakımından oldukça zengindir. Dilin sanatsal kullanımı, betimlemeler, sanatsal temalar ve eleştirel düşünme; okuyucuların estetik algısını ve duyarlılığını derinleştirdiğinden edebî eserlerdeki eğitsel iletilerin estetik düşüncenin gelişimini desteklemesi önem arz etmektedir.

#### **2.3.1.1.1.7. Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler**

Evrensel düşünce; insan hakları, adalet, eşitlik, barış ve insanlık onuru gibi temel değerleri içerir. Edebî eserlerde evrensel düşüncüyü destekleyen eğitsel iletilerin olması;

çocukların gelişimi, olaylara daha geniş açıdan bakmaları ve hayatı anlamlandırmaları açısından oldukça önemlidir.

#### **2.3.1.1.1.8. Ekonomik Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Eğitsel İletiler**

Kişilerin ve toplumların kaynaklarını nasıl yönettiği, ekonomi, adalet, iş ahlakı gibi konuları bünyesinde barındıran ekonomik düşünce; edebî eserler aracılığıyla okuyuculara iletilerek onların bu bilinci kazanması sağlanmaktadır. Ekonomi konusunu içeren eğitsel iletiler; okuyucuların daha bilinçli, adil ve sorumlu ekonomik kararlar almalarına katkıda bulunabilmektedir.

#### **2.3.1.1.2. Sunuş Biçimine Göre Eğitsel İletiler**

İletiler; taşıdıkları amaca, yazarın tercihinine, olay örgüsüne, mesajın niteliğine göre edebî eserlerde doğrudan ve dolaylı şekilde aktarılabilir.

##### **2.3.1.1.2.1. Doğrudan Aktarılan Eğitsel İletiler**

Yazar, okuyucunun zihninde oluşturmak istediği mesajı dolaylama yapmadan doğrudan aktardığında, ileti doğrudan iletilmiş olur. Bu, eserdeki karakterlerin konuşmaları veya davranışları aracılığıyla gösterilebileceği gibi eserin bakış açısına uygun olarak yazarın kendisi tarafından da gerçekleştirilebilir (Kavak, 2018). Masallardaki doğrudan verilen eğitsel iletiler, yazarların veya anlatıcıların iletmek istedikleri belirli ahlaki, etik veya pratik derslerin, açıkça ifade edilmesiyle ortaya çıkar. Bu tür iletiler, genellikle masalların sonunda ya da karakterlerin konuşmaları ve davranışları aracılığıyla sunulur.

##### **2.3.1.1.2.2. Dolaylı Yoldan Aktarılan Eğitsel İletiler**

Sanatsal yönü güçlü metinlerde yazar; iletmek istediği mesajı doğrudan vermek yerine mecazlı, ağdalı ve süslü bir dil kullanarak eserin belirli bölümlerine veya tamamına yayar. Bu dolaylı yoldan aktarılan mesajlar, okura edebî ipuçlarıyla sunulur. Okur, bu ipuçlarını takip ederek mesajı kendi anlam dünyasında keşfeder ve eğitsel içeriğe ulaşır (Sever, 2013). Dolaylı anlatım, okuyucunun hikâyeye aktif bir şekilde katılmasını ve metin üzerinde düşünmesini teşvik eder. Bu yöntem, edebî eserleri daha zengin ve derin anlamlı hale getirir, okuyuculara farklı yorumlar ve anlamlar keşfetme imkânı sunar.

## 2.4. Masalların Eğitici İşlevi

Değer haritaları ve şifreli anlamlarla zenginleşen masallar, yüzyıllar boyunca Türk halkının en önemli öğretici kaynaklarından olmuştur (Ünlüer, 2013). Çocukların ileriki yaşlarda kendine güven duymasında, başkalarının hak ve özgürlüklerine saygı göstermesinde, toplum hayatının içinde yer edinebilmesinde küçük yaşlarda ailede verilen eğitimin rolü büyüktür. Bu eğitimde de masal en büyük araçtır. Çocuklara okunan, dinletilen ya da çocuğun kendi okuduğu masallarla birlikte özellikle soyut işlemler dönemine henüz geçmemiş çocuklara soyut mesajların iletilmesi sağlanmaktadır (Yiğit ve Kesmeçi, 2015). Çocuğun hayal aleminin beslendiği masalların çocuk terbiyesinde kıymetli bir yerinin olduğu, çocuğa bire bir ahlaki eğitim vermektense soyut öğretilerin masal yoluyla aktarılmasının daha etkili olduğu önem arz etmektedir (Özcan ve Şara, 2016).

Masallar; güzel vakit geçirme, eğlendirme, toplumların sosyal, kültürel, ahlaki özelliklerini sonraki kuşaklara aktarma, toplumdaki ortak unsurların belirlenmesinin yanında eğitici öğretici özelliği ile de ön plana çıkmaktadır (Yiğit ve Kesmeçi, 2015). Çocuklar edindikleri bilgileri ve yaşama dair tecrübelerini hayatın içinde aktif rol alarak, yaparak, okuyarak oluşturur. Böylelikle çocuk hayata hazırlanır, sözcük dağarcığını geliştirir ve toplumda kendine bir yer sağlar (Başar ve Akın, 2022). Masallar, çocuğun kendi iç dünyası ve dış çevre ile barışık bir birey olarak çocuğun hayata hazırlanmasını sağlar (Karatay, 2007).

Masallar; dilin akıcılığı, anlatımın cezbediciliği, olayların gerçeküstü oluşu, kahramanların kendine özgü kişilikleriyle, toplumsal değer yargılarının kazandırılmasına yönelik iletileriyle eğitici yönü ön plana çıkan bir türdür ve bu özellik, masal türünü diğerlerine göre daha özel kılar. Kültürel sağlamlık ve devamlılığın sağlanmasında, toplumda kabul görmüş değerlerin iletilmesinde masalların rolü büyüktür. Psikolojik ve sosyal açıdan insanları etkileyen masalların bu yönü de iletilerde güçlü bir araç olduğunu gösterir (Çıblak, 2008).

Masalların diğer edebî türler içinde daha ilgi çekici olduğu bilinmektedir. Aynı uzunlukta farklı türler arasında masallar çocuklar tarafından daha ilgili ve odaklı şekilde takip edilmektedir. Masalların kendine özgü söyleyiş özellikleri, çocuğu maceranın içine çekmesi, olağanüstü kahramanlar aracılığıyla merak uyandırması çocuğun masalın içinde eğlenerek yer almasını sağlamaktadır. Ayrıca masallar diğer türlerde olduğu gibi bir ciddiyet taşıırken masalın kullandığı dil, konuyu ele alış şekli ve mesajı veriş şekli

itibarıyla dinleyicileri rahatlatmaktadır (Tok, 2012). Masalın bu özellikleri dikkate alındığından masalları zengin eğitici bir araç olarak görmek mümkündür.

Örnek davranışların insan zihnine aktarılmasında masallar önemli bir rol oynamaktadır. Masallar içinde barındırdıkları tüm duygu ve davranışları yüzlerce yıllık eşsiz deneyimlerden süzerek dinleyicilerle buluşturup onları eğitir. Kültürel kimliğinin yanında eğitici yönü de olan masallar; değerlerin öğretilmesinde, iletilmesinde kıymetli bir araçtır (Savaşkan, 2017).

Çocukların ve yetişkinlerin hayal gücünü besleyen, onlara dersler veren ve kültürel değerleri aktaran masallar; içinde barındırdıkları eğitsel iletiler açısından önem arz etmektedir. Masallar; kişilik gelişimi, toplumsal gelişim, dinî duygular, ulusal düşünce, çevre bilinci, estetik düşünce, evrensel düşünce ve ekonomik düşünce konularında iletileri doğrudan ya da dolaylı şekilde okuyucuya aktarmaktadır. Bu yönüyle masallar, çocukların ve yetişkinlerin çeşitli alanlarda eğitim almalarını sağlayan önemli araçlardır. Taşıdıkları eğitsel iletilerle masallar; çocuk ve yetişkinlerin bilinçli, duyarlı ve sorumlu bireyler olarak yetişmelerine katkı sunmaktadır.

## **2.5. Alanya**

Türkiye'nin güneyinde yer alan Alanya; Akdeniz sahili ile Toroslar'ın arasında kalmış, tarihî ve doğal güzellikleriyle görenlerin ilgisini çeken bir şehirdir. Tarih boyunca farklı isimlerle anılan Alanya; Gök Karga, Bizans Döneminde Kalonoros (Güzel dağ), İbni Bibi'ye göre Gelinovros diye bilinmektedir. Alanya'nın Alaaddin Keykubat tarafından fethinden sonra Ermeniler, Venedikliler, Cenevizliler ve Kıbrıslılarca; Candelor, Kandelor, Scandalore, Galanorum gibi isimler Frenklerin deyimiyle Castel Ubaldo, daha sonra Alaiye, Alaya, Alaylı gibi isimler almıştır. Alanya 1221 yılında Selçuklu Sultanı Alaattin Keykubat tarafından fethedilince Sultan'ın adından dolayı Alaiye adını almıştır (Koçak, 2013).

### **2.5.1. Alanya'nın Tarihçesi**

Tarihî dönemler, yazının bilinmediği Tarih Öncesi Çağlar ve yazının bulunmasıyla yaşanan Tarihî Çağlar olmak üzere iki ana başlıkta incelenebilir. Alanya ile ilgili en eski kalıntının Tarih Öncesi Çağlardan Üst Paleolitik Çağ'da olduğu bilinmektedir. Yazının bulunmasıyla başlayan Tarihî Çağlarda Hitit Medeniyeti, Troyalılar, Pamfilya ve Kliklalılar, bunların yanında birçok kavim Antalya ve Alanya çevresine gelerek çeşitli şehir ve şehir devletleri kurmuşlardır. İyonyalılar, Lidyalılar,

Pers İmparatorluğu, Makedonya İmparatorluğu, Seleukoslar, Bergama Devleti, Romalılar Alanya ve çevresindeki tarihe etki etmiş medeniyetlerdendir. Romalılar Dönemi'nde Pompeus Magnus, Mısır Kraliçesi Kleopatra, Julius Caesar, Marcus Antonius, Octavianus, Tiberius, Claudius, Trainus, İmparator Hadrianus, İmparator Antoninus, İmparator Marcus Aurelius, Ortak İmparator Lucius Verus, İmparator Septimus Severius, İmparator Caracalla, İmparator Aleksander Severus, İmparator Maximinus, İmparator Pepienus Maximus, İmparator Arap Philippus Senior, Komutan Marcus İotapianus, İmparator Trajan Decius, İmparatoriçe Herennia Etruscilla, İmparator Volisianus, İmparator Publius Licinianus Valerianus, İmparator Lublius Licinius Gallienus adlı tahihi kişiler Alanya ve çevresi ile ilgili çalışmalar ve çeşitli uygulamalar yapmış olup Alanya'nın tarihi ve kültürel gelişimine katkı sunmuşlardır (Koçak, 2013).

Alanya'nın eski adı olan "Alaiye" Anadolu Selçuklu Sultanı Alaaddin Keykubat tarafından 1221 yılında şehir fethedilmiştir. Alaaddin Keykubat, Alanya'yı ele geçirerek Selçuklu donanması için stratejik bir liman haline getirdi ve şehri yeniden inşa etmiştir. Kale surlarını güçlendirip tersane ve kuleler inşa ettirmiş. Bu dönemde şehir, Akdeniz ticaretinde önemli bir merkez haline gelmiştir. Cumhuriyet Dönemi'nde ise "Alaiye" adı "Alanya" olarak değiştirildi. Böylece şehir, tarihsel mirasını ve Alaaddin Keykubat'ın izlerini adında taşımaya devam ediyor.

## **2.6. Alanya Masalları**

Alanya Masalları adını taşıyan eser yaklaşık 30 yıl kadar süren bir derleme çalışması sonucunda ortaya çıkmıştır. Sözlü kültür aktarıcılarının azalmasıyla daha da kıymetli hale gelen masallar, aktarıcılar yardımıyla yazıya geçirilmiştir. Toplamda 99 masalın derlenmesiyle oluşan kitapta masallar, kaynak şahıslardan alınan bilgiler doğrultusunda 4 ana başlık altında sınıflandırılmıştır. Alanya tarihi ve turizmiyle dünyanın dikkatini çekerken bu çalışmayla aynı zamanda sözlü kültür ürünleri bakımından da Alanya'nın kıymetli olduğu görülmüştür. Alanya'da yaşayan insanların geçmişten günümüze hayata bakış açılarını, kültürel zenginliklerini, yaşam şekillerini, kullandıkları dil özelliklerini, ahlaki kurallarını, toplumsal normlarını, toplum içindeki sınıfsal farklılıklarını, doğru ve yanlışlarını masallar aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktaran bu çalışma; Alanya insanının yerelden evrensele açılan düşünce dünyasına da ışık tutmuştur. Esere konu olan masallar, Alanya yöresine ait olsa da millî kültürün özelliklerini de yansıtmaktadır. Masalların derlenmesi, oldukça uzun ve zahmetli bir çalışma sürecini kapsamaktadır (Çolak, 2021).

Alanya Masalları kitabının ortaya çıkmasında büyük emeği olan Sedat Çolak; çocukluğundan itibaren halk hikâyelerine merak salmış, onları içselleştirmiş ve yıllar boyu suskun kalan sözlü kültür ürünlerinden olan masalları Alanya sahasında derlemeye karar vermiştir. Çocukluğunda ninesinden dinlediği masalların itici güç olduğu çalışmanın derleme esnasında birçok zorlukla karşılaşmıştır. Kaynak kişilere ulaşmanın oldukça güç olduğu çalışmalarda ulaşılan kişilerin de sağlık sorunları ve bazı kırgınlıkları sebebiyle masallara sağlıklı biçimde erişmek oldukça zor olmuştur.

Sözlü kültürden kopuşun ani olmasıyla Alanya Masalları'nın derlenmesinde yıllarca sonuç alınamamıştır. Alanya merkezde istenilen sonucun alınmadığı derleme aşamasında şehirden uzak; yol, su, elektriğin olmadığı Yörük yaylalarında yaşayan kişilerden alınan bilgilerle Alanya Masalları yazıya geçirilmeye başlanmıştır. Yaylaların oldukça uzak ve teknolojinin henüz uğramamış yerler olması dolayısıyla orada yaşayanlar adeta sözlü kültürü yaşatmaya devam eden son kişilerdi. Yaylaların genç kuşağın dikkatini çekmemiş olması nesiller arası kopuşu hızlandırmış ve zengin kültür kaynaklarımız yazıya geçirilemeden yok olmaya başlamıştır. Yaylada yaşayan kaynak kişilerin de derleme aşamasında “Eskiden söyledik, oynardık, yapardık...” şeklinde ifadelerde bulunması onların da artık o kültür zenginliğini unutmaya başladıklarının kanıtıdır (Çolak, 2021).

Kaynak şahısların tanımadıkları kişilere bilgi vermekten kaçınması ya da bilgi verirken yeterince heyecanlı ve coşkulu olmaması derleme aşamasında yaşanan güçlüklerden biridir. Anlatıcı aynı zamanda müsait bir ortamda anlatımı yapmalı. Hem anlatıcı hem dinleyici için masal anlatımına ve dinlemeye elverişli bir ortam olmalı. Kamera, ses kayıt cihazları, telefon gibi cihazların kullanımından rahatsız olan anlatıcılar; zaman zaman kâğıt kalemle alınan notlardan bile rahatsız olabilmektedir. Derleme yapılan zaman ve mekân da ayrıca önem taşımaktadır. Çınar ve andız gibi büyük ağaçların altında, çardakta, çadırda, köy evinde, ocak başında anlatılan masallara mekânlar bambaşka bir hava vermektedir. Gece, Yörük çadırında, ay ışığı altında, yüksek dağlarla çevrilmiş yerlerde hayvan ulumaları eşliğinde anlatılan masallara tüm bu koşullar farklı bir hava katmaktadır. Bu mekânlarda anlatılan masalların esrarengizliği dinleyicileri masalın içine çekebilmektedir (Çolak, 2021).

### **2.6.1. Alanya Masalları'nda Kaynak Şahısların Özellikleri**

Yıllarca dinlenilmiş masal tecrübelerinden yola çıkılarak masal anlatmanın herkesin yapabileceği bir şey olmadığı görülmüştür. Masal anlatıcısının toplumda

sevilen, saygı gösterilen, bilgisi görgüsü olan, laf cambazlığı yapabilen, sözü dinlenen, karizmatik bir kişilik olması gerektiği tecrübe edilmiştir. Masal anlatıcılarının çoğu masal başlığı kullanmadan masala tekerleme ile başlamaktadır. Aynı zamanda masal anlatıcıları masalı kendi bilgi ve görgüleriyle de zenginleştirmektedir. Anlatıcılar içinde buldukları toplumun değer yargılarını, beklentilerini, bakış açılarını masallara yansıtmaktadır. Alanya Masalları'nı anlatanların; dinleyicilerin yaş, cinsiyet gibi bireysel özelliklerini dikkate almaksızın sözünü esirgemediği ifade etmeleri ve bunu da masalın bir parçası olarak görmeleri gözlemlenmiştir. Kırsal bölgelerde bu anlatım tarzı dinleyicileri rahatsız etmediği, dinleyiciler tarafından bunun doğal karşılandığı görülmüştür. Masal anlatıcıları diğer insanlardan dili başarılı kullanmaları, ses tonu, vurgu-tonlama konusunda iyi olmaları, taklit yeteneği olmaları, izleyiciyi kendine çekebilmeleri, zaman zaman dağılan dikkatleri toplayabilecek beceride olmaları sebebiyle ayrılmaktadır. Anlatıcılar anlatım esnasında duygusal yoğunluğu; öfke, korku, hüznün, özlem, umut, mutluluk gibi duyguları tam olarak yansıtmaya çalışmaktadır. Zaman zaman anlatım esnasında anlatıcıların ağlaması da duygusal yoğunluğun dinleyicilere geçmesi noktasında oldukça başarılı olduklarını göstermektedir. Masallarda geçen olağanüstü olaylara anlatıcıların inandığı ve dinleyicilere de bu olaylara inanmaları konusunda etkili bir anlatım yaptığı görülmektedir (Çolak, 2021).

Masalların içinde geçen manzum bölümler anlatıcılar tarafından zaman zaman türkü şeklinde söylenerek anlatım esnasına farklı bir hava katıldığı gözlemlenmektedir. Günlük konuşma dilini masal anlatımına yansıtan anlatıcıların yanı sıra farklı bir üslupla anlatım yapan anlatıcıların olduğu da görülmüştür.

Masalların başları klasik formellerle başlamaktadır ve Alanya Masalları'nda bu formeller oldukça uzun şekilde yer almaktadır. Masal anlatım esnasında günümüzde unutulmaya yüz tutmuş, bundan 50-100 sene önce kullanılan söz ve söz gruplarına yer verilmesi bu kelimelerin kalıcılığı açısından oldukça önem arz etmektedir (Çolak, 2021).

Alanya Masalları anlatıcıları çoğunlukla okuma yazma bilmemektedir. Okuma yazma bilenlerin çoğu da bunu askerde öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Bu kişiler masalları büyüklerinden dinleyerek öğrenmişlerdir.

Derlemede kaynak kişiler, Alanya ağız özelliklerini de kullanmaktadırlar. Alanya ağız özellikleri korunmaya çalışırken yazıya geçirilen Alanya Masalları'nın İstanbul Türkçesi formatında oluşturulması uygun görülmüştür. Konuşma metni içinde geçen yöresel ağız özellikleri ise olduğu şekilde verilmeye çalışılmıştır. Masalların, günümüz

kişilerince de keyifle okunup gelecek nesillere aktarılması açısından önemli olduğu düşünülendiğinden bu şekilde çalışmanın özüne zarar verilmeden yapılmaya çalışılmıştır.

### **2.6.2. Alanya Masalları'nın Genel Özellikleri:**

Alanya Masalları'nda geçen kahramanlar arasında hayali olanlar olsa da çoğunlukla masalın geçtiği yer ve zaman gerçektir. Tarihî kahraman ve kişiliklere masal gömleği giydirilerek onlar da masalın içine dahil edilmiştir. Alanya Masalları derlenirken birçok halk hikâyesi, efsane, fıkra, destanın da masal adı altında anlatıldığı gözlenmiş olup bu türlerin zaman zaman birbirinin içine geçtiği de bilinmektedir.

Alanya Masalları'nda kadın karakterinin önemli bir yeri vardır. Kadınlar Alanya Masalları'nda hem sıklıkla geçmekte hem de zorluklarla mücadele eden, erkeklere yol gösteren, güçlü birer kişilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Alanya Masalları'nda özellikle kırsal kesimlerde geçen masalarda hayvanların önemli bir yeri vardır. Masalarda hem yerleşik hayatın hem de göçebe hayatın önemli özellikleri görülmektedir. Masallar anlatılan yerin konumuna göre değişikliğe uğrayabilmekte ve aynı masalın farklı varyantları oluşabilmektedir. Yayla ya da köylerde anlatılan bir masalın şehir kimliğine bürünmüş şeklini merkezde dinlemek mümkün olabilmektedir (Çolak, 2021). Masalarda düz anlatımın arasında manzum parçalar, maniler ve bilmeceler de az da olsa sıkıştırılmış vaziyettedir.

Masalların yaygın olarak çocuklar üzerinde etkili olan, çocuklar için yazılmış bir tür olduğu algısı vardır. Alanya Masalları derleme aşamasında, saha çalışmaları sırasında masalların aslında sadece çocuklara hitap etmediği aksine yetişkinler tarafından fazlaca ilgi gösterilen bir tür olduğu gözlemlenmiştir.

Masal anlatıcılarını günümüzde bulmak oldukça zor olsa da Yörük kültürünün devam ettiği bölgelerde masal anlatıcılarına rastlanılmaktadır. Yörüklerin zihinlerinin günümüz dünyasının tutkularından uzak olması, göçebe yaşam tarzının zorluklarının masallar aracılığıyla anlatılması, bu zorluklarla masallar aracılığıyla da olsa mücadele edip avunmaları sebebiyle Yörüklerde masal anlatıcılığı eski canlılığını kaybetse de hâlâ diridir.

Anadolu Selçuklu Devleti'ne başkentlik yapan bir şehrin, Alanya'nın, zengin sözlü kültürünün ihmal edilmesi bir eksiklik olarak görülüp masallar derlenmiş olup göçebe ve kent kültürünün kesiştiği ve ayrıştığı noktalarla zengin kültür yapısı ortaya konmuştur. Tamamının derlenemediği ama uzun çabalarla bir bölümünün derlenerek sonraki kuşaklara aktarılması hedeflenmiştir. Masal türünün genel özellikleri

düŖünüldüğünde, evrensel boyutu hesaba katıldığında masalların bir coğrafyayla sınırlanması mümkün olmadığından Alanya Masalları da katıksız şekilde Alanya'ya aittir denemez fakat masal metinlerinin tamamı Alanya coğrafyasından, bölgede yaşayan insanlardan derlenmiştir (Çolak, 2021).



### 3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, veri toplama aracı ve süreci, verilerin analizi ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

#### 3.1. Araştırmanın Modeli

Alanya Masalları adlı kitapta yer alan masalların incelendiği bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden döküman analizi deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Döküman analizi, mevcut yazılı materyallerin sistematik bir şekilde incelenmesi sürecidir ve özellikle tarihsel ve güncel olayların, politikaların veya eğitsel uygulamaların analizinde etkili bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Alanya Masalları; Sedat Çolak tarafından yaklaşık 30 yıl süren araştırma sonunda, 4 farklı kategoride, 99 masalın derlenerek kitap haline getirilmesiyle oluşturulmuştur. Kitapta yer alan 99 masal araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Amaçlı ve maksimum çeşitlilik örneklemeleri birlikte kullanılmıştır. Nitel araştırmada veri doyumuna bağlı olarak örneklem sayısı belirlenmiştir.

#### 3.2. Veri Toplama Araçları ve Süreci

Dört farklı kategoride oluşturulmuş 99 masal, beş ana başlık ve 98 alt başlık altında incelenmiştir. Masallar; kişisel gelişimi destekleyen 55, toplumsal gelişimi destekleyen 23, ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen 9, çevre bilinci gelişimini destekleyen 8, evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen 3 eğitsel ileti başlığı altında incelenmiştir.

Eğitsel iletiler, iletinin kategorisinde baş harfi ile kodlanmıştır. Örneğin kişisel gelişimi destekleyen ifadeler K1, K2, K3.... şeklinde; toplumsal gelişimi destekleyen iletiler T1, T2, T3... şeklinde; ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen iletiler U1, U2, U3... şeklinde; çevre bilinci gelişimini destekleyen iletiler Ç1, Ç2, Ç3... şeklinde; evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen iletiler E1, E2, E3... şeklinde kodlanmıştır. Doğrudan iletilerin yer aldığı tabloda frekans değerlerine yer verilirken dolaylı iletilerin olduğu tabloda ileti kodu verilmiştir.

**Tablo 3.1** Kişisel gelişimi destekleyen iletiler

İleti Kodu	İleti Adı
K1	Açık sözlü olmak
K2	Adaletli olmak
K3	Aile bağlarının güçlü olması
K4	Akıllı davranmak
K5	Alçakgönüllü olmak
K6	Araştırma yapabilmek
K7	Arkadaşlığa önem vermek
K8	Bencil davranmamak
K9	Bilimsel konulara değer vermek
K10	Cesaretli olmak
K11	Çalışmanın önemini bilmek
K12	Çözüm yolu bulabilmek
K13	Dikkatli olmak
K14	Düşünceli olmak
K15	Eğitime önem vermek
K16	Empati kurmak
K17	Farklı düşüncelere saygı göstermek
K18	Güvenilir olmak
K19	Hayal kurmak
K20	Hayvanları sevmek
K21	İnanç sahibi olmak
K22	İşini sevgiyle yapmak
K23	İzin istemeyi bilmek
K24	Kararlı olmak
K25	Meraklı olmak
K26	Merhametli olmak
K27	Mutlu olmayı bilmek
K28	Mutlu etmeyi bilmek
K29	Nazik olmak
K30	Olumlu iletişim kurabilmek
K31	Ön yargılı olmamak
K32	Öz eleştiri yapabilmek
K33	Öz güven sahibi olmak
K34	Özverili olmak
K35	Paraya aşırı düşkün olmamak
K36	Pişman olabilmek
K37	Sabırlı olmak

K38	Sadakatli olmak
K39	Sağlığını koruyabilmek
K40	Saygı göstermek
K41	Sevginin kıymetini bilebilmek
K42	Sorgulama yapabilmek
K43	Sorumluluk almak
K44	Sözünde durmak
K45	Şükür sahibi olmak
K46	Tatlı dilli olmak
K47	Tedbirli olmak
K48	Temiz olmak
K49	Tutarlı olmak
K50	Tutumlu olmak
K51	Umutlu olmak
K52	Vefalı olmak
K53	Yardımsaver olmak
K54	Zamanı iyi kullanmak
K55	Zararlı alışkanlıklardan uzak durmak

**Tablo 3.2** Toplumsal gelişimi destekleyen eğitsel iletiler

İleti Kodu	İleti Adı
T1	Adaletli olmak
T2	Aileye değer vermek
T3	Alçakgönüllü olmak
T4	Anne baba sözü dinlemek
T5	Birlik ve beraberlik için çaba harcamak
T6	Çocukları sevmek
T7	Dayanışma içinde olmak
T8	Dürüst davranmak
T9	Emanete sahip çıkmak
T10	Emeğe saygı göstermek
T11	Gelenek göreneklere önem vermek
T12	Görgü kurallarına uymak
T13	Güler yüzlü olmak
T14	İnsana değer vermek
T15	İyi iletişim kurmak
T16	Misafirperver olmak
T17	Komşuluk ilişkilerine değer vermek

T18	Paylaşmayı bilmek
T19	Selamlaşmak
T20	Toplumsal sorunlarla ilgilenmek
T21	Yardımsaver olmak
T22	Yol gösterici olmak
T23	Uzlaştırıcı olmak

**Tablo 3.3** Ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler

İleti Kodu	İleti Adı
U1	Anadiline karşı duyarlı
U2	Askerliği severek yapmak
U3	Bayrağına saygı göstermek
U4	Dil bilinci oluşturmak
U5	Milli değerlere saygı göstermek
U6	Tarihi olayları bilmek
U7	Vatani sevmek
U8	Vatan çıkarlarını gözetmek
U9	Vatan bağımsızlığını korumak

**Tablo 3.4** Çevre bilinci gelişimini destekleyen eğitsel iletiler

İleti Kodu	İleti Adı
Ç1	Ağaçları sevmek, korumak
Ç2	Çevreyi tanımak, sevmek
Ç3	Çevreyi temiz tutmak
Ç4	Doğa bilinci kazanmak
Ç5	Doğa olaylarını bilmek
Ç6	Doğa yaşamına saygı duymak
Ç7	Hayvanları sevmek
Ç8	Köy hayatını bilmek

**Tablo 3.5** Evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler

İleti Kodu	İleti Adı
E1	Adaletli olmak
E2	Barış içinde yaşamak
E3	Cinsiyet ayrımı yapmamak

### 3.3. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında incelenen eserler, içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi, verilerin anlamlı temalar ve kategoriler çerçevesinde düzenlenmesi ve yorumlanmasını sağlayan bir analiz tekniğidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada masalarda yer alan iletiler kategorize edilerek farklı başlıklar altında değerlendirilmiştir. Alanya Masalları adlı kitapta Olağanüstü Masallar bölümünde yer alan 34 masaldan 17'si, Hayvan Masalları bölümünde yer alan 5 masalın tamamı, Gerçekçi (Realist) Masallar bölümünde yer alan 43 masaldan 19'u ve Zincirlemeli Masallar bölümünde yer alan 17 masaldan 7'si incelenmiş olup toplamda 99 masaldan 48'i analiz edilmiştir.



## 4. BULGULAR

### 4.1. Olağanüstü Masallarda Yer Alan Doğrudan ve Dolaylı İletiler

Alanya Masalları adlı eserde yer alan Olağanüstü Masallar bölümündeki masalların 17'si incelenmiştir. Kişisel gelişimi destekleyen 84, toplumsal gelişimi destekleyen 61, çevre bilinci gelişimini destekleyen 7 ve evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen 3 eğitsel ileti olmak üzere toplamda Olağanüstü Masallar bölümünde 155 doğrudan iletiye yer verilmiştir. Bunun yanında 82 dolaylı ileti ile birlikte doğrudan ve dolaylı olarak bu bölümde toplam 237 eğitsel ileti saptanmıştır.

#### 4.1.1. Olağanüstü Masallarda Kişisel Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen eserin birinci kısmını oluşturan Olağanüstü Masallar bölümünde kişisel gelişimi doğrudan destekleyen iletiler tablo 4.1'de verilmiştir.

**Tablo 4.1** Olağanüstü Masallarda kişisel gelişimi destekleyen doğrudan iletiler

Masal Adları	Dilberşah	Bilirim ama Demem	Ayı ile Kız	Üç Kız Kardeş	Lala	Bıdık	Fukaranın Dileği	Karınca Baba	Durdane	Keçi Kız	Üç Gardaş	Hızır Aleyhisselam	Davut Aleyhisselam	Köylü ile Tavuklar	Korkak Osman	Padişah ile Tosbağa Kız	Gaygazanlar Köyü	Toplam
<b>İleti Kodu</b>	<b>İleti Adı</b>																	
K1	Açık sözlü olmak																	0
K2	Adaletli olmak																	0
K3	Aile bağlarının güçlü olması								1									1
K4	Akıllı davranmak											1			1	1	1	4
K5	Alçakgönüllü olmak																	0
K6	Araştırma yapabilmek																	0
K7	Arkadaşlığa önem vermek		2															2
K8	Bencil davranmamak							1										1
K9	Bilimsel konulara değer vermek																	0
K10	Cesaretli olmak	1			1										1			3
K11	Çalışmanın önemini bilmek												2					2
K12	Çözüm yolu bulabilmek		2									1	1					4
K13	Dikkatli olmak																	0
K14	Düşünceli olmak							3										3
K15	Eğitime önem vermek																	0
K16	Empati kurmak																	0
K17	Farklı düşüncelere saygı göstermek																	0
K18	Güvenilir olmak																	0
K19	Hayal kurmak						1											1
K20	Hayvanları sevmek							2		1							1	4
K21	İnanç sahibi olmak	2						4	2	2		2	4		1			17
K22	İşini sevgiyle yapmak											2						2
K23	İzin istemeyi bilmek																	0
K24	Kararlı olmak																	0



zararlı alışkanlıklardan uzak durmak” iletileri doğrudan şekilde yer almayıp dolaylı olarak masallarda bulunmuştur.

**Aşağıda Olağanüstü Masallarda kişisel gelişimi destekleyen iletilere örnekler verilmiştir:**

**Aile Bağlarının Güçlü Olması:** “Adamın karısı bir çocuğum olsa, sarıp sarmalasam, öpüp koklasam, bağrıma basıp sevsem, diye her gün dua edermiş.”

**Akıllı Davranmak:** “Sen bu mülkün sultanısın, izzetini peşin sunmalısın. Veresiye aciz işi ya parası yoktur ya işi. Fermanında lütfettiğin vaatlerini önce sunacaksın. Bana peşinen 3 yıl bakacaksın. 3 yılın sonunda Hızır Aleyhisselam’ı göreceksin, demiş.”

**Arkadaşlığa Önem Vermek:** “Bir can yoldaşı olsa çok mutlu olacakmış. Arkadaş aramaya çıkmış.”

**Bencil Davranmamak:** “Dedem şarapçıya acımış. Her gün davar gütmeye çıktığında azığımı onunla paylaşmış.”

**Cesaretli Olmak:** “Eşkıyaların 40’ı birden Lala’ya hücum etmişler. Lala, hepsini bir toparlamış, döve döve, yolun üstüne yığıvermiş.”

**Çalışmanın Önemi Bilmek:** “Yaptığı zırhı satarak, rızkını elinin emeğiyle sağlıyormuş.”

**Çözüm Yolu Bulabilmek:** Aklına parlak bir fikir gelmiş: Gitmiş evden uzunca bir ip alıp gelmiş. İpin ucunu, Horoz’un bir ayağına bağlamış. Horoz’un ardından teker teker tavukları da bağlamış. İpin öbür ucuna da kara tavuğu bağlamış. “-Hadi gidin dolaşın!” demiş.

**Düşünceli Olmak:** “Padişah, her av dönüşü bir köye sapar; avın büyük bir kısmını köylüye dağıtırmış.”

**Hayal Kurmak:** “Biz de eller gibi laba deşsek, bumbar yesek, gave içsek! Deyip, iç geçirirlermiş.”

**Hayvanları Sevmek:** “Buğdayınız vardır diye düşündüm. Karıncalar yerken gördüm, demiş.

İhtiyar: Hem karıncalar yer hem ben yerim.”

**İnanç Sahibi Olmak:** “Derde şifa hangi ottur, demeden bilinmez. Kul istemeden Hızır yetişmez, bırakın gireyim, demiş.”

**İşini Sevgiyle Yapmak:** “Davut Aleyhisselam, her gün bir zırh yapmış satmış evinin rızkını sağlamış.”

**Meraklı Olmak:** “Padişah, ava çok maraklıymış ve her fırsatta adamlarını toplayıp ava çıkarmış.”

**Merhametli Olmak:** “Dilberşah’a yardım etmiş; keçisinden süt sağıp içirmiş. Dağda kurulu kıl çadırına getirmiş.”

**Mutlu Olmayı Bilmek:** “Karı-koca gül gibi geçinip gidiyorlarmış.”

**Mutlu Etmeyi Bilmek:** “Padişah, her av dönüşü bir köye sapar; avın büyük bir kısmını köylüye dağıtmış.”

**Nazik Olmak:** “Çoraplarını çıkarmışlar tosbacığın patilerine giydirmişler.”

**Olumlu İletişim Kurmak:** “Hepimizi yersen bir öğün doyarsın. Geri kalan günlerde aç kalırsın. Bizi bırak, köyümüze dönelim. Sana üç öğün yemek hazırlayalım, demiş.”

**Ön Yargılı Olmamak:** “Dedem şarapçıya acımış. Her gün davar gütmeye çıktığında azığını onunla paylaşmış.”

**Öz Güven Sahibi Olmak:** “Senin aradığım gelin kızım.”

**Paraya Aşırı Düşkün Olmamak:** “Karı-koca, çok fakirmiş (K35). Kuru katı ne bulurlarsa bir gün kazanıp, bir gün yerlermiş.”

**Saygı Göstermek:** “Boynum kıldan incedir, her dem hazırım hizmetinize. Ferman buyurdunuz geldim.”

**Sevginin Kıymetini Bilebilmek:** “Emeğiniz çok yıllardır işimi gören sizdiniz. Eşeğini severken, bir yandan da üzerine binip gitmediğim yer kalmadı, hakkını helal et, demiş. Devesine dönüp, taşımadığın yüküm kalmadı, sen de hakkını helal et, demiş.”

**Sorgulama Yapabilmek:** “Kaç zamandır oturmadıkları çardağa çıkıp oturmuşlar. Bu kavganın sebebini bulalım. Kavgayı kökünden kurutalım demişler.”

**Şükür Sahibi Olmak:** “Karı-koca, çok fakirmiş (K35). Kuru katı ne bulurlarsa bir gün kazanıp, bir gün yerlermiş. Yine de hallerinden hiç şikâyetçi değıllermiş.”

**Tatlı Dilli Olmak:** “Hepimizi yersen bir öğün doyarsın. Geri kalan günlerde aç kalırsın. Bizi bırak, köyümüze dönelim. Sana üç öğün yemek hazırlayalım, demiş.”

**Tedbirli Olmak:** “Horoz Efendi tavuklar sana emanet, gözün üzerlerinde, ibiğın süksünlerinde olacak. Bir teki kaybolursa, yakarım alimallah demiş.”

**Temiz Olmak:** “Gelinin yapmadığı iş yokmuş. Çapa, çamaşır, ocağa yemek vurur, inek sağar, çulfalık dokur, bir yandan da ekmek yapar.”

**Yardımsaver Olmak:** “Av etini de yoksullara dağıtmış.”

#### 4.1.2. Olağanüstü Masallarda Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen Alanya Masalları adlı kitabın birinci kısmını oluşturan Olağanüstü Masallar bölümünde toplumsal gelişimi doğrudan destekleyen iletiler tablo 4.2’de verilmiştir.

**Tablo 4.2** Olağanüstü masalarda toplumsal gelişimi destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Dilberşah	Bilirim ama Demem	Ayı ile Kız	Üç Kız Kardeş	Lala	Bıdıkı	Fukaranın Dileği	Karınca Baba	Durdane	Keçi Kız	Üç Gardaş	Hızır Aleyhisselam	Davut Aleyhisselam	Köylü ile Tavuklar	Korkak Osman	Padişah ile Tosbağa Kız	Gavgazanlar Köylü	Doğrudan Toplam
İleti Kodu	İleti Adı																		
T1	Adaletli olmak	1	1						1				1				1		5
T2	Aileye değer vermek	1								1				1			2		5
T3	Alçakgönüllü olmak						1												1
T4	Anne baba sözü dinlemek																		0
T5	Birlik ve beraberlik için çaba harcamak												1			1			2
T6	Çocuklara iyi davranmak									1									1
T7	Dayanışma içinde olmak								1					1		2			4
T8	Dürüst davranmak																		0
T9	Emanete sahip çıkmak								1						1				2
T10	Emeğe saygı göstermek																		0
T11	Gelenek göreneklere önem vermek				1												1		2
T12	Görgü kurallarına uymak																1		1
T13	Güler yüzlü olmak																		0
T14	İnsana değer vermek								1				2						3
T15	İyi iletişim kurmak								1	1									2
T16	Misafirperver olmak	1			1		1			1			1						5
T17	Komşuluk ilişkilerine değer vermek												2						2
T18	Paylaşmayı bilmek						1		2	1			1	1					6
T19	Selamlaşmak																		0
T20	Toplumsal sorunlarla ilgilenmek					1							1			2			4
T21	Yardımsaver olmak	1				1			4				1	1					8
T22	Yol gösterici olmak												1						1
T23	Uzlaştırıcı olmak		3										2			1		1	7
	<b>Toplam</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>0</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>11</b>	<b>5</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>13</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>6</b>	<b>5</b>	<b>1</b>	<b>61</b>

Alanya Masalları adlı eserin ilk bölümünü oluşturan Olağanüstü Masallardan 17'si incelenmiştir. Tablo 4.2'ye göre 23 farklı başlık altında yer alan toplumsal gelişimi destekleyen iletiler, 17 masalda doğrudan şekilde toplamda 61 defa yer almaktadır. En çok ileti 13 adetle "Hızır Aleyhisselam" adlı masalda yer alırken "Karınca Baba" adlı masalda 11, "Korkak Osman" adlı masalda 6 adet eğitsel iletiye doğrudan şekilde yer verilmiştir. Diğer masalarda daha az ileti yer alırken "Ayı ile Kız, Fukaranın Dileği, Keçi Kız Üç Gardaş" adlı masalarda doğrudan ileti yer almamaktadır. Masalarda yer alan toplumsal gelişimi destekleyen doğrudan iletilerde en çok "yardımsaver olmak" ileti yer alırken "uzlaştırıcı olmak" ikinci sıradadır. Diğer iletiler daha az sayıda yer alırken "anne

baba sözü dinlemek, dürüst davranmak, emeğe saygı göstermek, güler yüzlü olmak ve selamlaşmak” iletileri yer almamaktadır.

**Aşağıda Olağanüstü Masalarda toplumsal gelişimi destekleyen iletilere örnekler verilmiştir:**

**Adaletli Olmak:** “Adalet sultanların tacıdır. Adaletsiz devlet yaşamaz.”

**Aileye Değer Vermek:** “Davut Aleyhisselam ile hatunu arasında bir hoş sohbet vuku bulmuş.”

**Alçakgönüllü Olmak:** “Ben hem keser hem yüklerin, sen şurda ıstırahat ededur baba.”

**Birlik ve Beraberlik için Çaba Harcamak:** “Köyde kim var kim yok meydana toplanmışlar, birlik olalım demişler.”

**Çocuklara İyi Davranmak:** “Karı-kocanın tek tasası artık son bulmuş. “-Nar danesi Nur danesi evimizin Bir danesi!” diye her gün çocuklarını severlermiş”

**Dayanışma İçinde Olmak:** “Köyde büyük küçük, kadın erkek kim varsa yola çıkmışlar.”

**Emanete Sahip Çıkmak:** “Dedem de ne yapsın mevtayı vasiyet ettiği gibi piladan ağacının altına gömmüş. Duasını etmiş.”

**Gelenek Göreneklere Önem Vermek:** “Töreye uymalı, adil olmalı, tecrübesi aklının önünde durmalı, demiş.”

**Görgü Kurallarına Uymak:** “Töreye uymalı, adil olmalı, tecrübesi aklının önünde durmalı, demiş.”

**İnsana Değer Vermek:** “Dedem şarapçıya acımış. Her gün davar gütmeye çıktığında azığını onunla paylaşmış.”

**İyi İletişim Kurmak:** “Gel beraber dolaşalım buluruz bişeyler demiş.”

**Misafirperver Olmak:** “Kocakarı, çocukları görünce sevinmiş. Hemen içeri buyur etmiş.”

**Paylaşmayı Bilmek:** “Getmesede kalsadı bi kuş da ona kebab eder hep beraber yeridik, demişler.”

**Toplumsal Sorunlarla İlgilenmek:** “Köyde büyük küçük, kadın erkek kim varsa yola çıkmışlar.”

**Yardımsaver Olmak:** “Dilberşah’a yardım etmiş; keçisinden süt sağıp içirmiş. Dağda kurulu kıl çadırına getirmiş.”

**Yol Gösterici Olmak:** “Öfke baldan tatlıdır. Devletin öfkesi olmaz. Sükûnetle dinlersen beni, biçare gösterecek göreceğini. Aslıdır aslına çeker, cins at cinsine çeker.”

**Uzlaştırıcı Olmak:** “Bu son olsun kavgamız, burada son bulsun.”

### 4.1.3. Olağanüstü Masalarda Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen Alanya Masalları adlı eserin birinci kısmını oluşturan Olağanüstü Masallar bölümünde ulusal düşüncenin gelişimini doğrudan destekleyen iletiler tablo 4.3'te verilmiştir.

**Tablo 4.3.** Olağanüstü masalarda ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Dilberşah	Bilirim ana Demen	Ayı ile Kız	Üç Kız Kardeş	Lala	Bıdıkı	Fukaranın Dileği	Karnca Baba	Durdane	Keçi Kız	Üç Gardaş	Hızır Aleyhisselam	Davut Aleyhisselam	Köylü ile Tavuklar	Korkak Osman	Padişah ile Tosbağa Kız	Gavazanlar Köyü	Toplam	
İleti Kodu	İleti Adı																			0
U1	Anadiline karşı duyarlı																			0
U2	Askerliği severek yapmak																			0
U3	Bayrağına saygı göstermek																			0
U4	Dil bilinci oluşturmak																			0
U5	Millî değerlere saygı göstermek																			0
U6	Tarihi olayları bilmek																			0
U7	Vatani sevmek																			0
U8	Vatan çıkarlarını gözetmek																			0
U9	Vatan bağımsızlığını korumak																			0
	<b>Toplam</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Alanya Masalları adlı kitabın ilk bölümü olan Olağanüstü Masalların yer aldığı bölümde incelenen 17 masalda, 9 farklı başlık altında sıralanan ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen iletiler; doğrudan ya da dolaylı şekilde yer almamıştır.

### 4.1.4. Olağanüstü Masalarda Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen eserin birinci kısmını oluşturan Olağanüstü Masallar bölümünde çevre bilinci gelişimini doğrudan destekleyen iletiler tablo 4.4'te verilmiştir.

**Tablo 4.4** Olağanüstü Masalarda Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler

	Masal Adları	Dilberşah	Bilirim ama Demem	Ayrı ile Kız	Üç Kız Kardeş	Lala	Bıdıkı	Fukaranın Dileği	Karınca Baba	Durdane	Keçi Kız	Üç Gardaş	Hızır Aleyhisselam	Davut Aleyhisselam	Köylü ile Tavuklar	Korkak Osman	Padişah ile Tosbağa Kız	Gaygazanlar Köylü	Toplam	
<b>İleti Kodu</b>	<b>İleti Adı</b>																			
Ç1	Ağaçları sevmek, korumak																			0
Ç2	Çevreyi tanımak										3									3
Ç3	Çevreyi temiz tutmak																			0
Ç4	Doğa bilinci kazanmak										1									1
Ç5	Doğa olaylarını bilmek																			0
Ç6	Doğa yaşamına saygı duymak																			0
Ç7	Hayvanları sevmek										2							1		3
Ç8	Köy hayatını bilmek																			0
	<b>Toplam</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>6</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>7</b>	

Alanya Masalları adlı kitabın ilk bölümü olan Olağanüstü Masalların yer aldığı bölümde incelenen 17 masalda, 8 farklı başlık altında sıralanan çevre bilincini geliştirmeye yönelik iletiler aranmıştır. Toplamda 7 iletinin yer aldığı bölümde en çok ileti “Keçi Kız” adlı masalda yer almıştır. “Hayvanları sevmek” doğrudan iletilerde en çok yer alan ileti olmuştur. Tablo 4.4’e göre 6 iletiye doğrudan olarak yer verilmemiştir.

**Aşağıda Olağanüstü Masalarda çevre bilincini destekleyen iletilere örnek verilmiştir:**

**Çevreyi Tanımak:** “Keçiler teker teker doğurmuşlar. Oğlaklar ortalıkta, top gibi hop hop hoplaşırlar; bir o yana zıplar bir bu yana küplerlermiş. Arada bir de anasının sütünü emerlermiş. Yörük kadını oğlakların oynayışını görür imir imir imrenirmiş.”

**Doğa Bilinci Kazanmak:** “Bin bir çiçek bezeli, mis kokulu dağların tepelerinden aşağı süzülen akarsular gürül gürül çağlıyormuş.”

**Hayvanları Sevmek:** “Hem karıncalar yer hem ben yerim.”

#### 4.1.5. Olağanüstü Masalarda Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen eserin birinci kısmını oluşturan Olağanüstü Masallar bölümünde evrensel düşüncenin gelişimini doğrudan destekleyen iletiler tablo 4.5’te verilmiştir.

**Tablo 4.5** Olağanüstü masalarda evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen doğrudan iletiler

İleti Kodu	Masal Adları	Dilberşah	Bilirim ama Demen	Ayı ile Kız	Üç Kız Kardeş	Lala	Bıdıkı	Fukaranın Dileği	Karınca Baba	Durdane	Keçi Kız	Üç Gardaş	Hızır Aleyhisselam	Davut Aleyhisselam	Köylü ile Tavuklar	Korkak Osman	Padışah ile Tosbağa Kız	Gavgazanlar Köyü	Toplam	
		İleti Adı																		
E1	Adaletli olmak																			0
E2	Barış içinde yaşamak					1										1		1		3
E3	Cinsiyet ayrımı yapmamak																			0
	<b>Toplam</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	

İncelenen Alanya Masalları adlı eserin ilk bölümü olan Olağanüstü Masalların yer aldığı bölümde incelenen 17 masalda, evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen iletiler 3 farklı başlık altında incelenerek toplam 3 iletiye yer verilmiştir. “Korkak Osman, Lala ve Gavgazanlar Köyü” adlı masalarda birer ileti yer almış olup diğer masalarda doğrudan iletiye yer verilmemiştir. “Barış içinde yaşamak” iletisi Alanya Masalları’nda doğrudan yer almıştır.

**Aşağıda Olağanüstü Masalarda yer alan evrensel iletilere örnekler verilmiştir:**

**Barış İçinde Yaşamak:** “Hint Sultanı, savaşı durdurmuş ve askerlerin geri kalanını telef olmaktan kurtarmış.”

#### 4.1.6. Olağanüstü Masalarda Yer Alan Dolaylı İletiler

İncelenen eserin birinci kısmını oluşturan Olağanüstü Masallar bölümünde kişisel düşüncenin gelişimi, toplumsal düşüncenin gelişimi, ulusal düşüncenin gelişimi, çevre bilinci gelişimi ve evrensel düşüncenin gelişimini dolaylı olarak destekleyen iletiler tablo 4.6’da verilmiştir.

**Tablo 4.6** Olağanüstü masalarda yer alan dolaylı iletiler

Masal Adları	İleti Kodları												Toplam
Dilberşah	K2	T8	T21										3
Bilirim ama Demen	K3	K5	K18	K23	K40	K52	T20						7
Ayı ile Kız	K28	Ç2											2
Üç Kız Kardeş	K13	K33	Ç8										3
Lala	T22												1
Bıdıkı													0
Fukaranın Dileği	K1	K4	K21										3
Karınca Baba	K2	K4	K6	K12	K13	K14	K22	K28	K31	K42	K47	T20	12
Durdane	K2	K4	K13	K18	K26	K29	K43	K48	T14	T18			10
Keçi Kız	K10	K37	K45	T23									4
Üç Gardaş													0
Hızır Aleyhisselam													0
Davut Aleyhisselam	K30	T5	T9	T10	T17								5
Köylü ile Tavuklar	K12	T5											2
Korkak Osman	K2	K4	K8	K10	K12	K13	K18	K33	K43	K47	T1	T20	12
Padişah ile Tosbağa Kız	K33	K37	T1	T11	T12	E1							6
Gavgazanlar Köyü	K4	K6	K12	K20	K36	K55	T5	T7	T12	T18	T20	T23	12
<b>Toplam</b>													<b>82</b>

Tablo 4.6’ya göre olağanüstü masallar bölümünde incelenen 17 masalda toplam 80 adet dolaylı ileti saptanmıştır. “Karınca Baba, Korkak Osman, Gavgazanlı Köylü” adlı masallar bünyesinde on ikişer dolaylı ileti barındırarak o bölümde en çok dolaylı iletinin bulunduğu masallar olarak belirlenmiştir. “Bıdıkı, Üç Gardaş, Hızır Aleyhisselam” adlı masalarda dolaylı iletiye yer verilmemiştir. Olağanüstü Masallar’da kişisel gelişimi destekleyen 54 dolaylı ileti, toplumsal gelişimi destekleyen 24 dolaylı ileti, çevre bilincinin gelişimini destekleyen 2 dolaylı ileti ve evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen 1 dolaylı ileti mevcuttur. Masalarda kişisel gelişimi destekleyen dolaylı iletilerden en fazla “akıllı davranmak” kullanılmış olup onun arkasından “adaletli olmak, çözüm yolu bulabilmek, dikkatli olmak” iletilerine yer verilmiştir. Toplumsal gelişimi destekleyen dolaylı iletilerden en fazla “toplumsal sorunlarla ilgilenmek” dolaylı iletilerine yer verilmiş olup “birlik ve beraberlik için çaba harcamak” iletilerine de ikinci olarak en çok kullanılan iletilerdir. Ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen dolaylı iletilere yer verilmezken çevre bilincini destekleyen iletilerden “çevreyi tanımak, köy hayatını bilmek” iletilerine yer verilmiştir. Evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen dolaylı iletilerden “adaletli olmak” iletilerine yer verilmiştir.

## 4.2. Hayvan Masalları'nda Yer Alan Doğrudan ve Dolaylı İletiler

İncelenen eserin ikinci bölümü olan Hayvan Masalları'nda yer alan 5 masal doğrudan ve dolaylı iletiler bağlamında incelendiğinde kişisel gelişimi destekleyen 33, toplumsal gelişimi destekleyen 10, çevre bilinci gelişimini destekleyen 1 doğrudan eğitsel iletiye yer verilerek toplamda bu masalarda 44 doğrudan eğitsel ileti yer almıştır. 18 adet dolaylı iletiye yer verilmiş olup Hayvan Masalları'nda doğrudan ve dolaylı olarak toplam 62 adet eğitsel iletinin mevcut olduğu görülmüştür.

### 4.2.1. Hayvan Masalları'nda Kişisel Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen Alanya Masalları adlı eserin ikinci kategorisini oluşturan Hayvan Masalları adlı bölümde yer alan kişisel gelişimi doğrudan destekleyen iletiler tablo 4.7'de verilmiştir.

**Tablo 4.7** Hayvan Masalları'nda kişisel gelişimi destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Deve ile Eşek	Ayı ile Tilki	Bok Böcüsü	Dört Arkadaş	Bürecik	Toplam
İleti Kodu	İleti Adı						
K1	Açık sözlü olmak	1					1
K2	Adaletli olmak	1					1
K3	Aile bağlarının güçlü olması						0
K4	Akıllı davranmak				1		1
K5	Alçakgönüllü olmak						0
K6	Araştırma yapabilmek				1		1
K7	Arkadaşlığa önem vermek		1	1			2
K8	Bencil davranmamak	2	1				3
K9	Bilimsel konulara değer vermek						0
K10	Cesaretli olmak						0
K11	Çalışmanın önemini bilmek	1			1		2
K12	Çözüm yolu bulabilmek						0
K13	Dikkatli olmak						0
K14	Düşünceli olmak	1					1
K15	Eğitime önem vermek						0
K16	Empati kurmak						0
K17	Farklı düşüncelere saygı göstermek						0
K18	Güvenilir olmak						0
K19	Hayal kurmak						0
K20	Hayvanları sevmek	1					1
K21	İnanç sahibi olmak	2	1		1		4
K22	İşini sevgiyle yapmak	1					1
K23	İzin istemeyi bilmek						0
K24	Kararlı olmak						0
K25	Meraklı olmak						0
K26	Merhametli olmak	1					1
K27	Mutlu olmayı bilmek	2					2
K28	Mutlu etmeyi bilmek						0
K29	Nazik olmak						0
K30	Olumlu iletişim kurabilmek	1					1

K31	Ön yargılı olmamak						0
K32	Öz eleştiri yapabilmek						0
K33	Öz güven sahibi olmak						0
K34	Özverili olmak						0
K35	Paraya aşırı düşkün olmamak						0
K36	Pişman olabilmek						0
K37	Sabırlı olmak						0
K38	Sadakatli olmak	1					1
K39	Sağlığını koruyabilmek						0
K40	Saygı göstermek						0
K41	Sevginin kıymetini bilebilmek	1					1
K42	Sorgulama yapabilmek						0
K43	Sorumluluk almak						0
K44	Sözünde durmak						0
K45	Şükür sahibi olmak	1					1
K46	Tatlı dilli olmak	1					1
K47	Tedbirli olmak	3					3
K48	Temiz olmak						0
K49	Tutarlı olmak						0
K50	Tutumlu olmak						0
K51	Umutlu olmak	1					1
K52	Vefalı olmak	1					1
K53	Yardımsaver olmak		2				2
K54	Zamanı iyi kullanmak						0
K55	Zararlı alışkanlıklardan uzak durmak						0
	<b>Toplam</b>	<b>23</b>	<b>5</b>	<b>1</b>	<b>4</b>	<b>0</b>	<b>33</b>

Alanya Masalları adlı kitabın ikinci bölümü olan Hayvan Masalları'nda yer alan 5 masalın tamamı incelenmiş olup bu masalarda toplam 33 doğrudan ileti yer almıştır. Hayvan Masalları'nda kişisel gelişimi destekleyen iletilerde “Deve ile Eşek” masalında 23, “Ayı ile Tilki” masalında 5, “Dört Arkadaş” masalında 4 adet doğrudan eğitsel ileti saptanmış olup “Bürecik” adlı masalda doğrudan iletiye yer verilmemiştir. “İnanç sahibi olmak” ileti masalarda en çok yer alan ileti olurken hayvan masallarında kişisel gelişimi destekleyen 33 iletiye doğrudan şekilde hiç yer verilmemiştir.

**Aşağıda Hayvan Masalları'nda yer alan kişisel gelişimi destekleyen iletilere örnek verilmiştir:**

**Açık sözlü olmak:** “Emeğiniz çok yıllardır işimi gören sizdiniz. Eşeğini severken, bir yandan da üzerine binip gitmediğim yer kalmadı, hakkını helal et, demiş. Devesine dönüp, taşımadığın yüküm kalmadı, sen de hakkını helal et, demiş.”

**Adaletli olmak:** “Devesine dönüp, taşımadığın yüküm kalmadı, sen de hakkını helal et, demiş.”

**Akıllı davranmak:** “Arkadaşlar sakın olun, hepimizin boynunda yular var. Önce bu iplerden kurtulmalıyız, demiş.”

**Araştırma yapabilmek:** “Arkadaşlar sakın olun, hepimizin boynunda yular var. Önce bu iplerden kurtulmalıyız, demiş.

**Öküz:** Herkes kendi ipin kemirsin, ipini koparan kaçsın demiş.”

**Arkadaşlığa önem vermek:** “Tilki ile Boz Ayı ahbap olmuşlar. Birlikte dolaşmaya başlamışlar.”

**Bencil davranmamak:** “Tilki geri dönmüş armutların hepsini yemiş. Bu esnada Ayı, bir kucak çalı ile gelmiş.”

**Çalışmanın önemini bilmek:** “Karın tokluğuna gün boyu çalışıyoruz.”

**Düşünceli olmak:** “Emeğiniz çok yıllardır işimi gören sizdiniz. Eşeğini severken, bir yandan da üzerine binip gitmediğim yer kalmadı, hakkını helal et, demiş. Devesine dönüp, taşımadığın yüküm kalmadı, sen de hakkını helal et, demiş.”

**Hayvanları sevmek:** “Köylü, her iki hayvanını da ayrı ayrı sevip okşamış.”

**İnanç sahibi olmak:** “Ayı gardaş günahımı alma.”

**İşini sevgiyle yapmak:** “Kendi işinin sahibi, bağ bahçe çalışır, gününe gün ekler, ömür tüketirmiş.”

**Merhametli olmak:** “Emeğiniz çok yıllardır işimi gören sizdiniz. Eşeğini severken, bir yandan da üzerine binip gitmediğim yer kalmadı, hakkını helal et, demiş. Devesine dönüp, taşımadığın yüküm kalmadı, sen de hakkını helal et, demiş.”

**Mutlu olmayı bilmek:** “Eşekle Deve, etraftaki yemyeşil otları görüp sevinmişler. “- Bunların hepsi bizim. Sabah akşam ye babam ye ne karışan var ne kovan!” deyip, daha ilk günden işe koyulup işkembeyi doldurmuşlar. İki kafadar, o çayır senin bu çayır benim, yiyip içip yatıyormuş. İş yok güç yok! Ne Eşeğin üstüne binen var ne de Deve'nin üstünde yük! Çayır dağda su gölde, günleri yiyip içerek geçiyormuş. Her ikisi de yağlanmış. Bezgin miskin hallerinden eser kalmamış. Hem Deve'nin hem de Eşeğin vücuduna can ve kuvvet gelmiş. Bakımsız güçsüz hallerinden eser kalmamış. İş yapamaz deyip dağa bırakan Köylü, bu hallerini görse, tekrar alıp götürürmüş.”

**Olumlu iletişim kurabilmek:** “Emeğiniz çok yıllardır işimi gören sizdiniz. Eşeğini severken, bir yandan da üzerine binip gitmediğim yer kalmadı, hakkını helal et, demiş. Devesine dönüp, taşımadığın yüküm kalmadı, sen de hakkını helal et, demiş.”

**Sadakatli olmak:** “Emeğiniz çok yıllardır işimi gören sizdiniz. Eşeğini severken, bir yandan da üzerine binip gitmediğim yer kalmadı, hakkını helal et, demiş. Devesine dönüp, taşımadığın yüküm kalmadı, sen de hakkını helal et, demiş.”

**Sevginin kıymetini bilebilmek:** “Emeğiniz çok yıllardır işimi gören sizdiniz. Eşeğini severken, bir yandan da üzerine binip gitmediğim yer kalmadı, hakkını helal et, demiş. Devesine dönüp, taşımadığın yüküm kalmadı, sen de hakkını helal et, demiş.”

**Şükür sahibi olmak:** “Kendi işinin sahibi, bağ bahçe çalışır, gününe gün ekler, ömür tüketirmiş.”

**Tath dilli olmak:** “Emeğiniz çok yıllardır işimi gören sizdiniz.”

**Tedbirli olmak:** “Deve temkinli imiş:

– Hemen sevinme, sabah ola hayrola, demiş.”

**Umutlu olmak:** “Eh, yıllardır çalıştık çabaladık yazda kışta hizmet ettik bir of bile demedik. Ağamız da bunu anlamış artık çalışmak yok, yiyip içip yatacağız; bunlar bize hizmet edecek, demiş.”

**Vefalı olmak:** “Emeğiniz çok yıllardır işimi gören sizdiniz. Eşeğini severken, bir yandan da üzerine binip gitmediğim yer kalmadı, hakkını helal et, demiş. Devesine dönüp, taşımadığın yüküm kalmadı, sen de hakkını helal et, demiş.”

**Yardımsaver olmak:** “Gel beraber dolaşalım buluruz bişeyler.”

#### 4.2.2. Hayvan Masalları’nda Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen Alanya Masalları adlı eserin ikinci kategorisini oluşturan Hayvan Masalları adlı bölümde yer alan toplumsal gelişimi doğrudan destekleyen iletiler tablo 4.8’de verilmiştir.

**Tablo 4.8** Hayvan Masalları’nda toplumsal gelişimi destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Deve ile Eşek	Ayı ile Tilki	Bok Bücüsü	Dört Arkaday	Bürecik	Toplam
<b>İleti Kodu</b>	<b>İleti Adı</b>						
T1	Adaletli olmak	1	1				2
T2	Aileye değer vermek						0
T3	Alçakgönüllü olmak						0
T4	Anne baba sözü dinlemek						0
T5	Birlik ve beraberlik için çaba harcamak		2	1			3
T6	Çocuklara iyi davranmak						0
T7	Dayanışma içinde olmak		1				1
T8	Dürüst davranmak		1				1
T9	Emanete sahip çıkmak						0
T10	Emeğe saygı göstermek						0
T11	Gelenek göreneklere önem vermek						0
T12	Görgü kurallarına uymak						0
T13	Güler yüzlü olmak						0
T14	İnsana değer vermek						0
T15	İyi iletişim kurmak		1				1
T16	Misafirperver olmak						0
T17	Komşuluk ilişkilerine değer vermek						0
T18	Paylaşmayı bilmek						0
T19	Selamlaşmak						0
T20	Toplumsal sorunlarla ilgilenmek						0
T21	Yardımsaver olmak		2				2
T22	Yol gösterici olmak						0
T23	Uzlaştırıcı olmak						0
	<b>Toplam</b>	<b>1</b>	<b>8</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>10</b>

Alanya Masalları adlı kitabın ikinci bölümü olan Hayvan Masalları'nda yer alan 5 masalın tamamı incelenmiş olup bu masalarda toplumsal gelişimi doğrudan destekleyen toplam 10 ileti saptanmıştır. Bu iletilerden 8'i "Ayı ile Tilki" adlı masalda yer alırken "Deve ile Eşek" ve "Bok Böcüsü" adlı masalarda birer ileti yer almıştır. "Dört Arkadaş" ve "Bürecik" adlı masalarda doğrudan ileti görülmemiştir. "Birlik ve beraberlik için çaba harcamak" ileti toplumsal gelişimi destekleyen iletiler içinde en çok kullanılan ileti olurken 17 iletiye masalarda doğrudan şekilde yer verilmemiştir.

**Aşağıda Hayvan Masalları'nda yer alan toplumsal gelişimi destekleyen iletilere örnek verilmiştir:**

**Adaletli olmak:** "İki ev bıraktım; biri eski, biri yeni, hakça pay edin! Yüz de sığır bıraktım; sürüyü de hakça pay edin, demiş."

**Birlik ve beraberlik için çaba harcamak:** "Gel beraber dolaşalım buluruz bişeyler, demiş."

**Dayanışma içinde olmak:** "Ben dostumu iki armut süpçüne deşmen."

**Dürüst davranmak:** "Emeğiniz çok yıllardır işimi gören sizdiniz. Eşegini severken, bir yandan da üzerine binip gitmediğim yer kalmadı, hakkını helal et, demiş. Devesine dönüp, taşımadığın yüküm kalmadı, sen de hakkını helal et, demiş."

**İyi iletişim kurmak:** "Tilki ile Boz Ayı ahab olmuşlar. Birlikte dolaşmaya başlamışlar."

**Yardımsaver olmak:** "Tilki ile Boz Ayı ahab olmuşlar. Birlikte dolaşmaya başlamışlar."

#### 4.2.3. Hayvan Masalları'nda Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen eserin ikinci kategorisini oluşturan Hayvan Masalları adlı bölümde yer alan ulusal düşüncenin gelişimini doğrudan destekleyen iletiler tablo 4.9'da verilmiştir.

**Tablo 4.9** Hayvan Masalları'nda ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen doğrudan iletiler

İleti Kodu	Masal Adları	Deve ile Eşek	Ayı ile Tilki	Bok Böcüsü	Dört Arkadaş	Bürecik	Toplam
U1	Anadiline karşı duyarlı						0
U2	Askerliği severek yapmak						0

U3	Bayrağına saygı göstermek						0
U4	Dil bilinci oluşturmak						0
U5	Millî değerlere saygı göstermek						0
U6	Tarihi olayları bilmek						0
U7	Vatanı sevmek						0
U8	Vatan çıkarlarını gözetmek						0
U9	Vatan bağımsızlığını korumak						0
	<b>Toplam</b>	0	0	0	0	0	0

Alanya Masalları adlı eserin ikinci bölümü olan Hayvan Masalları’nda yer alan 5 masalın tamamı incelenmiş olup bu masalarda ulusal düşüncenin gelişimini doğrudan destekleyen iletilere yer verilmemiştir.

#### 4.2.4. Hayvan Masalları’nda Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen Alanya Masalları adlı kitabın ikinci kategorisini oluşturan Hayvan Masalları adlı bölümde yer alan çevre bilinci gelişimini doğrudan destekleyen iletiler tablo 4.10’da verilmiştir.

**Tablo 4.10** Hayvan Masalları’nda çevre bilinci gelişimini destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Deve ile Eşek	Ayı ile Tilki	Bok Böcüsü	Dört Arkadaş	Bürecik	Toplam
<b>İleti Kodu</b>	<b>İleti Adı</b>						
Ç1	Ağaçları sevmek, korumak						0
Ç2	Çevreyi tanımak						0
Ç3	Çevreyi temiz tutmak						0
Ç4	Doğa bilinci kazanmak						0
Ç5	Doğa olaylarını bilmek						0
Ç6	Doğa yaşamına saygı duymak						0
Ç7	Hayvanları sevmek	1					1
Ç8	Köy hayatını bilmek						0
	<b>Toplam</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>

Alanya Masalları adlı kitabın ikinci bölümü olan Hayvan Masalları’nda yer alan 5 masalın tamamı incelenmiş olup bu masalarda çevre bilinci gelişimini destekleyen bir iletiye yer verilmiştir. Çevre bilinci gelişimine yönelik iletilerden sadece “hayvanları sevmek” iletilerine yer verilmiş olur diğer iletiler doğrudan olarak kullanılmamıştır.

**Hayvanları sevmek:** “Köylü’nün iki sadık dostu, devesi ve eşiği varmış.”

#### 4.2.5. Hayvan Masalları'nda Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler

Alanya Masalları adlı kitabın ikinci kategorisini oluşturan Hayvan Masalları adlı bölümde yer alan evrensel düşüncenin gelişimini doğrudan destekleyen iletiler tablo 4.11'de verilmiştir.

**Tablo 4.11** Hayvan Masalları'nda evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Deve ile Eşek	Ayı ile Tilki	Bok Böcüsü	Dört Arkadaş	Bürecik	Toplam
<b>İleti Kodu</b>	<b>İleti Adı</b>						
E1	Adaletli olmak						0
E2	Barış içinde yaşamak						0
E3	Cinsiyet ayrımı yapmamak						0
	<b>Toplam</b>	0	0	0	0	0	0

Alanya Masalları adlı kitabın ikinci bölümü olan Hayvan Masalları'nda yer alan 5 masalın tamamı incelenmiş olup bu masalarda evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen doğrudan iletilere yer verilmemiştir.

#### 4.2.6. Hayvan Masalları'nda Yer Alan Dolaylı İletiler

İncelenen Alanya Masalları isimli kitabın ikinci kategorisini oluşturan Hayvan Masalları adlı bölümde yer alan kişisel gelişim, toplumsal gelişim, ulusal düşüncenin gelişimi, çevre bilinci gelişimi ve evrensel gelişimi dolaylı olarak destekleyen iletiler tablo 4.12'de verilmiştir.

**Tablo 4.12** Hayvan masallarında yer alan dolaylı iletiler

Masal Adları	İleti Kodları											Toplam	
Deve ile Eşek	K4	K8	Ç6										3
Ayı ile Tilki	K41	K53	T2	T5	T11	T15	T18	T21					8
Bok Böcüsü	K12	K40											2
Dört Arkadaş	K12	K40											2
Bürecik	K7	T5	T18										3
<b>Toplam</b>												<b>18</b>	

Alanya Masalları adlı eserin ikinci bölümü olan Hayvan Masalları kategorisinde yer alan 5 masalın tamamı incelenmiş olup bu masalarda toplam 18 dolaylı iletiye yer verilmiştir. Hayvan Masalları'nda kişisel gelişimi destekleyen 9 dolaylı ileti, toplumsal gelişimi destekleyen 8 dolaylı ileti, çevre bilinci gelişimini destekleyen 1 dolaylı ileti mevcuttur. Ulusal ve evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen dolaylı iletilere yer verilmemiştir.

#### 4.3. Gerçekçi (Realist) Masalarda Yer Alan Doğrudan ve Dolaylı İletiler

İncelenen Alanya Masalları adlı eserin üçüncü bölümünü oluşturan Gerçekçi (Realist) Masalarda yer alan 19 masal incelendiğinde kişisel gelişimi destekleyen 140, toplumsal gelişimi destekleyen 64, çevre bilinci gelişimini destekleyen 10 olmak üzere toplamda 214 doğrudan eğitsel iletiye yer verildiği saptanmıştır. 62 adet dolaylı eğitsel ileti ile birlikte Gerçekçi Masallar bölümünde doğrudan ve dolaylı olmak üzere toplamda 276 iletinin mevcut olduğu görülmüştür.

##### 4.3.1. Gerçekçi (Realist) Masalarda Kişisel Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen kitabın üçüncü bölümünü oluşturan Gerçekçi Masalarda yer alan kişisel gelişimi doğrudan destekleyen iletilere tablo 4.13'te yer verilmiştir.

**Tablo 4.13** Gerçekçi (Realist) Masalarda kişisel gelişimini destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Acı ile Bucu	Çoban ile Yörük Kızı	Köylünün Kurbanı	İki Oğlan	Üvey Ana	Yeve Kızlar	Avara Adam	Goçmar	Beyoğlu	Altın Saban	Yorgancı	Altın Küpü	Baba ve Oğulları	Bayır Guduzu	Alanyalı Tüccar	Devecinin Devesi	Davetsiz Misafir	Yörtükoğlu ile Ağa Kızı	Kocakarı ile Kızı	Toplam
İleti Kodu	İleti Adı																				
K1	Açık sözlü olmak					1													1		2
K2	Adaletli olmak		1		1	1			1	1		2		1		3					11
K3	Aile bağlarının güçlü olması													2					2		4
K4	Akıllı davranmak		1			1		1			1								1		5
K5	Alçakgönüllü olmak		1													1					2
K6	Araştırma yapabilmek																				0
K7	Arkadaşlığa önem vermek																	1			1
K8	Bencil davranmamak		2			1										1					4
K9	Bilimsel konulara değer vermek																				0
K10	Cesaretli olmak													1							1



Alanya Masalları adlı kitabın üçüncü bölümünü oluşturan Gerçekçi (Realist) Masallar kategorisinde bulunan 19 masal incelenmiş olup bu masalarda toplam 140 doğrudan ileti tespit edilmiştir. “Üvey Ana” adlı masalda 28 doğrudan ileti, “Alanyalı Tüccar” adlı masalda 26 doğrudan ileti yer alırken diğer masalarda daha az doğrudan iletiye yer verilmiştir. “Yeve Kızlar” adlı masalda doğrudan iletiye yer verilmemiş olup 5 masalda sadece bir tane doğrudan ileti gözlemlenmiştir. Gerçekçi Masallar kategorisinde incelenen masalarda kişisel gelişimi destekleyen iletiler içinde “inanç sahibi olmak” 23 defa, “adaletli olmak” 11 defa ve “çalışmanın önemini bilmek” 7 defa kullanılmış olup bu iletiler, en çok yer verilen doğrudan iletilerdir. Diğer iletiler daha az sayıda yer alırken “bilimsel konulara yer vermek, eğitime önem vermek, empati kurmak, farklı düşüncelere saygı göstermek, izin istemeyi bilmek, meraklı olmak, mutlu olmayı bilmek, öz eleştiri yapabilmek, öz güven sahibi olmak, sabırlı olmak, sorgulama yapabilmek, tatlı dilli olmak, zamanı iyi kullanmak” başlıklı kişisel gelişimi destekleyen iletilere Gerçekçi Masalarda doğrudan olarak yer verilmemiştir.

**Aşağıda Gerçekçi Masalarda yer alan kişisel gelişimi destekleyen iletilere örnek verilmiştir:**

**Açık sözlü olmak:** “Allah senden razı olsun, pek kıymetli dünürüm. Ağalara paşalara layık bir kız yetiştirmişsin. Oğlum adam etti. Ben sana ne diyeyim, hangi duayı edeyim? Allah ne dileğin varsa kabul etsin, ben gelinimden çok memnunum, demiş.”

**Adaletli olmak:** “Yediğinden yedirir, içtiğinden içirir. Belemiş, beslemiş.”

**Aile bağlarının güçlü olması:** “Kundaklanmış bir çocuğu cami avlusunda terkedilmiş bulmuş. Aldığı gibi eve getirdi. Yüzüne dahi bakmadan ikizlerin arasına yatırdı. Allah ikiz iken üçüz yaptı dedi.”

**Akıllı davranmak:** “Çoban da emanete gözü gibi bakmış, nankörlük etmemiş; yediği çanağa sıçmamış.”

**Alçakgönüllü olmak:** “Kör olan dilencinin kimi kimsesi yokmuş; sağır olanın ise dört çocuğu varmış. Alanya'lı Tüccar, her seferinde Sultan'ın verdiği 5 altını bedestenin bu iki dilencisine pay edermiş. Beş altından birini Kör Dilenci'ye, geri kalan dördünü de Sağır Dilenci'ye verirmiş.”

**Arkadaşlığa önem vermek:** “Hiç olmadı dostluğumuzun hatrına bu gece kalsaydın iyi olacaktı.”

**Bencil davranmamak:** “Yediğinden yedirir, içtiğinden içirir. Belemiş, beslemiş.”

**Cesaretli olmak:** “Yüzüne dahi bakmadan ikizlerin arasına yatırdı. Allah ikiz iken üçüz yaptı dedi.”

**Çalışmanın önemini bilmek:** “Çalışır kazanırım, demiş.”

**Çözüm yolu bulabilmek:** “Bu zıkkımı bir daha içerse beni boşa. Bundan böyle sana iyi bir eş, iyi bir koca olacağım, demiş.”

**Dikkatli olmak:** “Yediğinden yedirir, içtiğinden içirmiş. Belemiş, beslemiş. O’nu onca sürüye baş etmiş. Çoban da emanete gözü gibi bakmış, nankörlük etmemiş; yediği çanağa sıçmamış.”

**Düşünceli olmak:** “Beş altından birini Kör Dilenci’ye, geri kalan dördünü de Sağır Dilenci’ye verirmiş.”

**Güvenilir olmak:** “O’nu onca sürüye baş etmiş.”

**Hayal kurmak:** “Bayram günü yaklaştıkça Köylü’nün Hanımı, çocuklarını da yanına gelmiş gibi hayal ederek; ‘-Kelle paça çorbası ne hoş olur içmesi!’ deyip, daha davarı kesmeden, yiyip bitiriyormuş.”

**Hayvanları sevmek:** “O yüzden ineğine gözü gibi bakar.”

**İnanç sahibi olmak:** “Kadın, her namazın ardından, her sofranın sonunda Yüce Yaradan’a duasını eksik etmezmiş.”

**İşini sevgiyle yapmak:** “Gelinin yapmadığı iş yokmuş. Çapa, çamaşır, ocağa yemek vurur, inek sağar, çulfalık dokur, bir yandan da ekmek yapar.”

**Kararlı olmak:** “Bu zıkkımı bir daha içerse beni boşa. Bundan böyle sana iyi bir eş, iyi bir koca olacağım, demiş.”

**Merhametli olmak:** “Alanya’lı Tüccar, her seferinde Sultan’ın verdiği 5 altını bedestenin bu iki dilencisine pay edermiş.”

**Mutlu etmeyi bilmek:** “Beş altından birini Kör Dilenci’ye, geri kalan dördünü de Sağır Dilenci’ye verirmiş.”

**Nazik olmak:** “Süt dolu civceri vermiş;

– Çam sakızı çoban armağanı, demiş.”

**Olumlu iletişim kurabilmek:** “Allah senden razı olsun, pek kıymetli dünürüm. Ağalara paşalara layık bir kız yetiştirmişsin. Oğlumu adam etti. Ben sana ne diyeyim, hangi duayı edeyim? Allah ne dileğin varsa kabul etsin, ben gelinimden çok memnunum, demiş.”

**Ön yargılı olmamak:** “Kocakarı, Çoban’ın sadeliğini, saflığını samimi bulmuş.”

**Özverili olmak:** “Gelinin yapmadığı iş yokmuş. Çapa, çamaşır, ocağa yemek vurur, inek sağar, çulfalık dokur, bir yandan da ekmek yapar.”

**Paraya düşkün olmamak:** “Balkan Dağı’nın Ayasofya’ya bakan yüzünde bulunan Dipsiz Deliğin başına varmış. Altın saban ile altın boyunduruğu Dipsiz Deliğe atıvermiş.”

**Pişman olabilmek:** “Kendi elimle talih kuşunu teptim, diye göğsünü dövüyormuş.”

**Sadakatli olmak:** “Çoban da emanete gözü gibi bakmış, nankörlük etmemiş; yediği çanağa sıçmamış.”

**Saygı göstermek:** “Eline iş yakıştır, büyüğüne hürmet eder, küçüğünü sever; hayra hasenata koşar dururmuş.”

**Sevginin kıymetini bilmek:** “Kocakarı, Çoban’ın sadeliğini, saflığını samimi bulmuş.”

**Sorumluluk almak:** “Yüzüne dahi bakmadan ikizlerin arasına yatırdı. Allah ikiz iken üçüz yaptı dedi.”

**Sözünde durmak:** Yedi yıl gözden ırak yaşamış. Ne yaptı ne etti, nereye gitti, bilen yok. Çoban bu zaman zarfında çalışmış yükünü tutmuş.”

**Şükür sahibi olmak:** “Allah senden razı olsun, pek kıymetli dünürüm. Ağalara paşalara layık bir kız yetiştirmişsin. Oğlumu adam etti. Ben sana ne diyeyim, hangi duayı edeyim? Allah ne dileğin varsa kabul etsin, ben gelinimden çok memnunum, demiş.”

**Tedbirli olmak:** “Yaklaşan Kurban Bayramı’nı düşünerek erkenden almış (K47) ve bir ay hayvana bakmış.”

**Temiz olmak:** “Gelinin yapmadığı iş yokmuş. Çapa, çamaşır, ocağa yemek vurur, inek sağar, çulفالık dokur, bir yandan da ekmek yapar.”

**Tutarlı olmak:** “İnadım inat, adım Murat!”

**Tutumlu olmak:** “Vaktiyle köylünün biri üç beş kuruş biriktirmiş, bir davar almış.”

**Umutlu olmak:** “Ben de sana iyi bir eş olacağım.”

**Vefalı olmak:** “Halinize şükredin, Padişahımız’a dua edin, dermiş.”

**Yardımsever olmak:** “Hayrı severim, hayır yapar avunurum. Hizmet etmektir muradım.”

**Zararlı alışkanlıklardan uzak durmak:** “Bu zikkımı bir daha içersem beni boşa. Bundan böyle sana iyi bir eş, iyi bir koca olacağım, demiş.”

#### **4.3.2. Gerçekçi (Realist) Masallarda Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler**

İncelenen Alanya Masalları adlı kitabın üçüncü bölümünü oluşturan Gerçekçi Masallarda yer alan toplumsal gelişimi doğrudan destekleyen iletilere tablo 4.14’te yer verilmiştir.

**Tablo 4.14** Gerçekçi (Realist) Masalarda toplumsal gelişimi destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Acı ile Bucu	Çoban ile Yörük Kızı	Köylünün Kurbanı	İki Oğlan	Üvey Ana	Yeve Kızlar	Avara Adam	Goçmar	Beyoğlu	Altın Saban	Yorgancı	Altın Küpü	Baba ve Oğulları	Bayır Guduzu	Alanyalı Tüccar	Devecinin Devesi	Davetsiz Misafir	Yörtükoğlu ile Ağa Kızı	Kocakarı ile Kızı	Toplam
<b>İleti Kodu</b>	<b>İleti Adı</b>																				
T1	Adaletli olmak				1				2			2				2					7
T2	Aileye değer vermek	3							1					2					2		8
T3	Alçakgönüllü olmak																				0
T4	Anne baba sözü dinlemek																				0
T5	Birlik ve beraberlik için çaba harcamak					1								5							6
T6	Çocuklara iyi davranmak	3							1	1				3						1	9
T7	Dayanışma içinde olmak	1				1								1		1					4
T8	Dürüst davranmak													1		1					2
T9	Emanete sahip çıkmak				1																1
T10	Emeğe saygı göstermek																				0
T11	Gelenek göreneklere önem vermek					4								1	2				1		8
T12	Görgü kurallarına uymak					1															1
T13	Güler yüzlü olmak																				0
T14	İnsana değer vermek													1		1					2
T15	İyi iletişim kurmak	1				1															2
T16	Misafirperver olmak										1										1
T17	Komşuluk ilişkilerine değer vermek					1															1
T18	Paylaşmayı bilmek	1														1					2
T19	Selamlaşmak				1													1			2
T20	Toplumsal sorunlarla ilgilenmek							1						1		1					3
T21	Yardıms sever olmak	1												1		2					4
T22	Yol gösterici olmak					1															1
T23	Uzlaştırıcı olmak																				0
	<b>Toplam</b>	<b>10</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>10</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>0</b>	<b>16</b>	<b>2</b>	<b>9</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	<b>1</b>	<b>64</b>

İncelenen eserin üçüncü bölümünü oluşturan Gerçekçi (Realist) masallar kategorisinde bulunan 19 masal, toplumsal gelişimi destekleyen iletiler bağlamında incelendiğinde masalarda 64 doğrudan ileti saptanmıştır. “Baba ve Oğulları” adlı masalda 16 ileti, “Üvey Ana” ve “Acı ile Bacı” adlı masalda 10 doğrudan iletiye yer verilmiş olup bu masalların gerçekçi masallar kategorisinde en fazla toplumsal gelişimi destekleyen iletileri barındırdığı görülmüştür. Diğer masalarda daha az ileti yer alırken “Çoban ile Yörük Kızı”, “Köylünün Kurbanı”, “Yeve Kızlar”, “Altın Küpü” ve

“Devecinin Devesi” adlı masallarda toplumsal gelişimi destekleyen doğrudan iletilere yer verilmemiştir.

Gerçekçi Masallarda toplumsal gelişimi destekleyen iletilerde “çocuklara iyi davranmak” 9, “aileye değer vermek” 8 ve “gelenek göreneklere önem vermek” iletileri 8 defa kullanılarak en çok kullanılan doğrudan iletileri oluşturmuştur. Diğer iletiler daha az sayıda yer alırken “alçakgönüllü olmak”, “anne baba sözü dinlemek”, “emeğe saygı göstermek”, “güler yüzlü olmak” ve “uzlaştırıcı olmak” iletilerine doğrudan şekilde masallarda yer verilmediği saptanmıştır.

**Aşağıda Gerçekçi Masallarda yer alan toplumsal gelişimi destekleyen iletilere örnek verilmiştir:**

**Adaletli olmak:** “Adaletin hükmüne mani olmayalım, demiş.”

**Aileye değer vermek:** “Tam o anda annesi, babası aklına gelmiş, sevinci kursağında kalmış. Derin bir “-Ah!” çekmiş.”

**Birlik ve beraberlik için çaba harcamak:** “Hali vakti yerinde, hayır-hasenat işlerini seven bir adammış. Sevenleri çok, köyde O’nu bilmeyen yokmuş.”

**Çocuklara iyi davranmak:** “Adam, oğullarını da çok sever, birini diğerinden ayırmazmış.”

**Dayanışma içinde olmak:** “Alanyalı Tüccar, her seferinde Sultan'ın verdiği 5 altını bedestenin bu iki dilencisine pay edermiş.”

**Dürüst davranmak:** “Bedestene giren çıkanın haddi, hesabı; malların güvenliği Tüccar’dan sorulmuş.”

**Emanete sahip çıkmak:** “İki ev bıraktım; biri eski, biri yeni, hakça pay edin! Yüz de sığır bıraktım; sürüyü de hakça pay edin, demiş.”

**Gelenek göreneklere önem vermek:** “Gelinin her iki koluna onar burma bilezik, gerdanına beşi bir yere, boynuna iki metre altın zincir, parmağına altın yüzük takmış. On dönüm de tarla yazdırıp, koçanını gelinine vermiş. Düğün dernek kurulmuş, kazanlar kaynamış. Dağ gibi yufka yapılmış, davarlar kesilmiş. Okuntu ulaşan davetliler, düğüne akın etmişler.”

**Görgü kurallarına uymak:** “Töreye uymalı, adil olmalı, tecrübesi aklının önünde durmalı, demiş.”

**İnsana değer vermek:** “Yüzüne dahi bakmadan ikizlerin arasına yatırdı. Allah ikiz iken üçüz yaptı dedi.”

**İyi iletişim kurmak:** “Acık da ha gitmişler bir tosbacık görmüşler:

– Çorabı yok mintanı yok, demişler.

Çoraplarını çıkarmışlar tosbacığın patilerine giydirmişler.”

**Misafirperver olmak:** “Padişah, Köylü’ye hak vermiş. Fazla üstelememiş ve O’na izzet-i ikramda bulunarak uğurlamış.”

**Komşuluk ilişkilerine değer vermek:** “Mahallenin oğlandan sıtkı sıyrılmış.” (ters)

**Paylaşmayı bilmek:** “Alanya’lı Tüccar, her seferinde Sultan’ın verdiği 5 altını bedestenin bu iki dilencisine pay edermiş. Beş altından birini Kör Dilenci’ye, geri kalan dördünü de Sağır Dilenci’ye verirmiş.”

**Selamlaşmak:** “Hayırdır Dağlı, bu vakitte hangi rüzgâr attı, demiş.”

**Toplumsal sorunlarla ilgilenmek:** “Her gün civcivleri bağ-bahçe, davar gibi gezdirip gütmeye başlamış. Kediye köpeğe kaptırmamak için de oldukça dikkatli olmak zorundaymış. Başlarına bi hal getirmeden hepsini büyütmüş.”

**Yardımsaver olmak:** “Hayrı severim, hayır yapar avunurum. Hizmet etmektir muradım.”

**Yol gösterici olmak:** “Ufak Oğlan ise herkesin sevip saydığı, gıpta ettiği birisiymiş. Eline iş yakıştır, büyüğüne hürmet eder, küçüğünü sever; hayra hasenata koşar dururmuş.”

#### 4.3.3. Gerçekçi (Realist) Masallarda Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler

Alanya Masalları adlı kitabın üçüncü bölümünü oluşturan Gerçekçi Masallarda yer alan ulusal düşüncenin gelişimini doğrudan destekleyen iletilere tablo 4.15’te yer verilmiştir.

**Tablo 4.15** Gerçekçi (Realist) Masallarda ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Acı ile Bucu	Çoban ile Yörük Kızı	Köylünün Kurbanı	İki Oğlan	Üvey Ana	Yeve Kızlar	Avara Adam	Goçmar	Beyoğlu	Altın Saban	Yorgancı	Altın Küpü	Baba ve Oğulları	Bayır Guduzu	Alanyalı Tüccar	Devecinin Devesi	Davetsiz Misafir	Yörükoğlu ile Ağa Kızı	Kocakarı ile Kızı	Toplam	
<b>İleti Kodu</b>	<b>İleti Adı</b>																					
U1	Anadiline karşı duyarlı																					0
U2	Askerliği severek yapmak																					0
U3	Bayrağına saygı göstermek																					0
U4	Dil bilinci oluşturmak																					0
U5	Millî değerlere																					0



Eserin üçüncü bölümünü oluşturan Gerçekçi (Realist) Masallar kategorisinde bulunan 19 masal incelendiğinde çevre bilinci gelişimini destekleyen 10 doğrudan ileti saptanmıştır. Çevre bilinci gelişimini destekleyen doğrudan iletilerde “Yörükoğlu ve Ağa Kızı” adlı masalda 7, “Yorgancı” adlı masalda 2 ve “Avara Adam” adlı masalda 1 iletiye yer verilmiş olup diğer masalarda doğrudan ileti bulunmadığı görülmüştür. Gerçekçi Masalarda çevre bilinci gelişimini destekleyen doğrudan iletilerde “doğa bilinci kazanmak” iletilerine 3 defa, “köy hayatını bilmek” iletilerine 2 defa ve diğer iletilere birer defa yer verilmiştir.

**Aşağıda Gerçekçi Masalarda yer alan çevre bilinci gelişimini destekleyen iletilere örnek verilmiştir:**

**Ağaçları sevmek, korumak:** “Dört yanı çayır çimen çiçek bezeliymiş.”

**Çevreyi tanımak:** “Hangi yana dönse başka bir güzelmiş. Kendini çiçek deryasının ortasında sandal ile gezer gibi hissetmiş.”

**Doğa bilinci kazanmak:** “Gün doğunca koyun-kuzu, çayır-çimen gezerim. Türlü türlü çiçekleri doyasıya tüterim. Gece vakti ışıl ışıl gökyüzünde fenerim.”

**Doğa yaşamına saygı duymak:** “Gün doğunca koyun-kuzu, çayır-çimen gezerim. Türlü türlü çiçekleri doyasıya tüterim. Gece vakti ışıl ışıl gökyüzünde fenerim.”

**Köy hayatını bilmek:** “Yediğim şepitim, geydiğim çapıtım; işte benim saltanatım, demiş.”

#### 4.3.5. Gerçekçi (Realist) Masalarda Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen Alanya Masalları isimli eserin üçüncü bölümünü oluşturan Gerçekçi Masalarda yer alan evrensel düşüncenin gelişimini doğrudan destekleyen iletilere tablo 4.17’de yer verilmiştir.

**Tablo 4.17** Gerçekçi (Realist) Masalarda evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Acı ile Bueu	Çoban ile Yörükoğlu Kızı	Köylünün Kurbanı	İki Oğlan	Üvey Ana	Yeve Kızlar	Avara Adam	Goçmar	Beyoğlu	Altın Saban	Yorgancı	Altın Küpü	Baba ve Oğulları	Bayır Guduzu	Alanyalı Tüccar	Devecinin Devesi	Davetsiz Misafir	Yörükoğlu ile Ağa Kızı	Kocakarı ile Kızı	Toplam	
<b>İleti Kodu</b>	<b>İleti Adı</b>																					
E1	Adaletli olmak																					0
E2	Bariş içinde yaşamak																					0



ileti olduğu; ulusal ve evrensel düşünceinin gelişimini destekleyen dolaylı ileti olmadığı görülmüştür. Kişisel gelişimi destekleyen “adaletli olmak” ileti 5 defa, “akıllı davranmak”, “kararlı olmak” ve “sevginin kıymetini bilmek” iletileri üçer defa kullanılarak gerçekçi masallarda en çok yer verilen dolaylı iletiler oluşturmuştur. Toplumsal gelişimi destekleyen iletilerden “adaletli olmak” iletisine 7 defa yer verilirken “insana değer vermek” iletisine 4, “aileye değer vermek” iletisine 3 defa yer verilerek bu iletiler en çok kullanılan dolaylı iletiler olarak saptanmıştır. Çevre bilinci gelişimini destekleyen eğitsel iletilerden “hayvanları sevmek” ileti 2 defa kullanılırken “ağaçları sevmek, korumak”, “çevreyi tanımak”, “doğa bilinci kazanmak”, “doğa yaşamına saygı duymak” eğitsel iletileri birer defa kullanılmış olup “çevreyi temiz tutmak”, “doğa olaylarını bilmek” ve “köy hayatını bilmek” eğitsel iletilerine dolaylı olarak yer verilmemiştir.

#### **4.4. Zincirlemeli Masallarda Yer Alan Doğrudan ve Dolaylı İletiler**

Alanya Masalları isimli eserin dördüncü bölümünü oluşturan Zincirlemeli Masallardan 7 masal incelenmiş olup bu masallarda kişisel gelişimi destekleyen 23, toplumsal gelişimi destekleyen 6, çevresel gelişimi destekleyen 3 olmak üzere toplamda 32 adet doğrudan eğitsel ileti saptanmıştır. Ulusal ve evrensel değerlerin gelişimini destekleyen eğitsel iletilere doğrudan yer verilmemiştir. Zincirlemeli Masallarda incelenen 7 masalda 30 adet dolaylı ileti saptanırken toplamda bu bölümde doğrudan ve dolaylı 62 ileti olduğu görülmüştür.

##### **4.4.1. Zincirlemeli Masallarda Kişisel Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler**

İncelenen Alanya Masalları isimli kitabın son bölümünde yer alan Zincirlemeli Masallarda yer alan kişisel gelişimi doğrudan destekleyen iletilere tablo 4.19’da yer verilmiştir.

**Tablo 4.19** Zincirlemeli Masalarda kişisel gelişimi destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Altı Sağırılar	Çakalm Çakallığı	Kuyruksuz Tilki	Keloğlan	Dağ Padişahı ve Coban Kızı	Değirmenci ile Çocuk	Köylünün Kabacı	Toplam
<b>İleti Kodu</b>	<b>İleti Adı</b>								
K1	Açık sözlü olmak								0
K2	Adaletli olmak			2					2
K3	Aile bağlarının güçlü olması								0
K4	Akıllı davranmak								0
K5	Alçakgönüllü olmak								0
K6	Araştırma yapabilmek								0
K7	Arkadaşlığa önem vermek						1		1
K8	Bencil davranmamak								0
K9	Bilimsel konulara değer vermek								0
K10	Cesaretli olmak				1				1
K11	Çalışmanın önemini bilmek			1					1
K12	Çözüm yolu bulabilmek			1	1		1		3
K13	Dikkatli olmak								0
K14	Düşünceli olmak						1		1
K15	Eğitime önem vermek								0
K16	Empati kurmak						1		1
K17	Farklı düşüncelere saygı göstermek								0
K18	Güvenilir olmak			1					1
K19	Hayal kurmak								0
K20	Hayvanları sevmek								0
K21	İnanç sahibi olmak						1		1
K22	İşini sevgiyle yapmak								0
K23	İzin istemeyi bilmek								0
K24	Kararlı olmak								0
K25	Meraklı olmak								0
K26	Merhametli olmak			1			1		2
K27	Mutlu olmayı bilmek								0
K28	Mutlu etmeyi bilmek			1			1		2
K29	Nazik olmak								0
K30	Olumlu iletişim kurabilmek						1		1
K31	Ön yargılı olmamak								0
K32	Öz eleştiri yapabilmek								0
K33	Öz güven sahibi olmak								0
K34	Özverili olmak								0
K35	Paraya aşırı düşkün olmamak								0
K36	Pişman olabilmek								0
K37	Sabırlı olmak								0
K38	Sadakatli olmak								0
K39	Sağlığını koruyabilmek								0
K40	Saygı göstermek								0
K41	Sevginin kıymetini bilebilmek		1						1
K42	Sorgulama yapabilmek								0
K43	Sorumluluk almak								0
K44	Sözünde durmak								0
K45	Şükür sahibi olmak								0
K46	Tatlı dilli olmak								0

K47	Tedbirli olmak								0
K48	Temiz olmak								0
K49	Tutarlı olmak				1				1
K50	Tutumlu olmak		1	1					2
K51	Umutlu olmak								0
K52	Vefalı olmak								0
K53	Yardımsaver olmak			1			1		2
K54	Zamanı iyi kullanmak								0
K55	Zararlı alışkanlıklardan uzak durmak								0
	<b>Toplam</b>	<b>0</b>	<b>2</b>	<b>9</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>9</b>	<b>0</b>	<b>23</b>

Alanya Masalları isimli eserin dördüncü bölümünü oluşturan Zincirlemeli Masalarda incelenen 7 masal, kişisel gelişimi destekleyen eğitsel iletiler bağlamında incelendiğinde 23 doğrudan iletiden “Kuyruksuz Tilki” ve “Değirmenci ile Çocuk” adlı masalda dokuz adet bulunmaktadır. “Keloğlan” adlı masalda kişisel gelişimi destekleyen 3 doğrudan eğitsel ileti yer alırken “Çakalın Çakallığı” adlı kitapta 2 doğrudan eğitsel ileti yer almaktadır. “Altı Sağırlar”, “Dağ Padişahı ve Çoban Kızı” ve “Köylünü Kabağı” adlı masalarda doğrudan eğitsel iletilere yer verilmemiştir.

**Aşağıda Zincirlemeli Masalarda yer alan kişisel gelişimi destekleyen iletilere örnek verilmiştir:**

**Adaletli olmak:** “İneğin amacı, Tilki’ye içtiği sütün zahmetini yaşatmakmış. Zahmetsiz kazancın olmadığını göstermekmiş. Tilki, hemen yemyeşil çayır çimenlerin olduğu yere gitmiş.”

**Arkadaşlığa önem vermek:** “Hava karardı, vakit geceyi buldu. Bu saatte yola çıkma. Ayıya, çakala yem olma. Geceyi değirmende geçir, sabah gedersin, demiş.”

**Cesaretli olmak:** “İnadım inat, adım Murat! Olursa ederim rahat, olmazsa da aklımdan çıkar gider murâd, demiş.”

**Çalışmanın önemini bilmek:** “Tek geçim kaynağı buymuş. O yüzden ineğine gözü gibi bakar; ineğin başına bir hal gelmesin, kurda kuşa yem olmasın diye köpeğini de tembihlermiş.”

**Çözüm yolu bulabilmek:** “Padişah şaşkınlığını belli etmemiş. Ortalığı velveleye verip telaş olsun da istememiş. Usûlünce başından savmak istemiş.”

**Düşünceli olmak:** “Hava karardı, vakit geceyi buldu. Bu saatte yola çıkma. Ayıya, çakala yem olma. Geceyi değirmende geçir, sabah gedersin, demiş.”

**Empati kurmak:** “Hava karardı, vakit geceyi buldu. Bu saatte yola çıkma.”

**Güvenilir olmak:** “İnek kırdan otlarıırken, köpek de ineğe bekçilik yaparmış.”

**Merhametli olmak:** “İnek, Tilki’nin haline acımış.”

**Mutlu etmeyi bilmek:** “Anam zaten çörek yapıverecedi. Hazırca alır gederin anam garıyı da sevindiririn diye düşünmüş.”

**Olumlu iletişim kurabilmek:** “Unu senden, suyu benden, çörek ikimizin olsun, demiş.”

**Sevginin kıymetini bilebilmek:** “Çoban’ı görünce çok sevinmiş ve boynuna sarılmış.”

**Tutarlı olmak:** “İnadım inat, adım Murat! Olursa ederim rahat, olmazsa da aklımdan çıkar geder murâd, demiş.”

**Tutumlu olmak:** “Geri döndüğünde kaynayan sütünü ocaktan indirir, birazını köpeğinin yalına katar, geri kalanını da peynir yaparmış.”

**Yardımsaver olmak:** “Hava karardı, vakit geceyi buldu. Bu saatte yola çıkma. Ayıya, çakala yem olma. Geceyi değirmende geçir, sabah gedersin, demiş.”

#### 4.4.2. Zincirlemeli Masalarda Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen Alanya Masalları adlı eserin son bölümünde yer alan Zincirlemeli Masalarda yer alan toplumsal gelişimi doğrudan destekleyen iletilere tablo 4.20’de yer verilmiştir.

**Tablo 4.20** Zincirlemeli Masalarda toplumsal gelişimi destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Altı Sağırlar	Çakalın Çakallığı	Kuyuksuz Tilki	Keloğlan	Dağ Padişahu ve Çoban Kızı	Değirmenci ile Çocuk	Köylünün Kabağı	Toplam
İleti Kodu	İleti Adı								
T1	Adaletli olmak			2					2
T2	Aileye değer vermek						1		1
T3	Alçakgönüllü olmak								0
T4	Anne baba sözü dinlemek								0
T5	Birlik ve beraberlik için çaba harcamak								0
T6	Çocuklara iyi davranmak			1			1		2
T7	Dayanışma içinde olmak								0
T8	Dürüst davranmak								0
T9	Emanete sahip çıkmak								0
T10	Emeğe saygı göstermek								0
T11	Gelenek göreneklere önem vermek								0
T12	Görgü kurallarına uymak								0
T13	Güler yüzlü olmak								0
T14	İnsana değer vermek								0
T15	İyi iletişim kurmak								0
T16	Misafirperver olmak								0
T17	Komşuluk ilişkilerine değer vermek								0

T18	Paylaşmayı bilmek									0
T19	Selamlaşmak									0
T20	Toplumsal sorunlarla ilgilenmek									0
T21	Yardımsaver olmak									0
T22	Yol gösterici olmak									0
T23	Uzlaştırıcı olmak				1					1
	<b>Toplam</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>2</b>	<b>0</b>		<b>6</b>

Tablo 4.20'ye göre Zincirlemeli Masallar bölümünde incelenen 7 masalda 6 adet toplumsal doğrudan gelişimi destekleyen eğitsel ileti saptanmıştır. “Adaletli olmak” ve “çocuklara iyi davranmak” iletilerine ikişer defa yer verilirken “aileye değer vermek” ve “uzlaştırıcı olmak” eğitsel iletilerine birer defa doğrudan olarak yer verilmiştir. Diğer iletilere doğrudan şekilde yer verilmemiştir.

**Aşağıda Zincirlemeli Masallarda yer alan toplumsal gelişimi destekleyen iletilere örnek verilmiştir:**

**Adaletli olmak:** “Emeksiz aş, alın teri olmayan iş iş değildir demiş, Kızlar.”

**Aileye değer vermek:** “Anam zaten çörek yapıverecedi. Hazırca alır gederin anam garıyı da sevindiririn diye düşünmüş.”

**Çocuklara iyi davranmak:** “Anası da nere getti bu çocuk? Diye, tasalanıp dururmuş. Gözü yolda, Oğlunu bekliyormuş.”

**Uzlaştırıcı olmak:** “Padişah şaşkınlığını belli etmemiş. Ortalığı velveleye verip telaş olsun da istememiş. Usûlünce başından savmak istemiş.”

#### 4.4.3. Zincirlemeli Masallarda Ulusal Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler

İncelenen Alanya Masalları isimli kitabın son bölümünde yer alan Zincirlemeli Masallarda yer alan ulusal düşüncenin gelişimini doğrudan destekleyen iletilere tablo 4.21’de yer verilmiştir.

**Tablo 4.21** Zincirlemeli Masallarda ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Altı Sağrlar	Çakalm Çakallığı	Kuyruksuz Tilki	Keloğlan	Dağ Padişahı ve Coban Kızı	Değirmenci ile Çocuk	Köylünün Kabağı	Altı Sağrlar	Toplam
<b>İleti Kodu</b>	<b>İleti Adı</b>									
U1	Anadiline karşı duyarlı									0
U2	Askerliği severek yapmak									0
U3	Bayrağına saygı göstermek									0

U4	Dil bilinci oluşturmak									0
U5	Millî değerlere saygı göstermek									0
U6	Tarihi olayları bilmek									0
U7	Vatanı sevmek									0
U8	Vatan çıkarlarını gözetmek									0
U9	Vatan bağımsızlığını korumak									0
	<b>Toplam</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Tablo 4.21'e göre Zincirlemeli Masallar bölümünde incelenen 7 masalda ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen doğrusal iletiye yer verilmemiştir.

#### 4.4.4. Zincirlemeli Masalarda Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler

Kitabın son bölümünde yer alan Zincirlemeli Masalarda yer alan çevre bilinci gelişimini doğrudan destekleyen iletilere tablo 4.22'de yer verilmiştir.

**Tablo 4.22** Zincirlemeli Masalarda çevre bilinci gelişimini destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Altı Sağrılar	Çakalın Çakallığı	Kuyruksuz Tilki	Keloğlan	Dağ Padişahı ve Çoban Kızı	Değirmenci ile Çocuk	Köylünün Kabağı	Altı Sağrılar	Toplam
<b>İleti Kodu</b>	<b>İleti Adı</b>									<b>0</b>
Ç1	Ağaçları sevmek, korumak									0
Ç2	Çevreyi tanımak									0
Ç3	Çevreyi temiz tutmak									0
Ç4	Doğa bilinci kazanmak									0
Ç5	Doğa olaylarını bilmek									0
Ç6	Doğa yaşamına saygı duymak			1						1
Ç7	Hayvanları sevmek			1						1
Ç8	Köy hayatını bilmek			1						1
	<b>Toplam</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3</b>

Alanya Masalları adlı kitabın dördüncü bölümünü oluşturan Zincirlemeli Masalarda incelenen 7 masal, çevre bilinci gelişimini destekleyen iletiler bağlamında incelendiğinde toplam 3 eğitsel iletinin doğrudan şekilde verildiği görülmüştür. “Kuyruksuz Tilki” adlı masalda 3 ileti kullanılarak diğer masalarda doğrudan eğitsel iletilere yer verilmemiştir. Çevre bilinci gelişimini destekleyen iletilerden “doğa yaşamına saygı duymak”, “hayvanları sevmek” ve “köy hayatını bilmek” iletilerine birer defa yer verilirken diğer eğitsel iletilere doğrudan şekilde yer verilmemiştir.

**Aşağıda Zincirlemeli Masalarda yer alan çevre bilinci gelişimini destekleyen iletilere örnek verilmiştir:**

**Doğa yaşamına saygı duymak:** “Biz bu dağların süsüyüz, yemyeşil örtüsüyüz. Çocukların oyun alanıyız. Çocuklar üzerimizde eğlenir ve oynarken mutlu olurlar. Çocuklardan izin al, demiş.”

**Hayvanları sevmek:** “. Tek geçim kaynağı buymuş. O yüzden ineğine gözü gibi bakar; ineğin başına bir hal gelmesin, kurda kuşa yem olmasın diye köpeğini de tembihlermiş.”

**Köy hayatını bilmek:** “Yaşlı Kadın, hayatından memnun, ineği ve köpeğiyle birlikte yaşayıp gidiyormuş. Her gün ineğinin sütünü saçar, bazen peynir, bazen de yoğurt ya da yağ yaparmış. Köpeğinin yalını sütle yaparmış. Haftada bir sefer köy pazarına iner; yağ, peynir, yoğurt, satarmış.”

#### **4.4.5. Zincirlemeli Masalarda Evrensel Düşüncenin Gelişimini Destekleyen Doğrudan İletiler**

Alanya Masalları adlı kitabın son bölümünde yer alan Zincirlemeli Masalarda yer alan evrensel düşüncenin gelişimini doğrudan destekleyen iletilere tablo 4.23’te yer verilmiştir.

**Tablo 4.23** Zincirlemeli Masalarda evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen doğrudan iletiler

	Masal Adları	Altı Sağrlar	Çakalm Çakallığı	Kuyuksuz Tilki	Keloğlan	Dağ Padişahı ve Çoban Kızı	Değirmenci ile Çocuk	Köylünün Kabağı	Altı Sağrlar	Toplam
İleti Kodu	İleti Adı									
E1	Adaletli olmak									0
E2	Bariş içinde yaşamak									0
E3	Cinsiyet ayrımı yapmamak									0
<b>Toplam</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Tablo 4.23’e göre Zincirlemeli Masallar bölümünde incelenen 7 masalda evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen doğrusal iletiye yer verilmemiştir.

#### 4.4.6. Zincirlemeli Masalarda Yer Alan Dolaylı İletiler

İncelenen Alanya Masalları adlı kitabın son bölümünde yer alan Zincirlemeli Masallar'da yer alan kişisel gelişim, toplumsal gelişim, ulusal düşüncenin gelişimi, çevre bilinci gelişimi ve evrensel düşüncenin gelişimini dolaylı olarak destekleyen iletilere tablo 4.24'te yer verilmiştir.

**Tablo 4.24** Zincirlemeli Masalarda yer alan dolaylı iletiler

Masal Adları	İleti Kodları											Toplam
Altı Sağırlar	T15											1
Çakalın Çakallığı	K2	T1										2
Kuyruksuz Tilki	K6	T23										2
Keloğlan	K1	K2	K4	K10	K37	K49	T1					7
Dağ Padişahı ve Çoban Kızı	K1	K2	K6	K10	K24	K33	K44	T1				8
Değirmenci ile Çocuk	K1	K2	K3	K10	K12	K30	K37	K43	K47	T2		10
Köylünün Kabağı												0
<b>Toplam</b>												<b>30</b>

Eserin dördüncü bölümünü oluşturan Zincirlemeli Masalarda incelenen 7 masalda toplamda 30 dolaylı eğitsel iletinin olduğu görülmüştür. Kişisel gelişimi destekleyen eğitsel iletiler 24 adet bulunurken 6 adet toplumsal gelişimi destekleyen dolaylı ileti saptanmıştır. Zincirlemeli Masallar bölümünde yer alan masalarda çevresel gelişimi, ulusal ve evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen dolaylı eğitsel iletilere yer verilmemiştir.

#### 4.5. Alanya Masallarında Amaçlarına Göre Doğrudan Yer Alan Tüm İletiler

Alanya Masalları adlı kitapta doğrudan yer alan tüm iletiler ve frekans değerleri tablo 4.25'te verilmiştir.

**Tablo 4.25** Alanya Masalları'nda amaçlarına göre doğrudan yer alan tüm iletiler

Amaçlarına Göre İletiler	İleti Kodu	İletin Adı	Olağanüstü Masallar	Hayvan Masalları	Gerçekçi Masallar	Zincirlemeli Masallar	Toplam
<b>KİŞİSEL GELİŞİMİ DESTEKLEYEN İLETİLER</b>	K1	Açık sözlü olmak	0	1	2	0	3
	K2	Adaletli olmak	0	1	11	2	14
	K3	Aile bağlarının güçlü olması	1	0	4	0	5
	K4	Akıllı davranmak	4	1	5	0	10
	K5	Alçakgönüllü olmak	0	0	2	0	2
	K6	Araştırma yapabilmek	0	1	0	0	1
	K7	Arkadaşlığa önem vermek	2	2	1	1	6
	K8	Bencil davranmamak	1	3	4	0	8
	K9	Bilimsel konulara değer vermek	0	0	0	0	0
	K10	Cesaretli olmak	3	0	1	1	5
	K11	Çalışmanın önemini bilmek	2	2	7	1	12
	K12	Çözüm yolu bulabilmek	4	0	6	3	13
	K13	Dikkatli olmak	0	0	1	0	1
	K14	Düşünceli olmak	3	1	3	1	8
	K15	Eğitime önem vermek	0	0	0	0	0
	K16	Empati kurmak	0	0	0	1	1
	K17	Farklı düşüncelere saygı göstermek	0	0	0	0	0
	K18	Güvenilir olmak	0	0	4	1	5
	K19	Hayal kurmak	1	0	2	0	3
	K20	Hayvanları sevmek	4	1	1	0	6
	K21	İnanç sahibi olmak	17	4	23	1	45
	K22	İşini sevgiyle yapmak	2	1	3	0	6
	K23	İzin istemeyi bilmek	0	0	0	0	0
	K24	Kararlı olmak	0	0	3	0	3
	K25	Meraklı olmak	1	0	0	0	1
	K26	Merhametli olmak	6	1	4	2	13
	K27	Mutlu olmayı bilmek	1	2	0	0	3
	K28	Mutlu etmeyi bilmek	4	0	3	2	9
	K29	Nazik olmak	1	0	3	0	4
	K30	Olumlu iletişim kurabilmek	2	1	4	1	8
	K31	Ön yargılı olmamak	1	0	2	0	3
	K32	Öz eleştiri yapabilmek	0	0	0	0	0
	K33	Öz güven sahibi olmak	1	0	0	0	1
	K34	Özverili olmak	0	0	4	0	4
	K35	Paraya aşırı düşkün olmamak	1	0	4	0	5
	K36	Pişman olabilmek	0	0	2	0	2
	K37	Sabırlı olmak	0	0	0	0	0
	K38	Sadakatli olmak	0	1	1	0	2
	K39	Sağlığını koruyabilmek	0	0	0	0	0
	K40	Saygı göstermek	1	0	5	0	6
	K41	Sevginin kıymetini bilebilmek	2	1	2	1	6
	K42	Sorgulama yapabilmek	2	0	0	0	2
	K43	Sorumluluk almak	1	0	5	0	6
	K44	Sözünde durmak	0	0	1	0	1
	K45	Şükür sahibi olmak	2	1	1	0	4
	K46	Tatlı dilli olmak	1	1	0	0	2

	K47	Tedbirli olmak	3	3	1	0	7
	K48	Temiz olmak	1	0	1	0	2
	K49	Tutarlı olmak	0	0	1	1	2
	K50	Tutumlu olmak	0	0	1	2	3
	K51	Umutlu olmak	0	1	3	0	4
	K52	Vefalı olmak	0	1	2	0	3
	K53	Yardımsaver olmak	7	2	6	2	17
	K54	Zamanı iyi kullanmak	0	0	0	0	0
	K55	Zararlı alışkanlıklardan uzak durmak	0	0	1	0	1
<b>Toplam</b>			<b>84</b>	<b>33</b>	<b>140</b>	<b>23</b>	<b>280</b>
<b>TOPLUMSAL GELİŞİMİ DESTEKLEYEN İLETLER</b>	T1	Adaletli olmak	5	2	7	2	16
	T2	Aileye değer vermek	5	0	8	1	14
	T3	Alçakgönüllü olmak	1	0	0	0	1
	T4	Anne baba sözü dinlemek	0	0	0	0	0
	T5	Birlik ve beraberlik için çaba harcamak	2	3	6	0	11
	T6	Çocukları sevmek	1	0	9	2	12
	T7	Dayanışma içinde olmak	4	1	4	0	9
	T8	Dürüst davranmak	0	1	2	0	3
	T9	Emanete sahip çıkmak	2	0	1	0	3
	T10	Emeğe saygı göstermek	0	0	0	0	0
	T11	Gelenek göreneklere önem vermek	2	0	8	0	10
	T12	Görgü kurallarına uymak	1	0	1	0	2
	T13	Güler yüzlü olmak	0	0	0	0	0
	T14	İnsana değer vermek	3	0	2	0	5
	T15	İyi iletişim kurmak	2	1	2	0	5
	T16	Misafirperver olmak	5	0	1	0	6
	T17	Komşuluk ilişkilerine değer vermek	2	0	1	0	3
	T18	Paylaşmayı bilmek	6	0	2	0	8
	T19	Selamlaşmak	0	0	2	0	2
	T20	Toplumsal sorunlarla ilgilenmek	4	0	3	0	7
	T21	Yardımsaver olmak	8	2	4	0	14
	T22	Yol gösterici olmak	1	0	1	0	2
	T23	Uzlaştırıcı olmak	7	0	0	1	8
<b>Toplam</b>			<b>61</b>	<b>10</b>	<b>64</b>	<b>6</b>	<b>141</b>
<b>ULUSAL GELİŞİMİ DESTEKLEYEN İLETLER</b>	U1	Anadiline karşı duyarlı	0	0	0	0	0
	U2	Askerliği severek yapmak	0	0	0	0	0
	U3	Bayrağına saygı göstermek	0	0	0	0	0
	U4	Dil bilinci oluşturmak	0	0	0	0	0
	U5	Millî değerlere saygı göstermek	0	0	0	0	0
	U6	Tarihi olayları bilmek	0	0	0	0	0
	U7	Vatanı sevmek	0	0	0	0	0
	U8	Vatan çıkarlarını gözetmek	0	0	0	0	0
	U9	Vatan bağımsızlığını korumak	0	0	0	0	0
<b>Toplam</b>			<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>ÇEVRESEL GELİŞİMİ DESTEKLEYEN İLETLER</b>	Ç1	Ağaçları sevmek, korumak	0	0	1	0	1
	Ç2	Çevreyi tanımak, sevmek	3	0	1	0	4
	Ç3	Çevreyi temiz tutmak	0	0	0	0	0
	Ç4	Doğa bilinci kazanmak	1	0	3	0	4

	Ç5	Doğa olaylarını bilmek	0	0	1	0	1
	Ç6	Doğa yaşamına saygı duymak	0	0	1	1	2
	Ç7	Hayvanları sevmek	3	0	1	1	5
	Ç8	Köy hayatını bilmek	0	1	2	1	4
<b>Toplam</b>			<b>7</b>	<b>1</b>	<b>10</b>	<b>3</b>	<b>21</b>
<b>EVRENSEL GELİŞİMİ DESTEKLEYEN İLETİLER</b>	E1	Adaletli olmak	0	0	0	0	0
	E2	Barış içinde yaşamak	3	0	0	0	3
	E3	Cinsiyet ayrımı yapmamak	0	0	0	0	0
<b>Toplam</b>			<b>3</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3</b>
<b>Genel toplam</b>			<b>155</b>	<b>44</b>	<b>214</b>	<b>32</b>	<b>445</b>

Alanya Masalları isimli eserde Olağanüstü Masallar, Hayvan Masalları, Gerçekçi (Realist) Masallar ve Zincirlemeli Masallar olmak üzere dört farklı başlık altında yer alan masallar; kişisel gelişimi destekleyen, toplumsal gelişimi destekleyen, ulusal ve evrensel gelişimi doğrudan destekleyen beş farklı ileti kategorisinde incelenmiştir. Olağanüstü masallarda kişisel gelişimi destekleyen 84 ileti, toplumsal gelişimi destekleyen 61 ileti, çevre bilinci gelişimini destekleyen 7 ileti, evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen 3 olmak üzere toplamda olağanüstü masallarda 155 doğrudan ileti olduğu saptanmıştır. Hayvan Masalları'nda kişisel gelişimi destekleyen 33 ileti, toplumsal gelişimi destekleyen 10 ileti, çevre bilinci gelişimini destekleyen 1 ileti olmak üzere toplamda 44 doğrudan ileti olduğu görülmüştür. Gerçekçi Masallarda kişisel gelişimi destekleyen 140 ileti, toplumsal gelişimi destekleyen 64 ileti, çevre bilinci gelişimini destekleyen 10 ileti olmak üzere toplamda 214 ileti olduğu tespit edilmiştir. Zincirlemeli Masallarda kişisel gelişimi destekleyen 23 ileti, toplumsal gelişimi destekleyen 6 ileti, çevre bilinci gelişimini destekleyen 3 ileti olmak üzere toplamda 32 ileti olduğu belirlenmiştir.

İncelenen eserde yer alan Olağanüstü Masallarda toplamda 155 ileti, Hayvan Masalları'nda toplamda 44 ileti, Gerçekçi Masallarda toplamda 214 ileti ve Zincirlemeli Masallarda toplamda 32 ileti mevcut olup incelenen tüm masallarda toplamda 445 doğrudan ileti tespit edilmiştir. Bu iletiler; kişisel gelişimi destekleyen 280, toplumsal

gelişimi destekleyen 141, çevre bilinci gelişimini destekleyen 21 ileti, evrensel gelişimi destekleyen 3 ileti şeklinde masalarda yer almıştır. Ulusal gelişimi destekleyen iletiye yer verilmemiştir.

#### 4.6. Alanya Masalları'nda Amaçlarına Göre Dolaylı Şeklinde Yer Alan Tüm İletiler

Alanya Masalları adlı kitapta dolaylı olarak yer alan tüm iletiler ve frekans değerleri tablo 4.26'da verilmiştir.

**Tablo 4.26** Alanya Masalları'nda amaçlarına göre dolaylı şekilde yer alan tüm iletiler

Sunuş Biçimine Göre İletiler	İleti Kodu	İletinin Adı	Olağanüstü Masallar	Hayvan Masalları	Gerçekçi Masallar	Zincirlemeli Masallar	Toplam
<b>KİŞİSEL GELİŞİMİ DESTEKLEYEN İLETİLER</b>	K1	Açık sözlü olmak	1	0	0	3	4
	K2	Adaletli olmak	4	0	5	4	13
	K3	Aile bağlarının güçlü olması	1	0	0	1	2
	K4	Akıllı davranmak	5	1	3	1	10
	K5	Alçakgönüllü olmak	1	0	0	0	1
	K6	Araştırma yapabilmek	2	0	0	2	4
	K7	Arkadaşlığa önem vermek	0	1	0	0	1
	K8	Bencil davranmamak	1	1	2	0	4
	K9	Bilimsel konulara değer vermek	0	0	0	0	0
	K10	Cesaretli olmak	2	0	0	3	5
	K11	Çalışmanın önemini bilmek	0	0	2	0	2
	K12	Çözüm yolu bulabilmek	4	2	1	1	8
	K13	Dikkatli olmak	4	0	0	0	4
	K14	Düşünceli olmak	1	0	0	0	1
	K15	Eğitime önem vermek	0	0	0	0	0
	K16	Empati kurmak	0	0	0	0	0
	K17	Farklı düşüncelere saygı göstermek	0	0	0	0	0
	K18	Güvenilir olmak	3	0	0	0	3
	K19	Hayal kurmak	0	0	1	0	1
	K20	Hayvanları sevmek	1	0	0	0	1
	K21	İnanç sahibi olmak	1	0	2	0	3
	K22	İşini sevgiyle yapmak	1	0	0	0	1
	K23	İzin istemeyi bilmek	1	0	0	0	1
	K24	Kararlı olmak	0	0	3	1	4
	K25	Meraklı olmak	0	0	0	0	0
	K26	Merhametli olmak	1	0	0	0	1
	K27	Mutlu olmayı bilmek	0	0	0	0	0
	K28	Mutlu etmeyi bilmek	2	0	0	0	2
	K29	Nazik olmak	1	0	0	0	1
	K30	Olumlu iletişim kurabilmek	1	0	0	1	2
	K31	Ön yargılı olmamak	1	0	0	0	1
	K32	Öz eleştirisi yapabilmek	0	0	0	0	0

	K33	Öz güven sahibi olmak	3	0	1	1	5
	K34	Özverili olmak	0	0	0	0	0
	K35	Paraya aşırı düşkün olmamak	0	0	2	0	2
	K36	Pişman olabilmek	1	0	0	0	1
	K37	Sabırlı olmak	2	0	1	2	5
	K38	Sadakatli olmak	0	0	1	0	1
	K39	Sağlığını koruyabilmek	0	0	0	0	0
	K40	Saygı göstermek	1	2	0	0	3
	K41	Sevginin kıymetini bilebilmek	0	1	3	0	4
	K42	Sorgulama yapabilmek	1	0	0	0	1
	K43	Sorumluluk almak	2	0	0	1	3
	K44	Sözünde durmak	0	0	1	1	2
	K45	Şükür sahibi olmak	1	0	0	0	1
	K46	Tatlı dilli olmak	0	0	0	0	0
	K47	Tedbirli olmak	2	0	0	1	3
	K48	Temiz olmak	1	0	0	0	1
	K49	Tutarlı olmak	0	0	1	1	2
	K50	Tutumlu olmak	0	0	0	0	0
	K51	Umutlu olmak	0	0	0	0	0
	K52	Vefalı olmak	1	0	0	0	1
	K53	Yardımsaver olmak	0	1	2	0	3
	K54	Zamanı iyi kullanmak	0	0	0	0	0
	K55	Zararlı alışkanlıklardan uzak durmak	1	0	1	0	2
<b>Toplam</b>			<b>55</b>	<b>9</b>	<b>32</b>	<b>24</b>	<b>120</b>
<b>TOPLUMSAL GELİŞİMİ DESTEKLEYEN İLETLER</b>	T1	Adaletli olmak	2	0	7	3	12
	T2	Aileye değer vermek	0	1	3	1	5
	T3	Alçakgönüllü olmak	0	0	0	0	0
	T4	Anne baba sözü dinlemek	0	0	0	0	0
	T5	Birlik ve beraberlik için çaba harcamak	3	2	0	0	5
	T6	Çocukları sevmek	0	0	1	0	1
	T7	Dayanışma içinde olmak	1	0	0	0	1
	T8	Dürüst davranmak	1	0	2	0	3
	T9	Emanete sahip çıkmak	1	0	0	0	1
	T10	Emeğe saygı göstermek	1	0	0	0	1
	T11	Gelenek göreneklere önem vermek	1	1	1	0	3
	T12	Görgü kurallarına uymak	2	0	1	0	3
	T13	Güler yüzlü olmak	0	0	0	0	0
	T14	İnsana değer vermek	1	0	4	0	5
	T15	İyi iletişim kurmak	0	1	0	1	2
	T16	Misafirperver olmak	0	0	1	0	1
	T17	Komşuluk ilişkilerine değer vermek	1	0	0	0	1
	T18	Paylaşmayı bilmek	2	2	1	0	5
	T19	Selamlaşmak	0	0	0	0	0
	T20	Toplumsal sorunlarla ilgilenmek	4	0	0	0	4
	T21	Yardımsaver olmak	1	1	1	0	3
	T22	Yol gösterici olmak	1	0	1	0	2
	T23	Uzlaştırıcı olmak	2	0	1	1	4
<b>Toplam</b>			<b>24</b>	<b>8</b>	<b>24</b>	<b>6</b>	<b>62</b>
<b>ULUSAL GELİŞİMİ DESTEKLEYEN</b>	U1	Anadiline karşı duyarlı	0	0	0	0	0
	U2	Askerliği severek yapmak	0	0	0	0	0
	U3	Bayrağına saygı göstermek	0	0	0	0	0
	U4	Dil bilinci oluşturmak	0	0	0	0	0
	U5	Millî değerlere saygı göstermek	0	0	0	0	0
	U6	Tarihi olayları bilmek	0	0	0	0	0

	U7	Vatanı sevmek	0	0	0	0	0
	U8	Vatan çıkarlarını gözetmek	0	0	0	0	0
	U9	Vatan bağımsızlığını korumak	0	0	0	0	0
<b>Toplam</b>			<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>ÇEVRESEL GELİŞİMİ DESTEKLEYEN İLETİLER</b>	Ç1	Ağaçları sevmek, korumak	0	0	1	0	1
	Ç2	Çevreyi tanımak, sevmek	1	0	1	0	2
	Ç3	Çevreyi temiz tutmak	0	0	0	0	0
	Ç4	Doğa bilinci kazanmak	0	0	1	0	1
	Ç5	Doğa olaylarını bilmek	0	0	0	0	0
	Ç6	Doğa yaşamına saygı duymak	0	1	1	0	2
	Ç7	Hayvanları sevmek	0	0	2	0	2
	Ç8	Köy hayatını bilmek	1	0	0	0	1
<b>Toplam</b>			<b>2</b>	<b>1</b>	<b>6</b>	<b>0</b>	<b>9</b>
<b>EVRENSEL GELİŞİMİ DESTEKLEYEN İLETİLER</b>	E1	Adaletli olmak	1	0	0	0	1
	E2	Barış içinde yaşamak	0	0	0	0	0
	E3	Cinsiyet ayrımı yapmamak	0	0	0	0	0
<b>Toplam</b>			<b>1</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>
<b>Genel toplam</b>			<b>82</b>	<b>18</b>	<b>62</b>	<b>30</b>	<b>192</b>

Alanya Masalları isimli eserde Olağanüstü Masallar, Hayvan Masalları, Gerçekçi Masallar ve Zincirlemeli Masallar olmak üzere dört farklı başlık altında yer alan masallar; kişisel gelişimi destekleyen, toplumsal gelişimi destekleyen, ulusal ve evrensel gelişimi dolaylı olarak destekleyen beş farklı ileti kategorisinde incelenmiştir. Olağanüstü Masallarda kişisel gelişimi dolaylı yoldan destekleyen 55 ileti, toplumsal gelişimi dolaylı yoldan destekleyen 24 ileti, çevre bilinci gelişimini dolaylı yoldan destekleyen 2 ileti, evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen 1 olmak üzere toplamda olağanüstü masallarda 82 dolaylı ileti olduğu saptanmıştır. Hayvan Masalları'nda kişisel gelişimi dolaylı yoldan destekleyen 9 ileti, toplumsal gelişimi dolaylı yoldan destekleyen 8 ileti, çevre bilinci gelişimini dolaylı yoldan destekleyen 1 ileti olmak üzere toplamda 18 dolaylı ileti olduğu görülmüştür. Gerçekçi Masallarda kişisel gelişimi dolaylı yoldan destekleyen 32 ileti, toplumsal gelişimi dolaylı yoldan destekleyen 24 ileti, çevre bilinci gelişimini

dolaylı yoldan destekleyen 6 ileti olmak üzere toplamda 62 dolaylı ileti olduğu tespit edilmiştir. Zincirlemeli Masallarda kişisel gelişimi dolaylı yoldan destekleyen 24 ileti, toplumsal gelişimi dolaylı yoldan destekleyen 6 ileti olmak üzere toplamda 30 dolaylı ileti olduğu belirlenmiştir.

Alanya Masalları adlı kitapta yer alan Olağanüstü Masallarda toplamda 82 dolaylı ileti, Hayvan Masalları'nda toplamda 18 dolaylı ileti, Gerçekçi Masallarda toplamda 62 dolaylı ileti ve Zincirlemeli Masallarda toplamda 30 dolaylı ileti mevcut olup incelenen tüm masallarda toplamda 192 dolaylı ileti tespit edilmiştir. Kişisel gelişimi destekleyen 120, toplumsal gelişimi destekleyen 62, çevre bilinci gelişimini destekleyen 9 ileti, evrensel gelişimi destekleyen 1 dolaylı ileti olduğu görüşmüştür. Ulusal gelişimi destekleyen dolaylı ileti tespit edilmemiştir.

Kişisel gelişimi dolaylı yoldan destekleyen iletilerden en sık “adaletli olmak” kullanılırken toplumsal gelişimi dolaylı yoldan destekleyen iletilerden de en sık “adaletli olmak” ileti kullanılmıştır. Ulusal bilinci destekleyen dolaylı iletiye yer verilmemiştir.

## 5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Alanya Masalları adlı kitapta dört farklı başlık altında incelenen 48 masalda 445 doğrudan ve 192 dolaylı olmak üzere toplamda 637 eğitsel ileti tespit edilmiştir. Bu iletilerin hangi masalarda ve hangi kategorideki iletilerde yer aldığı aşağıdaki alt problemlere cevap alındığı bölümde verilmiştir.

### 5.1. Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Kişisel Gelişimi Destekleyen Doğrudan Eğitsel İletiler Nelerdir?

Alanya Masalları adlı kitapta yer alan kişisel gelişimi doğrudan destekleyen iletilere bakıldığında “Olağanüstü Masallar” bölümünde 84 doğrudan ileti, “Hayvan Masalları” adlı bölümde 33 ileti, “Gerçekçi Masallar” adlı bölümde 140 ileti ve “Zincirlemeli Masallar” adlı bölümde 23 ileti olmak üzere toplamda 280 ileti olduğu görülmüştür. Kişisel gelişimi destekleyen iletilerden “inanç sahibi olmak” masallarda en sık tespit edilen ileti olurken sırasıyla “yardımsever olmak” ve “adaletli olmak” eğitsel iletilerine ikinci ve üçüncü sırada çok yer verilmiştir.

Akçay ve Baş (2015) tarafından yapılan “Samed Behrengi’nin Hikâyelerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışma sonuçlarına bakıldığında hikâyelerde en çok kişisel gelişimi destekleyen iletilerin olduğu sonucuna ulaşıldığı belirtilmiştir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde benzer sonuçların olduğu görülmüştür. Aynı çalışmada en çok kullanılan kişisel gelişimi destekleyen iletilerin “tedbirli olmak” ve “kararlı olmak” olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde çalışma sonuçlarının örtüşmediği görülmüştür.

“Alanya Masalları” adlı kitapta yer alan masalların uzun yıllar süren araştırmalar sonucunda derlendiği ve dönemin yaşam koşulları ile birlikte değerlendirildiğinde masalarda kişisel gelişimi destekleyen bu denli yüksek sayıda iletiye yer verilmesi, toplumun bireylerin ahlaki ve ruhsal gelişimine verdiği önemin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Masalarda yer alan “inanç sahibi olmak”, “yardımsever olmak” ve “adaletli olmak” gibi iletiler; toplumun kültürel ve sosyal değerlerinin kuşaktan kuşağa aktarılmasında önemli bir araç olarak kullanıldığını göstermektedir. Bu masalların, bireyleri topluma daha iyi uyum sağlamaya ve etik değerleri benimsemeye teşvik etmesi, onların toplumsal yapı içinde uyumlu bir şekilde varlık göstermelerini sağlama amacı taşıyor olabilir. Bu açıdan bakıldığında “Alanya Masalları”nın kişisel gelişimi doğrudan destekleyen bir kültürel miras niteliği taşıdığı söylenebilir.

## **5.2. Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Toplumsal Gelişimi Destekleyen Doğrudan Eğitsel İletiler Nelerdir?**

Alanya Masalları adlı kitapta yer alan toplumsal gelişimi doğrudan destekleyen iletilere bakıldığında “Olağanüstü Masallar” bölümünde 61 doğrudan ileti, “Hayvan Masalları” adlı bölümde 10 ileti, “Gerçekçi Masallar” adlı bölümde 64 ileti ve “Zincirlemeli Masallar” adlı bölümde 6 ileti olmak üzere toplamda 141 ileti olduğu görülmüştür. Toplumsal gelişimi destekleyen iletilerden en sık “adaletli olmak” iletileri kullanılırken sonrasında sırayla “aileye değer vermek” ve “yardımsever olmak” iletilerine yer verilmiştir. Toplumsal gelişimi destekleyen iletiler bu çalışmada kişisel gelişimi destekleyen iletilerden sonra en sık kullanılan ileti kategorisinde yer almıştır.

Tekin ve Büyükikiz tarafından yapılan (2019) “Aytül Akal’ın çocuk kitaplarının eğitsel iletiler açısından incelenmesi” adlı çalışma sonuçlarına bakıldığında toplumsal gelişimi destekleyen iletilerin en çok kullanılan iletiler kategorisinde üçüncü sırada yer aldığı belirlenmiştir. Bu bağlamda bakıldığında çalışma sonuçlarının benzerlik gösterdiği fakat aynı olmadığı görülmüştür. Aynı çalışmada toplumsal gelişimi destekleyen iletilerden en sık kullanılan iletilerin “yardımsever olmak”, “olumlu iletişim kurmak” ve “büyüklerine zaman ayırmak” olduğu sonucuna bakarak çalışma bulgularının yine benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

“Alanya Masalları” adlı kitapta yer alan masallarda toplumsal gelişimi doğrudan destekleyen iletilerin sıklığı, toplumun sosyal değerlerinin ve etik normlarının bireylere aktarılmasında ne kadar önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Toplamda 140 doğrudan ileti ile toplumsal gelişimi destekleyen mesajlar, masalların toplumsal bütünlüğü ve uyumu sağlama amacı taşıdığını göstermektedir. Özellikle “adaletli olmak” iletilerinin en sık görülen toplumsal gelişim iletilerinin olması, toplumun adalet kavramını ve eşitlik anlayışını önemseydiğini vurgulamaktadır. Bunu “aileye değer vermek” ve “yardımsever olmak” gibi diğer önemli iletilerin takip etmesi, aile kurumunun ve dayanışmanın toplumun temel taşları olarak görüldüğüne işaret etmektedir. Bu bulgular; masalların bireysel gelişimin yanında toplumsal yapının korunması ve güçlendirilmesi amacıyla da kullanılmakta olduğunu ortaya koymaktadır. Toplumsal gelişimi destekleyen iletilerin, kişisel gelişimi destekleyen iletilerden sonra en sık kullanılan ileti kategorisi olması; bu masalların toplumun etik değerlerini koruma ve gelecek nesillere aktarma görevini üstlendiğini göstermektedir. Sonuç olarak “Alanya Masalları” bireylerin kişisel gelişimlerinin yanında toplumsal sorumluluk ve birlik bilincine katkıda bulunarak

toplumsal yapının güçlenmesine önemli ölçüde katkı sağlayan kültürel değer olarak değerlendirilebilir.

### **5.3. Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Ulusal Düşüncenin Gelişimini Doğrudan Destekleyen Eğitsel İletiler Nelerdir?**

Alanya Masalları adlı kitapta dört farklı başlık altında incelenen masallar değerlendirildiğinde ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen iletiye yer verilmediği görülmüştür. Takır (2023) “Cahit Zarifoğlu’nun Çocuk Kitaplarının Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada Cahit Zarifoğlu’nun “Kuşların Dili”, “Motorlu Kuş”, “Küçük Şehzade” ve “Yürekdede ve Padişah” adlı hikâyelerde ulusal düşüncenin gelişimine yönelik iletiye yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde çalışma sonuçlarının benzer olduğu görülmüştür.

“Alanya Masalları” adlı kitapta dört farklı başlık altında incelenen masallarda ulusal gelişimi destekleyen bir iletiye yer verilmemiş olması, dönemin sosyo-kültürel koşulları ve masal türünün doğası ile açıklanabilir. Masallar; genellikle sözlü kültürün bir parçası olarak nesilden nesile aktarılan anlatılar olup toplumsal değerleri, ahlaki ilkeleri ve bireysel erdemleri anlatmaya yöneliktir. Bu nedenle masalların büyük bir kısmı, bireysel ve toplumsal gelişimi teşvik etmeyi amaçlarken ulusal bilincin gelişimi gibi daha geniş ve soyut kavramlara yer vermeyebilir.

Dönemin şartları göz önüne alındığında, ulusal bilincin henüz şekillenmemiş ya da toplumsal yapıda belirleyici bir rol oynamamış olması da masallarda bu tür iletilerin yer almamasına neden olabilir. Özellikle yerel ya da kırsal toplumların ön planda olduğu dönemlerde, masalların amacı daha çok topluluk içi dayanışmayı, aile bağlarını ve sosyal düzeni korumak olmuştur. Ulusal gelişimi destekleyen iletilerin eksikliği, masalların yerel ve bireysel değerlere daha fazla odaklanmış olmasının bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Ayrıca masal türü itibarıyla evrensel ve zamansız temaların işlendiği bu anlatılarda, somut bir ulusal düşüncenin yer alması, masalın doğasına aykırı görülebilir. Masallar genellikle mitolojik, fantastik veya alegorik öğeler içerir ve bu öğeler; ulusal kimlik veya bilinç gibi kavramlardan çok insan doğası, ahlaki ilkeler ve toplumsal değerler gibi daha evrensel konulara hitap eder. Bu bağlamda “Alanya Masalları”nda ulusal gelişimi destekleyen iletilere yer verilmemesi, masalların yerel ve bireysel değerlerin korunması ve aktarılması amacıyla kullanıldığı bir dönemi yansıtmakta olup bu durumu dönemin sosyo-kültürel özellikleri ve masal türünün nitelikleri ile ilişkilendirmek mümkündür.

#### **5.4. Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Çevre Bilinci Gelişimini Destekleyen Doğrudan Eğitsel İletiler Nelerdir?**

Alanya Masalları adlı kitapta yer alan çevre bilinci gelişimini doğrudan destekleyen iletilere bakıldığında “Olağanüstü Masallar” bölümünde 7 doğrudan ileti, “Hayvan Masalları” adlı bölümde 1 ileti, “Gerçekçi Masallar” adlı bölümde 10 ileti ve “Zincirlemeli Masallar” adlı bölümde 3 ileti olmak üzere toplamda 21 ileti olduğu görülmüştür. İleti kategorileri bağlamında değerlendirildiğinde en çok kullanılan üçüncü ileti kategorisi olduğu tespit edilmiştir. Çevre bilinci gelişimini destekleyen iletilerden en sık “hayvanları sevmek” iletilerine yer verilirken ikinci sırada aynı sıklıkla kullanılan “çevreyi tanımak, sevmek”, “doğa bilinci kazanmak” ve “köy hayatını bilmek” iletilerinin yer aldığı belirlenmiştir.

Derman ve Acele (2020) tarafından yapılan “İbrahim Örs’ün Çocuklara Yönelik Eserlerinin Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi” adlı çalışma sonuçlarına bakıldığında çevre bilinci gelişimini destekleyen iletilerin, kategoriler içinde en çok kullanılan üçüncü ileti grubunda olduğu görülmüştür. Bu açıdan bakıldığında çalışma sonuçlarının bire bir aynı olduğu görülmüştür. Aynı çalışmada çevre bilinci gelişimini destekleyen iletilerden en sık kullanılanın “hayvanları sevmek, korumak” olduğu sonucu kapsamında değerlendirildiğinde de çalışma sonuçlarının yine örtüştüğü görülmüştür.

“Alanya Masalları” adlı kitapta yer alan masallarda çevre bilinci gelişimini doğrudan destekleyen 21 ileti bulunmuştur. Bu iletiler, ileti kategorileri arasında en çok kullanılan üçüncü kategori olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, masalların yalnızca bireysel ve toplumsal değerleri değil, aynı zamanda doğa ile uyum içinde yaşamının önemine değindiğini göstermektedir. Yerel ve kırsal yaşamın ön planda olduğu bir dönemde, çevreye duyarlılığın masallarda işlenmesi; bu anlatıların çevre bilincinin gelişimine katkıda bulunma amacı taşıdığını ortaya koymaktadır.

#### **5.5. Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Evrensel Düşüncenin Gelişimini Doğrudan Destekleyen Eğitsel İletiler Eğitsel İletiler Nelerdir?**

Alanya Masalları adlı kitapta yer alan evrensel gelişimi doğrudan destekleyen iletilere bakıldığında “Olağanüstü Masallar” bölümünde 3 doğrudan ileti, “Hayvan Masalları” “Gerçekçi Masallar” ve “Zincirlemeli Masallar” adlı bölümde 0 ileti olmak üzere toplamda 3 ileti olduğu görülmüştür. “Barış içinde yaşamak” evrensel iletileri sadece Olağanüstü Masallar bölümünde kullanılmış olup onun dışındaki bölümlerde herhangi bir

evrensel iletiye doğrudan şekilde yer verilmemiştir. İleti kategorileri kapsamında değerlendirildiğinde evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen iletilerin, en az tespit edilen ikinci ileti grubu olduğu görülmüştür.

Türköz (2020) “15. Yüzyıl Osmanlı Tarihlerinde Halk Edebiyatı Unsurları ve Eğitsel İletiler” adlı çalışmada evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen eğitsel iletiler, en az kullanılan ikinci ileti olduğundan çalışmalar benzer yönde sonuçlanmıştır.

Takır (2023) tarafından yapılan “Cahit Zarifoğlu’nun Çocuk Kitaplarının Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada evrensel gelişimi destekleyen eğitsel iletiler, yazarın “Katıraslan” ve “Küçük Şehzade” adlı kitaplarında 3 yerde kullanılmıştır. “Kuşların Dili, Yürekdede ile Padişah, Ağaçkakanlar, Motorlukuş, Serçekuş” adlı kitaplarda evrensel gelişimi destekleyen eğitsel iletilere doğrudan yer verilmemiştir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde çalışma sonuçlarının benzerlik gösterdiği görülmüştür. Aynı çalışmada en çok kullanılan evrensel iletinin “barış içinde yaşamak” olduğu sonucuna ulaşıldığından çalışmaların bu noktada da benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.

İleti kategorileri kapsamında değerlendirildiğinde evrensel düşüncenin gelişimini destekleyen iletiler, en az görülen ikinci ileti grubunu oluşturmuştur. Bu durum, masalların öncelikli olarak yerel ve toplumsal değerleri koruma ve bu değerleri yeni nesillere aktarma amacını taşımasıyla açıklanabilir. Masalların, kültürel kimliği güçlendirme ve topluluk içinde ahlaki düzeni sağlama işlevi göz önüne alındığında evrensel değerlere daha az yer verilmiş olması, bu anlatıların daha çok yerel toplulukların ihtiyaçlarına ve değerlerine odaklandığını göstermektedir. Ayrıca dönemin sosyo-kültürel koşulları göz önünde bulundurulduğunda evrensel değerlerin henüz geniş çapta yayılmamış olması ve toplumlar arası etkileşimin sınırlı kalmış olması, bu tür iletilerin masalarda nadiren işlenmesine yol açmış olabilir. Sonuç olarak “Alanya Masalları”ndaki evrensel iletilerin azlığı, masalların daha çok yerel ve kültürel değerlerin korunması ve aktarılmasına yönelik bir araç olarak kullanıldığı bir dönemi yansıtmaktadır.

#### **5.6. Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Kişisel Gelişimi Dolaylı Olarak Destekleyen Eğitsel İletiler Nelerdir?**

Alanya Masalları adlı kitapta yer alan kişisel gelişimi dolaylı olarak destekleyen iletilere bakıldığında “Olağanüstü Masallar” bölümünde 55 dolaylı ileti, “Hayvan Masalları” adlı bölümde 9 ileti, “Gerçekçi Masallar” adlı bölümde 32 ileti ve “Zincirlemeli Masallar” adlı bölümde 24 ileti olmak üzere toplamda 120 dolaylı ileti olduğu görülmüştür. Kişisel gelişimi dolaylı yoldan destekleyen iletilerin kullanılma

sıklığına bakıldığında en fazla “adaletli olmak” iletisi kullanılırken “akıllı davranmak” ve “çözüm yolu bulabilmek iletileri ikinci ve üçüncü olarak kullanılmıştır. Diğer ileti kategorileri içinde değerlendirildiğinde kişisel gelişimi dolaylı yoldan destekleyen iletilerin daha fazla kullanıldığı görülmüştür.

Cesur ve Baş (2015) “Mavisel Yener’in Çocuklara Yönelik Öykülerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmalarında Mavisel Yener’in incelenen eserlerinde kişisel gelişimi dolaylı yoldan destekleyen iletilerin diğer iletilerden daha fazla olduğu görülmüştür ve çalışma sonuçları bu yönüyle birbirini destekler niteliktedir. Mavisel Yener’in incelenen eserlerinde kişisel gelişimi dolaylı yoldan destekleyen iletelerde en sık kullanılanlar “sorumluluk almak” ve “sevgiye değer vermek” şeklindedir ve bu yönüyle çalışmalar birbirinden farklı sonuçlara ulaşmıştır.

### **5.7. Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Toplumsal Gelişimi Dolaylı Olarak Destekleyen Eğitsel İletiler Nelerdir?**

Alanya Masalları adlı kitapta yer alan toplumsal gelişimi dolaylı olarak destekleyen iletilere bakıldığında “Olağanüstü Masallar” bölümünde 24 dolaylı ileti, “Hayvan Masalları” adlı bölümde 8 ileti, “Gerçekçi Masallar” adlı bölümde 24 ileti ve “Zincirlemeli Masallar” adlı bölümde 6 ileti olmak üzere toplamda 62 ileti olduğu görülmüştür. Bu iletilerden en sık “adaletli olmak” kullanılırken “birlik ve beraberlik için çaba harcamak”, “insana değer vermek” ve “paylaşmayı bilmek” iletileri aynı sıklıkta kullanılarak ikinci sırada yer almıştır. Toplumsal gelişimi dolaylı yoldan destekleyen iletiler tüm dolaylı iletiler içinde en fazla kullanılan ikinci ileti kategorisindedir.

Akkaya, Güllü ve Özden (2021) tarafından yapılan “Educational messages and effective communication factors in children's literature Works” adlı çalışmada incelenen “Çizgili Pijamalı Çocuk” adlı kitapta “toplumsal eşitlik” iletisine yer verilirken aynı çalışmada incelenen “Kraliçeyi Kurtarmak” adlı kitapta “iş birliği yapmak” iletisine dolaylı olarak yer verilmiştir. Bu bağlamda çalışmaların birbirini destekler nitelikte olduğu görülmüştür.

### **5.8. Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Ulusal Düşüncenin Gelişimini Dolaylı Olarak Destekleyen Eğitsel İletiler Nelerdir?**

Alanya Masalları adlı kitapta dört farklı başlık altında incelenen masallar değerlendirildiğinde ulusal gelişimi dolaylı yoldan destekleyen iletiye yer verilmediği görülmüştür. Acele (2019) tarafından yapılan “İbrahim Örs’ün Çocuklara Yönelik

Eserlerinin Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada “ulusal duygulara sahip olmak”, “ulusal günlere önem vermek”, “ulusal benliği korumak”, ülke menfaatini gözetmek”, “ulusal duygular taşımak” konulu ulusal düşüncenin gelişimini destekleyen iletilere dolaylı olarak yer verilmiştir. Çalışmalar değerlendirildiğinde ulusal düşüncenin yönünü destekleyen iletiler bağlamında sonuçların birbirinden farklı yönde olduğu görülmüştür.

### **5.9. Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Çevre Bilinci Gelişimini Dolaylı Olarak Destekleyen Eğitsel İletiler Nelerdir?**

Alanya Masalları adlı kitapta yer alan çevre bilinci gelişimini dolaylı olarak destekleyen iletilere bakıldığında “Olağanüstü Masallar” bölümünde 2 dolaylı ileti, “Hayvan Masalları” adlı bölümde 1 ileti, “Gerçekçi Masallar” adlı bölümde 6 ileti olmak üzere toplamda 9 ileti olduğu görülmüştür. “Zincirlemeli Masallar” adlı bölümde çevre bilinci gelişimini dolaylı yoldan destekleyen iletilere yer verilmemiştir. “Çevreyi tanımak, sevmek”, “doğa yaşamına saygı duymak” ve “hayvanları sevmek” eğitsel iletilerine dolaylı olarak daha çok yer verilmiştir.

Yenen Avcı (2013) “Cahit Uçuk’un Masallarında Dil ve Çocuk Eğitimi Üzerine Bir Değerlendirme” adlı çalışmada incelenen masallara bakıldığında “doğa sevgisi ve çevre bilinci” ve “hayvan sevgisi” iletilerinin sıkça yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde çalışma sonuçlarının benzer olduğu görülmüştür.

### **5.10. Alanya Masalları Adlı Kitapta Yer Alan Evrensel Düşüncenin Gelişimini Dolaylı Olarak Destekleyen Eğitsel İletiler Eğitsel İletiler Nelerdir?**

Alanya Masalları adlı kitapta yer alan evrensel düşüncenin gelişimini dolaylı olarak destekleyen iletilere bakıldığında sadece “Olağanüstü Masallar” bölümünde dolaylı olarak 1 defa “adaletli olmak” iletilerine yer verilmiş olup diğer bölümlerde dolaylı iletilere yer verilmemiştir.

Güney (2021) “Eğitim Filmlerinde Yer Alan Değerlerin Evrensel Değerler Çerçevesinde İncelenmesi” adlı çalışmada incelenen filmler değerlendirildiğinde evrensel iletilere sıkça yer verildiği görülmüştür. Çalışmalarda incelenenlerin masal ve film olmasından kaynaklı sonuçların farklılık gösterdiği söylenebilir.

### 5.11. Öneriler

- Alanya dışında, Türkiye'nin diğer bölgelerinden derlenen masalların da eğitsel içerik bakımından incelenmesi. Örneğin, Doğu Anadolu masalları, Karadeniz masalları veya Ege bölgesi masalları üzerine benzer bir araştırma yapılabilir. Bu, bölgesel farklılıkların eğitsel mesajlara nasıl yansıdığını ortaya koyabilir.
- Yapılan çalışmada Alanya Masalları adlı kitapta yer alan masallardaki eğitsel iletiler üzerinde incelemeler yapılmıştı. Alanya masallarındaki (varsa) olumsuz iletiler üzerine de bir çalışma yapılabilir.
- Alanya masalları, çocukların dil becerilerini geliştirmek, kültürel değerleri öğrenmelerini sağlamak ve ahlaki kavramları kazanmalarına katkıda bulunmak amacıyla eğitim materyali olarak kullanılabilir. Bu bağlamda, masalların sadeleştirilmiş ve yaş gruplarına uygun versiyonları hazırlanarak okullarda edebiyat ve değerler eğitimi derslerinde işlenmesi önerilir.
- Alanya masallarının eğitsel işlevlerinin derinlemesine incelenmesi ve farklı tematik bağlamlarda analiz edilmesi amacıyla daha fazla akademik araştırma yapılması teşvik edilmelidir. Özellikle, masalların disiplinler arası yaklaşımlarla ele alınması, eğitsel değerlerinin daha kapsamlı şekilde ortaya konmasına katkı sağlayabilir.

Bu öneriler, literatürde eksik kalan alanların doldurulmasına katkı sağlayabilirken aynı zamanda tezin kapsamını genişleterek daha zengin bulgulara ulaşılmasını kolaylaştırabilir.

## 6. KAYNAKÇA

- Aarne, A. and Thompson, S. (1928). The types of the folktale, *FF Communications*. 184.
- Acele, M. (2019). *İbrahim Örs'ün çocuklara yönelik eserlerinin eğitsel iletiler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Alptekin, A. B. (2002). *Taşeli Masalları*. Ankara: Akçağ
- Akçay, S. (2015). *Samed Behrengi'nin hikâyelerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akkaya, N., Güllü, B., and Özden, E. (2021). Educational messages and effective communication factors in children's literature works. *The Journal of Limitless Education and Research*, 6(1), 78-118.
- Aksan, D. (2020). *Her Yönüyle Dil: Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Aslan, C. (2017). Oğuz Tansel'in derlediği masalların Türkçenin sözvarlığı bağlamında incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 56-80.
- Avcı, Y.Y. (2013). Cahit Uçuk'un masallarında dil ve çocuk eğitimi üzerine bir değerlendirme. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 69-83.
- Ayan, Ç. (1998). Anadolu'da kadın masalları. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Balibar, E. and I. Wallerstein (1993). *İrk, Ulus, Sınıf*. (Çev. Nazlı Ökten). İstanbul: Metis Yayınları.
- Başar, S., and Akın E. (2022). Şermin Yaşar'ın çocuk kitaplarının eğitsel iletiler ve değer kavramları açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 62-71.
- Birgül, M.F. (2023). *İpek Ongun'un Çocuk ve Gençlik Romanlarında Eğitsel İletiler*. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Boratav, P. N. (2001). *Boratav Arşivinden Masallar-1 Uçar Leyli*. Numune Matbaası, İstanbul.
- Boratav, P. N. (2005). Masal ve Destansı Anlatım. *Erdem*, 15(42), 31-58.
- Boyacı, Ş. D. B., Güner, M., & Babadağ, G. (2017). "Dünyada Başka Şekilde Yaşamak da Mümkün mü?" Değer Eğitiminde "Küçük Kara Balık" Örneği. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 172-194.
- Cesur, E., & Baş, B. (2015). Mavisel Yener'in çocuklara yönelik öykülerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(3), 64-76.
- Çapar, B. (2022). *Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın çocuk şiirlerinde eğitsel iletiler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.

- Çetinkaya, G. (2019). Türk masallarında korkunun sembolik kodları. *International Journal of Language Academy*, 5(21), 407-419.
- Çıblak, N. (2008). Teknoloji çağında kültürel miras olan masalların korunması. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (23), 39-50.
- Çolak, S. (2021). *Alanya Masalları*. Matsis Matba Hizmetleri. İstanbul.
- Dağ, A. (2021). *Şermin Yaşar'ın Çocuk Kitaplarının Çocuğa Görelik İlkesi ve Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Değirmenci, C. H. (2005). Kişisel gelişim ve pozitif enerji: ..... Neden Kitap Yayıncılık.
- Demiray, K. (1988). *Temel Türkçe Sözlük*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- Derman, S., and Acele, M. (2020). İbrahim Örs' ün Çocuklara Yönelik Eserlerinin Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*. 15(25), 3551-3581.
- Dilek, İ. (2007). *Altay Masalları*. Alp Yayınevi.
- Ekşi, S. (2022). *Türkçe ders kitaplarındaki masalların eğitsel yönden incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Elçin, Ş. (1993). *Halk Edebiyatına Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Erdal, K. (2016). Keloğlan masallarında çocukların eğitimine yönelik iletiler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(4).
- Gedik, S. (2020). Masalların eğitimsel işlevleri. *Journal of Social Sciences And Education*, 3(1), 356-367.
- Güney, S. (2021). Eğitim filmlerinde yer alan değerlerin evrensel değerler çerçevesinde incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Işık, M., and Aktaş, E. (2017). Karakter eğitimi açısından mevlâna idris zengin'in hikâye ve masallarında eğitsel iletiler. *International Journal of Languages' Education and Teaching*. 5(4), 687-701.
- Karakaya, Z. (1998). Öğretici ve eğitici edebiyat üzerine bir deneme. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 11(1), 80-91.
- Karatay, H. (2007). Dil edinimi ve değer öğretimi sürecinde masalın önemi ve işlevi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 463-477.
- Kavak, S. (2018). *Koray Avcı Çakman'ın hikâyelerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kavak, S. and Baş, B. (2018). Koray Avcı Çakman'ın hikâyelerindeki eğitsel iletiler üzerine bir araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1141-1159.

- Ketene, C. (1990). *Kerkük halk Edebiyatından Seçmeler*. Kültür Bakanlığı Yayıncılık, Ankara.
- Kırılmış, İ. T. (2019). Derlenmiş Türk halk masallarının çocuk edebiyatı için yeniden yazılması. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (64), 253-270.
- Koçak, F. N. (2013). *Tarihte Alanya*. Alanya Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları.
- Koyuncuoğlu, A. (2021). Çocuk Edebiyatının Dünya'daki ve Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi. *Spor, Eğitim ve Çocuk*, 1(1), 1-16.
- Kunos, I. (2019). Türk Halk Edebiyatı, 3. Baskı (Yayına hazırlayan Tuncer Gülensoy). Akçağ Yayınları, Ankara.
- Nuhoğlu, M. M. (2005). Masallar üzerinde çoklu zekâ ve yapısalcılık denemesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 187-205.
- Oğuz, M. Ö. (2008). Masallar. *T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü*. Ankara.
- Ozan, M. (2011). Geçiş ritüelleri ve halk masalları. *Milli Folklor Dergisi*.
- Öcal, A. (1999). Karakuyu Köyü (Boğazlıyan-Yozgat) Çevresi Masalları. *Basılmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Öksüz, A. (2024). *Melike Günyüz'ün Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Unsurları ve Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ordu.
- Özcan, D., and ŞARA, P. (2016). Türkçe ders kitaplarında (1-4. sınıf) yer alan masalların öğretim programları ve içerik açısından incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 11(3).
- Özcelik, M. (2014). Masal nedir ne değildir. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 756, 461-464.
- Öztürk, E. (2021). *Erol Büyükmeriç'in çocuk kitaplarının eğitsel iletiler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özünel, E. Ö. (2011). Yazının izinde masal haritalarını okuma denemesi: masal tarihine yeniden bakmak. *Milli Folklor*, 23(91).
- Propp, V. (2001). *Masalın Biçimbilimi*. Om Yayınevi, İstanbul.
- Propp, V. (2020). *Masalın Biçimbilimi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Saltık, O. (2016). *Derlenmiş masallar ile kurgulanmış masalların çocuğa göreliği*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sakaoğlu, S. *Türk dünyası masallarının başlangıç kalıp sözlerinden 'bir varmış bir yokmuş' üzerine karşılaştırmalı bir deneme*.
- Sakaoğlu, S. (2002). *Gümüşhane ve Bayburt Masalları*. Akçağ Yayınları.
- Sakaoğlu, S. (2012). *Masal Araştırmaları*. Akçağ Yayınları, 5. Baskı. Ankara.

- Sarıkaya, B. (2004). *Türk masallarında aile yapısı (" Bacı Bacı Can Bacı" masalı esasında)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Savaş, H. (2021). *Tabu ve Mülkiyet İlişkisi Bağlamında Anadolu Sahası Türk Masalları*. Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Sever, E., Memiş, A., & Sever, S. (2015). Pertev Naili Boratav'ın zaman zaman içinde masal kitabının değerler açısından incelenmesi. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 246-263.
- Sever, S. (2013). *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü*. Ankara: Tudem Yayınları.
- Sever, S. (2013). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Tudem Yayınları.
- Şimşek, E. (1990). Yukarıçukurova masallarında motif ve tip araştırması (2 cilt).
- Şimşek, E. (2017). Türk masallarının millî tipi: keloğlan. *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 5(11), 41-57.
- Savaşkan, S. (2017). Azerbaycan ve Türkiye'de okutulan edebiyat ders kitaplarındaki masalların aktardığı değerler açısından incelenmesi. *International Journal of Turkish Literature, Culture, Education*, 6(1).
- Takır, F. N. (2023). *Cahit Zarifoğlu'nun Çocuk Kitaplarının Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ordu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ordu.
- Taşçı, K., and Akın, E. (2021). Masallarımızdaki İletileri Vermede Kadın Kahramanların Rolü. *Electronic Turkish Studies*, 16(1).
- Tekin, A., & Büyükkız, K. K. (2019). Aytül Akal'ın çocuk kitaplarının eğitsel iletiler açısından incelenmesi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 7(2), 110-123.
- Tok, M. (2012). Mesnevi'deki Masalların Farklılığı ve Eğitimsel İşlevleri/The Educational Functions of the Tales and Their Differences in Mathnawî. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(4), 42.
- Toz, H. (2010). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2024). *Güncel Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/>. (Erişim tarihi: 15.12.2024).
- Türköz, E. (2020). *15. yüzyıl Osmanlı tarihlerinde halk edebiyatı unsurları ve eğitsel iletiler*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Uluşınar, E. C. (2010). Hovhannes Tumanyan'ın masalları/halk edebiyatının çocuk edebiyatındaki yansımaları.
- Uysal, Y. (2008). Gazipaşa'da folklor ve halk edebiyatı ürünleri.
- Ünlüer, P. (2013). *Masalların Dini ve Ahlaki değerler açısından İncelenmesi: (Billurköşk masalları örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yağmur, S., and Aytan, T. (2018). Mustafa Ruhi Şirin'in Eserleri Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir Değerlendirme (Eğitsel İletiler Örnekleme). *International Journal of Social Science Research*, 7(1), 62-82.

Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2005). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Yavuz, M. (1996). *Masalların eğitim işlevleri ve dil öğretimindeki yeri*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, A. (2012). Çocuk eğitiminde masalın yeri (Binbir gece masalları örneği). *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2012(25), 299-306.

Yiğit, M., & Kesmeçi, a. (2015). Vatandaşlık ve demokrasi eğitiminde masal kullanımı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 4(3), 1320-1338.

## 7. ÖZ GEÇMİŞ

Merve GÖKGÜL

### Eğitim ve Mesleki Geçmişi:

- Konya Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği (2005-2009)
- Anadolu Üniversitesi Radyo ve Televizyon Programcılığı (2014)
- Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans (2018)
- 2010-2013 Gazipaşa / Gazi Mustafa Kemal Ortaokulu
- 2013-2014 Alanya / Aşağı Oba Hasan Atıcı Ortaokulu
- 2013-2014 Alanya / Kemal Şuberi Ortaokulu
- 2013-2014 Alanya / Şükrü Mülazımoğlu Ortaokulu
- 2014-2015 Alanya / Atatürk Ortaokulu
- 2014-2015 Manavgat / Sağırın Ortaokulu
- 2015-2019 Alanya / Atatürk Ortaokulu
- 2019- 2023 İstanbul / Büyükçekmece/ Mimarsinan Ortaokulu
- 2023-2024 Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi

### Yayımları ve Bilimsel/Sanatsal Faaliyetleri:

- Gökgül, M. (2017). *Öğretim Elemanlarının Kariyerde Yaşanan Durgunluğa İlişkin Görüşleri*, II. Uluslararası Yükseköğretim Çalışmaları Konferansı Bildiri Sunumu (12-14 Ekim)
- Apaydın, Ç., Gökgül, M., Aydın, A. A., & Emir, O. (2021). The Relationship Between Queen Bee Syndrome, Glass Ceiling and Resilience: Female Teachers| Kraliçe Arı Sendromu, Cam Tavan ve Yılmazlık Arasındaki İlişki: Kadın Öğretmenler. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 4(2), 130-153.
- Gökgül, M., & Bayram, B. (2022). Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki serbest okuma metinlerinin okunabilirlik düzeyleri. *Asya Studies*, 6(21), 85-96.

- TÜBİTAK 4006 Projesi Bilim Fuarı (Danışman Öğretmen)
- Yaratıcı Yazar- Yaratıcı Düşünürüm E-Twinning projesi (Yürütücü) 2016-2017
- Öykü Öykü Türkiye'm E-Twinning projesi (Katılımcı) 2017-2018
- Engelleri Aşan Yürekler- Engelleri Aşan Minik Yürekler E-Twinning projesi (Katılımcı) 2018-2019
- Her Yerde Okuyanlar E-Twinning projesi (Katılımcı) 2020-2021
- Etkinlikler Eve Sığar E-Twinning projesi (Katılımcı) 2020-2021
- Okuyabilsem Konuşabilsem E-Twinning projesi (Yürütücü) 2020-2021
- Oyuna Var mısın? E-Twinning projesi (Katılımcı) 2021-2022
- TÜBİTAK 4004 Projesi Korakesium'dan Alanyaya Kültürün İzinde Bilimin Peşinde (Eğitmen) 2023-2024